

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR DIPLOMATIJOS MAGISTRO PROGRAMA

VALDONĖ BUDRECKAITĖ

II kurso studentė

DIASPOROS VAIDMUO FORMUOJANT LIETUVOS ĮVAIZDĮ JAV
LAIKRAŠTYJE „THE NEW YORK TIMES“ 1990 M.

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovė: doc. dr. I. Vinogradnaitė

Vilnius, 2019

Magistro darbo vadovo/ės išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....
(data)

.....
(v., pavardė)

.....
(parašas)

Magistro darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....
(data)

.....
(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

Magistro darbo recenzentas/ė:

.....
(v., pavardė)

Magistro darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

Komisijos pirmininkas/ė:

Komisijos nariai:

BIBLIOGRAFINIO APRAŠO LAPAS

Budreckaitė V. Diasporos vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį JAV laikraštyje „The New York Times“ 1990 m.: politikos mokslų specialybės magistro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovė I. Vinogradnaitė. – Vilnius, 2019. – 133 p.

Reikšminiai žodžiai: valstybės įvaizdis, diaspora, švelnioji galia, viešoji diplomatija, diasporos diplomatija, „The New York Times“, Lietuva, JAV, SSRS, nepriklausomybė, 1990 m.

Šiame darbe siekama atsakyti į klausimą, kokį vaidmenį diaspora suvaidino formuojant Lietuvos įvaizdį 1990 m. laikraštyje „The New York Times“: kokiame procente politinėms aktualijoms skirtų publikacijų paminima, kaip reiškesi šiose publikacijose formuodama Lietuvos įvaizdį, kuo diasporos formuotas Lietuvos įvaizdis sutapo su kitų veikėjų formuotais Lietuvos įvaizdžiais arba kaip nuo jų skyrėsi. Klausimo aptarimas vyksta švelniosios galios, viešosios diplomatijos, diasporos studijų teoriniuose kontūruose. Trumpai primenamas 1990 m. istorinis kontekstas tiek Lietuvoje, tiek JAV. Siekiant ištirti 1990 m. „The New York Times“ publikacijas, taikomas turinio analizės metodas. Pirmojoje tyrimo dalyje aprėpiamas bendras vaizdas (kokiame politinėms aktualijoms skirtų publikacijų procente paminima diaspora, kaip ji minima ir pan.), o antrojoje apsiribojama tekstais, kuriuose išsakoma autorių pozicija (pastarieji tekstai pagal pastebėtus bendrumus grupuojami į blokus).

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

Patvirtinu, kad įteikiamas darbas „Diasporos vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį JAV laikraštyje „The New York Times“ 1990 m.“ yra:

1. Atliktas mano pačios ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose;
2. Nebuvo naudotas kitame Institute/Universitete Lietuvoje ir užsienyje;
3. Nenaudoja šaltinių, kurie nėra nurodyti darbe, ir pateikia visą panaudotos literatūros sąrašą.

Valdonė Budreckaitė

(parašas)

Turinys

ĮVADAS	7
1. TEORINIAI KONTŪRAI: VALSTYBĖS ĮVAIZDIS, DIPLOMATIJA IR DIASPORA ...	11
1.1. Įvaizdžio reikšmė tarptautiniuose santykiuose	11
1.2. Nuo švelniosios galios iki viešosios diplomatijos bei noopolitik	12
1.3. Diaspora ir diasporos diplomatija	15
2. 1990 M. LIETUVOJE IR JAV: ISTORINIS KONTEKSTAS.....	18
2.1. Permainų procesai Lietuvoje bei svarbiausi 1990 m. įvykiai	18
2.2. JAV ir SSRS santykių kaita devintajame dešimtmetyje.....	20
2.3. „Gorby-mania“: Gorbačiovo viešoji diplomatija ir įvaizdis JAV	23
2.4. Lietuviškoji krizė kaip JAV dilema.....	24
2.5. „The New York Times“: liberalusis laikraštis su konservatizmo elementais.....	25
3. TYRIMO METODAS IR JO PRINCIPAI	30
3.1. Turinio analizės pasirinkimo motyvai, imtis, kodavimo vienetai.....	30
3.2. Turinio analizės kategorijos ir kodavimo gairės	31
4. TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ.....	35
4.1. Pirmoji tyrimo dalis: rezultatų apžvalga.....	35
4.2. Antroji tyrimo dalis: rezultatų apžvalga	40
4.3. Pirmosios ir antrosios tyrimo dalių apibendrinimas.....	47
IŠVADOS	49
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	51
SUMMARY.....	58
1 PRIEDAS. Antroji tyrimo dalis: turinio analizės kategorijos ir kodavimo principai	60
2 PRIEDAS. Į kodavimą neįtrauktų publikacijų sąrašas.....	62
3 PRIEDAS. Sausis: kodavimo rezultatų lentelė	63
4 PRIEDAS. Vasaris: kodavimo rezultatų lentelė	69
5 PRIEDAS. Kovas: kodavimo rezultatų lentelė	74
6 PRIEDAS. Balandis: kodavimo rezultatų lentelė	84

7 PRIEDAS. Gegužė: kodavimo rezultatų lentelė	95
8 PRIEDAS. Birželis: kodavimo rezultatų lentelė	104
9 PRIEDAS. Liepa: kodavimo rezultatų lentelė	110
10 PRIEDAS. Rugpjūtis: kodavimo rezultatų lentelė	112
11 PRIEDAS. Rugsėjis: kodavimo rezultatų lentelė.....	114
12 PRIEDAS. Spalis: kodavimo rezultatų lentelė.....	116
13 PRIEDAS. Lapkritis: kodavimo rezultatų lentelė	118
14 PRIEDAS. Gruodis: kodavimo rezultatų lentelė	120
15 PRIEDAS. Antroji tyrimo dalis: bendra kodavimo rezultatų lentelė	122
16 PRIEDAS. Diasporos narių ir susijusių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė.....	128
17 PRIEDAS. Konservatyvių autorių ir susijusių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė	129
18 PRIEDAS. NYT redakcinių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė	130
19 PRIEDAS. NYT Maskvos korespondentų tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė	131
20 PRIEDAS. Su NYT sietinų autorių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė.....	132
21 PRIEDAS. Akademikų tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė.....	133

ĮVADAS

Lietuvoje buvo parengtos dvi įvaizdžio formavimo strategijos: 2006 m. LR Vyriausybės kanceliarijos užsakymu parengtas „Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijos projektas“¹, o „Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija“ – vos po dvejų metų, taip pat LR Vyriausybės kanceliarijos užsakymu². Pastaroji koncepcija viešojoje erdvėje tapo žinoma kaip „Lietuvos – drąsios šalies projektas“ projektas, strategijas lydėjo kontroversijos. Prie įvaizdžio formavimo strategijos LR Vyriausybė vėl sugrįžo pastaraisiais metais: nutarta sudaryti LR Vyriausybės komisiją – Lietuvos įvaizdžio strateginę tarybą.³ Šie pavyzdžiai rodo, kad Lietuvos įvaizdis pasaulyje yra aktualus praktinis klausimas.

Įvaizdžio formavimo strategijose diaspora pastebima, užsimenama apie jos narius kaip šalies atstovus. Pavyzdžiui, pirmosios strategijos santraukoje, dalyje apie pamatinę idėją, rašoma: „Pasakojant žmonių istorijas parodoma, kad valstybė gerbia, didžiuojasi ir vertina savo žmones nepaisant ar jie gyvena Lietuvoje, ar yra įsikūrę svetur. [...] Girdėdami teigiamus, tikroviškus dalykus apie šalį, ja didžiuotis, tikėti ir jai atstovauti ima patys žmonės“.⁴ Antrojoje koncepcijoje minimi diasporos lietuviai (lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas, menininkai Jurgis Mačiūnas bei Jonas Mekas ir kiti⁵), tačiau jie neįvardijami kaip diasporos nariai. JAV lietuvių diaspora įtraukiama į Lietuvos konceptualios idėjos nekontekstinį vertinimą pasaulinėje bendruomenėje (kartu su Latvija, Estija, Skandinavijos šalimis ir Rusija)⁶. Pastaroji strategija parodo santykio su diaspora problemišumą: nors diasporos narių individualūs pasiekimai inkorporuojami į bendrus tautos pasiekimus, diaspora tarytum nesuvokiama kaip motininės valstybės tąsa, tampa pasaulinės auditorijos dalimi. Dabar tegalima spėlioti, kokia bus naujoji Lietuvos įvaizdžio strategija, tačiau, pavyzdžiui, Seimo sprendimas 2019-uosius paskelbti Pasaulio lietuvių metais⁷ ir referendumas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo rodo, kad diaspora vis pastebimesnė šalies politiniame gyvenime. Akademijoje istorinė diasporos parama Lietuvai kritiniais XX a. momentais ir periodais pastebėta ir anksčiau: ji apima tiek lobizmą ir materialinį rėmimą, tiek pastangą formuoti pozityvų įvaizdį užsienyje. Pavyzdžiui, Remigijus Misiūnas detaliai aptarė 1919 m. JAV surengtą plataus

¹ Judita Akromienė et al. *Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijos projektas: santrauka*. Vilnius, 2006. Prieiga per internetą: <<http://eurohouse.lt/wp/wp-content/uploads/2015/09/Lietuvos-ivaizdžio-strategijos-projektas.-Santrauka-2006.pdf>> [žiūrėta 2019 05 11].

² Laurynas Bučalis (sud.), *Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija*. Vilnius, 2008. Prieiga per internetą:

<http://www.mediabv.lt/resursai/konkursai/Ivaizdžio_formavimo_strategija/LR_ivaizdžio_koncepcija_2008.pdf> [žiūrėta 2018 06 10]

³ Nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos – Lietuvos įvaizdžio strateginės tarybos sudarymo“ Nr. 11, nutarta LR Vyriausybės 2019 m. sausio 9 d.

⁴ Akromienė, [7].

⁵ Bučalis, 5.

⁶ Ten pat, 7-8.

⁷ Nutarimas „Dėl 2019 metų paskelbimo Pasaulio lietuvių metais“, Nr. XIII-1090, nutarta Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. balandžio 12 d.

masto Lietuvos įvaizdžio formavimo kampaniją, kuri gimė šios šalies lietuvių iniciatyva.⁸ Juozo Banionio žodžiais, sovietinės okupacijos metais „laisvosios lietuvių“ (lietuvių diasporos Vakaruose) svarbiausia politinės veiklos niša tapo Lietuvos laisvinimo pastangos⁹, todėl 1990 m. diaspora buvo organizuota, pasiruošusi remti Lietuvos nepriklausomybę.

Darbo problema: nors diasporos vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį pripažįstamas, lieka neišskaidyti, kiek ir kokiais būdais diaspora svarbi šiame procese.

Apžvelkime iki šiol atliktus lietuvių diasporos JAV paramos Lietuvos nepriklausomybei 1990 m. tyrimus. Tarp jų dominuoja istorikų darbai. Tiek Linas Saldukas, tiek Juozas Skirius, analizuodami 1990 m. JAV lietuvių spaudą, pastebi, kad spartus Sąjūdžio iškilimas ir nepriklausomybės paskelbimas diasporai, kone pusę amžiaus vykdžiusiai savus Lietuvos laisvinimo projektus, buvo netikėtumas.¹⁰ Nepaisant to, tiek lietuvių diaspora, tiek Baltijos šalių diasporos apskritai bei Vašingtone tebeveikusios pasiuntinybės aktyviai įsitraukė į veikėjų, kurie stengėsi pasiekti užsienio auditoriją dėl „Baltijos šalių nepriklausomybės projekto“, ratą (šiuo metu taip pat buvo valdžios institucijos Vilniuje, Rygoje ir Taline ir Baltijos šalių gyventojai.)¹¹ Lietuvos pasiuntinybei Vašingtone vadovavusio Stasio Lozoraičio (jaunesniojo), tuo pačiu metu ėjusio Lietuvos atstovo prie Šv. Sosto pareigas, vaidmenį detalai išanalizavo Asta Petraitytė-Briedienė;¹² pasak jos, Lozoraitis mokėjo sujungti senąją diplomatiją ir „naująją diplomatiją – informaciją, viešumą“.¹³ Lozoraitis glaudžiai bendradarbiavo su Niujorke veikusiu Lietuvių informacijos centru (LIC)¹⁴, kuriam visą jo gyvavimo laiką, nuo 1979 m., vadovavo Gintė Damušytė; 1987 m., įsteigtas ir filialas Vašingtone, kuriam vadovavo Viktoras Nakas. 1990 m. LIC palaikė ryšį su Aukščiausiosios Tarybos informacijos padaliniu.¹⁵ Stengdamasi sukurti „žiniasklaidos audrą“, 1990 m. kovą grupelė JAV lietuvių Pasaulio lietuvių centre Lemonte (Ilinojus) savo iniciatyva įkūrė „Lithuanian Hotline“: organizacija teikė informaciją telefonu, rengė demonstracijas ir pan.¹⁶ Kita grupė, susibūrusi 1990 m. kovo viduryje Čikagoje, vadinosi „SOS Americans for Lithuania’s

⁸ Remigijus Misiūnas, *Didi maža tauta: Lietuvos įvaizdžio kampanija JAV 1919 metais = A great little nation: Lithuania's image campaign of 1919 in the U.S.* Vilnius : Bonus animus, 2008, 11-55.

⁹ Juozas Banionis, *Lietuvos laisvės byla Vakaruose, 1975-1990 : istorinė apžvalga.* Vilnius : Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2002, 5-10.

¹⁰ Linas Saldukas, „Sąjūdžio veikla išėivijos požiūriu 1988-1991.“ Kn. Bronislovas Genzelis, Angonita Rupšyte (sud.), *Kelias į nepriklausomybę: Lietuvos Sąjūdis 1988-1991.* Kaunas: Šviesa, 2010, 97-103; Juozas Skirius, *JAV lietuvių darbai Lietuvai 1918-2018 metais.* Vilnius: Savas takas ir Ko.; Čikaga : JAV lietuvių „Draugo fondas“, 2018, 311-316.

¹¹ Una Bergmane, „Diplomacy and Diasporas, Self-Perceptions and Representations: Baltic Attempts to Promote Independence, 1989–1991.“ Kn. Louis Clerc, Nikolas Glover ir Paul Jordan (sud.), *Histories of public diplomacy and nation branding in the Nordic and Baltic countries.* Leiden ; Boston [Mass.] : Brill, [2015], 203.

¹² Asta Petraitytė-Briedienė, *Tylieji priesaikos riteriai: Lietuvos pasiuntinybė Vašingtone Šaltojo karo metais.* Kaunas: Vytauto Didžioji universitetas; Vilnius: Versus Aureus, [2014], 101-127.

¹³ Ten pat, 114, 125-126.

¹⁴ Ten pat, 121-122.

¹⁵ Arūnas Antanaitis, „Įvykius Lietuvoje nušviečiant: Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių veikla 1987-1992 m.“ *Oikos : Lietuvių migracijos ir diasporos studijos*, 2 (14), 2012, 64-66.

¹⁶ Pranė Šlutienė ir Valentinus Krumplis, *Lithuanian Hotline.* [S.l.] : [s.n.], [2011], 1, 8-24.

Freedom“.¹⁷ Veiksmų ėmėsi oficiali JAV Lietuvių Bendruomenė (JAV LB)¹⁸, Amerikos lietuvių taryba (ALT),¹⁹ Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK)²⁰ ir kitos organizacijos. Darbe apie Lietuvos įvaizdį JAV spaudoje 1988-1991 m. Jolita Gudžiūnaitė atsispiria nuo pastebėjimo, kad laikotarpis plačiai išnagrinėtas istorikų, tačiau nėra atlikta išsamios analizės, kaip Lietuvos laisvės kova atrodė JAV spaudoje.²¹ Nors autorė mini JAV lietuvių publikacijas ir kitų autorių tekstuose cituojamus pasisakymus, diasporos vaidmens įvertinimas nebuvo tarp jos iškeltų uždavinių, tad ir vėl liko giliau nenagrinėtas.

Darbe siekiama atsakyti į **klausimą**, koks buvo diasporos vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį 1990 m. „The New York Times“: kokioje publikacijų dalyje ji vienaip ar kitaip paminėta, kokiais būdais jose reikėsi formuodama Lietuvos įvaizdį, kuo diasporos kurtas Lietuvos įvaizdis skyrėsi nuo kitų veikėjų kurtų Lietuvos įvaizdžių arba kaip su jais sutapo.

JAV pasirinktos, nes (1) Šaltojo karo metais²² buvo vienas iš dvipolio pasaulio polių, todėl buvo svarbu paveikti šios šalies visuomenės nuomonę; (2) kaip jau minėta, čia gyveno didelė, organizuota lietuvių diasporos dalis. Būtent „The New York Times“ (toliau šiame darbe laikraštis vadinamas NYT) nutarta analizuoti todėl, kad būtų sunku aprėpti visus JAV dienraščius dėl tuometinės publikacijų apie Lietuvą gausos (be to, JAV periodinės spaudos archyvai neretai sunkiai pasiekiami iš Lietuvos), o NYT buvo vienas didžiausių ir įtakingiausių JAV laikraščių (laikraščio specifika aptariama antrajame šio darbo skyriuje).

Darbe iškeliamas **tikslas** nustatyti, koks buvo diasporos vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį 1990 m. NYT: nustatyti 1990 m. NYT publikacijų, kuriose minima diaspora, dalį, kokiais būdais diaspora reikėsi šiose publikacijose formuodama Lietuvos įvaizdį, kuo diasporos kurtas Lietuvos įvaizdis skyrėsi nuo kitų veikėjų kurtų Lietuvos įvaizdžių arba su jais sutapo.

Darbo uždaviniai:

- Apžvelgti teorijas, kurių rėmuose nagrinėjamas valstybės įvaizdžio vaidmuo tarptautiniuose santykiuose bei diasporos vieta motininės valstybės įvaizdžio formavimuose procesuose;
- Pristatyti reikšmingą istorinį kontekstą, išskiriant gaires 1990 m. NYT medžiagos analizei;
- Suformuluoti tyrimo metodą, detalai aprašyti jo principus;

¹⁷ Skirius, 320-321.

¹⁸ Sud. Regina Narušienė, *JAV lietuvių indėlis atkuriant Lietuvos valstybingumą : [lai gyvuoja laisva Lietuva!]*. Vilnius : Vaga, 2018, 223-227, 243-257; Juozas Banionis, *Lietuvos laisvinimas Vakaruose po Helsinkio akto, 1975-1994*. Vilnius : Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2017, 370-372.

¹⁹ Banionis, *Lietuvos laisvinimas Vakaruose*, 331-336.

²⁰ Kazys Bobelis ir Jonas Aničas, *VLIK (Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas), 1943-1992 : Lietuvos laisvinimo darbų chronologija*. Vilnius : Vaga, 2011, 514-540; Banionis, *Lietuvos laisvinimas Vakaruose*, 289-298.

²¹ Jolita Gudžiūnaitė, „Lietuvos įvaizdis JAV spaudoje 1988-1991 m.“ *Oikos : Lietuvių migracijos ir diasporos studijos*, 2(20), 2015, 81.

²² Šaltojo karo pabaigos ir pradžios datos diskutuotinos, tačiau 1990 m. jis vis dar aktualus. Žr.: Tomas Janeliūnas ir Raimundas Lopata. *Šaltasis karas: tarptautinė sistema ir Europos politika*. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2008 12-13.

- Pritaikius metodą, išanalizuoti, 1990 m. NYT turinį (kokioje publikacijų dalyje minima diaspora, kaip jose reiškiasi, kuo diasporos formuojamas Lietuvos įvaizdis skiriasi / kaip sutampa su kitų veikėjų NYT formuojamais Lietuvos įvaizdžiais).

Darbe nutarta derinti kiekybinės ir kokybinės turinio analizės metodus. Kaip minima literatūroje, turinio analizės metodas itin parankus ten, kur egzistuoja dideli tekstinės medžiagos klodai; stengiamasi atlikti platų praeities įvykių tyrimą, tačiau nesikišama į socialinį pasaulį.²³ Darbe remiamasi Robert Jervis idėjomis apie valstybės įvaizdžio reikšmę, Joseph S. Nye iškelto švelniosios galios konceptu, įvairių autorių išvalgomis apie viešąją diplomatiją. Paliečiama diasporos studijų raida ir reikšmingi tekstai, pasitelkiamas Elaine L.E. Ho ir Fionos McConnell pasiūlytas diasporos diplomatijos konceptas.

Pirmajame darbo skyriuje supažindinama su darbo kontekste reikšminga teorija. Antrajame skyriuje trumpai apžvelgiamas istorinis kontekstas: politiniai pokyčiai Lietuvoje iki 1990 m. ir reikšmingiausi 1990 m. įvykiai, JAV ir SSRS santykių pokyčiai devintajame dešimtmetyje ir reikšmingi jų taškai 1990 m., paliečiamas Michailo Gorbačiovo populiarumo klausimas, trumpai aptariama NYT specifika ir politinis angažuotumas. Trečiajame darbo skyriuje suformuluojamas ir pristatomas tyrimo metodas. Rezultatų analizei skirtas skyrius suskyla į dvi dalis: pirmojoje aprėpiamas bendras peizažas (keliuose tekstuose iš viso per 1990 m. paminėta Lietuva, kiek iš jų buvo skirti politinėms aktualijoms, kelis iš pastarųjų paveikė diaspora ir pan.), o antrojoje apsiribojama tektais, kuriuose išsakoma pozicija dėl situacijos Lietuvoje (tekstai pagal pastebėtus bendrumus grupuojami į blokus).

²³ Vaidas Morkevičius, „Terra incognita: kiekybinė viešosios politikos diskurso turinio analizė.“ *Viešoji politika ir administravimas*, 11, 2005, 79-83.

1. TEORINIAI KONTŪRAI: VALSTYBĖS ĮVAIZDIS, DIPLOMATIJA IR DIASPORA

1.1. Įvaizdžio reikšmė tarptautiniuose santykiuose

Akademinis kalbėjimas apie valstybės įvaizdžio reikšmę tarptautinių santykių kontekste dažnai prasideda nuo Robert Jervis darbų. Septintajame dešimtmetyje, stebėdamas disputus dėl branduolinės strategijos ir atgrasymo teorijos, jis priėjo prie išvados, kad tarptautinėje politikoje svarbų vaidmenį vaidina sprendimų priėmimas bei klaidingos nuomonės („misperception“) galimybė: t.y., kad tautos dažnai nesugeba vienos kitų pamatyti tiksliai, dažni suvokimo tendencingumai („perception bias“), o tarptautinės politikos studijos būtų nepilnos be šių procesų, sukuriančių sąveikos modelius („patterns“), perpratimo. Maža to, klausimas, kaip valstybė suvokia kitas, negali būti studijuojamas be klausimo, kaip kitos nori būti suvoktos, kaip stengiasi sukurti pageidaujamą įvaizdį.²⁴

Sprendimų priėmėjo turimą kito veikėjo įvaizdį Jervis apibrėžia kaip įsitikinimus apie kitą, kurie gali paveikti spėjimus, kaip kitas veikėjas elgsis įvairiomis aplinkybėmis. Įvaizdis lemia, ar ir kiek pastangų įdėdama valstybė pasieks savo tikslus: pageidaujamas įvaizdis gali pagelbėti didinant už ekonominę ir karinę galias, o nepageidaujamas įvaizdis nulemti kaštus, kurių įprastinės galios nekompensuoja, arba virsti neįveikiamais suvaržymais.²⁵ Pasak Jervis, tiriant pasaulį iš įvaizdžių projekcijos perspektyvos, naudinga elgesį padalinti į dvi kategorijas: signalus ir indeksus („indices“), kurie suvokime pasitarnauja kaip validus veikėjo intencijų indikatorius. Signalai yra pareiškimai arba veiksmai, kurių reikšmės įtvirtinamos per tylius arba atvirus susitarimus („understandings“) tarp veikėjų. Tai yra tarytum pasižadėjimai, kurie nebūtinai bus ištesėti: pavyzdžiui, diplomatinės notos, kariniai manevrai ar pan. Indeksai yra pareiškimai arba veiksmai, kurie neša tam tikrą vidinį („inherent“) įrodymą, kad projektuojamas įvaizdis yra teisingas, nes jie laikomi neatsiejamai susijusiais su veikėjo intencijomis arba gebėjimais („capabilities“). Tai yra, pavyzdžiui, privačios žinutės, kurias suvokėjas nugirsta arba sužino kitais būdais („intercepts“), arba veiksmai, atnešantys didelius kaštus.²⁶

Čia nesileisime į detalų Jervis ir kitų autorių plėtotų išvalgų, skirtų saugumo dilemai, aptarimą, tačiau verta atkreipti dėmesį, kad SSRS lyderis Michailas Gorbačiovas dėjo dideles pastangas, jog pakeistų SSRS įvaizdį JAV. Šaltojo karo pabaigą galima sieti su Laipsnišku atoveikiu įtampos sumažinime (Graduated reciprocity in tension reduction, GRIT), kai viena pusė

²⁴ Robert Jervis, *The Logic of Images in International Relations*. New York: Columbia Univ. Press, 1989, xi-xii.

²⁵ Ten pat, 5-6.

²⁶ Ten pat, 18-19.

imasi taikinamosios („conciliatory“) politikos per vienašales iniciatyvas, tačiau kita pusė jas gali interpretuoti kaip blefą. Kad įtikintų, vienašaliai iniciatoriaus žingsniai negali būti pavieniai ir atnešti jam svarius kaštus. Sėkmės atveju nuo įtarumo ir baimės pamažu pajudama prie derybų.²⁷ Nicholas J. Wheeler lūžį sieja su pasitikėjimu grįstu Ronaldo Reagano (o vėliau – George'o H. W. Busho) ir Gorbačiovo asmeniniu ryšiu, užsimezgusiu per asmeninius susitikimus. Šiaip ar taip, kaip mini Wheeler, nuo negatyvios signalų interpretacijos (nepasitikėjimo) pajudėta prie pozityvios.²⁸ SSRS ir JAV santykių pokyčiai devintajame dešimtmetyje detaliau aptariami antrajame šio darbo skyriuje. Savo ruožtu, pakitęs SSRS įvaizdis turėjo įtakos diasporos pastangų, skirtų Lietuvos įvaizdžiui formuoti, sėkmei.

1.2. Nuo švelniosios galios iki viešosios diplomatijos bei noopolitik

Kita kalbėjimo apie valstybės įvaizdį kryptis – Joseph S. Nye 1990 m. iškeltas švelniosios galios konceptas (kaip mini pats Nye, jį galima kildinti iš Peter Brachrach ir Morton Baratz Antrojo galios veido²⁹): „Švelnioji galia yra gebėjimas gauti tai, ko sieki, veikiau per patrauklumą [attraction] nei per prievartą [coercion] ar užmokestį.“³⁰ (Galią Nye apibrėžia lakoniškai: tai yra gebėjimas paveikti kitų elgesį taip, kad gautum pageidaujamus rezultatus.³¹) Tai reiškia, kad kietoji ir švelnioji galia skiriasi elgesio ir resursų prasme: su kietąja galia susijęs elgesys apima įsakymus, prievartą, akstinus („inducement“), su švelniąja – dienotvarkės nustatymą, patrauklumą, kooptavimą; tikėtini kietosios galios resursai yra jėga, sankcijos, užmokestis, o švelniosios – institucinės vertybės, kultūra, vykdoma politika („policines“).³² Šio darbo kontekste svarbu paminėti, kad, kalbėdamas apie naudojančiuosius švelniąją galią, Nye įtraukia ir nevalstybinius veikėjus, tarp jų – ir diasporą.³³

Nye teigimu, svarbu suvokti ryšį tarp švelniosios galios ir viešosios diplomatijos. Viešąją diplomatiją Nye apibrėžia kaip instrumentą, per kurį valstybės valdžia mobilizuoja švelniosios galios resursus, kad komunikuotų ir patrauktų veikiau kitų valstybių visuomenes, o ne jų valdžią.³⁴ Rašydamas apie JAV viešosios diplomatijos raidą, Nye kaip pavyzdį pateikia „Voice of America“, „Radio Liberty“, „Radio Free Europe“, kuriuose egzilai būdavo įtraukiami rengiant transliacijas į

²⁷ Alan R. Collins, „GRIT, Gorbachev and the End of the Cold War.“ *Review of International Studies*, 24(2), 1998, 201-203.

²⁸ Nicholas J. Wheeler, *Trusting Enemies : Interpersonal Relationships in International Conflict*. Oxford, United Kingdom ; New York : Oxford University Press, 2018, 143-145.

²⁹ Joseph S. Nye, Jr., „Public Diplomacy and Soft Power.“ *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 2008, 108.

³⁰ Joseph S. Nye, Jr., *Soft power : the means to success in world politics*. New York : Public Affairs, 2004, x.

³¹ Nye, *Soft power*, 2.

³² Ten pat, 8.

³³ Ten pat, 92-93.

³⁴ Nye, *Public Diplomacy*, 95.

vadinamąjį Rytų bloką.³⁵ Patikimumo („credibility“) akcentavime galima pastebėti tam tikrą panašumą į Jervis įžvalgas, tik šiuo atveju žinutė siunčiama užsienio visuomenėms. – Pasak Nye, viešoji diplomatija nesanti vien propagandos eufemizmas. Viešoji diplomatija turinti padėti kuriant ilgalaikius ryšius, kurie, savo ruožtu, ruošia palankią aplinką valdžios politiniams žingsniams.³⁶

Nye pasiūlytas viešosios diplomatijos apibrėžimu nenutolsta nuo tradicinio. Remiantis Eytan Gilboa, „tipinis viešosios diplomatijos apibrėžimas sako, kad ja siekiama per tiesioginę komunikaciją paveikti užsienio šalies viešąją nuomonę, ir, galiausiai, paskatinti šalies valdžią imtis palankių sprendimų.“³⁷ Paprastai viešoji diplomatija asocijuojama su JAV, paties termino autorystė priskiriama JAV diplomatu ir akademikui Edmund Gullion, kuris jį pavartojęs septintojo dešimtmečio viduryje.³⁸ Atkreiptinas dėmesys, kad bene pirmąjį lietuvišką viešosios diplomatijos vadovėlį parengė JAV lietuvis Vytautas Antanas Dambava.³⁹

Pasak viešosios diplomatijos profesoriaus Nicholas J. Cull, terminas dažnai vartojamas, tačiau retai tampa kruopščios analizės objektu.⁴⁰ (Tai veikiausiai pasakytina ir apie gausų kalbėjimą apie švelniąją galią, kuri virto viešojo diskurso dalimi; pats Nye yra nusiskundęs dėl koncepto trivializavimo.⁴¹). Cull čia pasiūlo taksonomiją, padalindamas praktikas į penkis elementus: (1) klausymąsi (informacijos apie užsienio visuomenės nuomonę rinkimą); (2) atstovavimą (vykdomai politikai, idėjai, interesams), (3) kultūrinę diplomatiją (pasitelkiant šalies kultūrinius resursus ir pasiekimus, skatinant jų sklaidą), (4) mainų diplomatiją (pvz., studentų mainų programas), (5) tarptautines naujienų transliacijas (išnaudojant radiją, televiziją, internetą). Kaip ir Nye, Cull akcentuoja patikimumo („credibility“) svarbą: jis kylantis iš skirtingų šaltinių, priklauso nuo kultūrinės diplomatijos elemento (pvz., kultūrinei diplomatijai padeda artimumas kultūros autoritetams).⁴²

Nors viešoji diplomatija, kaip ir diplomatija apskritai, tradiciškai asocijuota su valstybėmis, Jan Mellisen teigia, kad ja savarankiškai užsiima dideli ir maži nevalstybiniai, taip pat antvalstybiniai („supranational“) ir subvalstybiniai veikėjai⁴³. Brian Hocking žodžiais, „viešojoji diplomatija vis dažniau apibrėžiama kaip visuomenės vykdoma diplomatija, o ne diplomatija visuomenei [diplomacy by rather than of publics]. Individai ir grupės, įgalinti resursų, kuriuos jiems

³⁵ Ten pat, 98.

³⁶ Ten pat, 101.

³⁷ Eytan Gilboa, „Searching for a Theory of Public Diplomacy.“ *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 1, 2008, 55-77.

³⁸ Ellen Huijgh, „Public Diplomacy.“ Kn. Costas M. Constantinou, Pauline Kerr, and Paul Sharp (sud.), *The Sage Handbook of Diplomacy* (ed.). Los Angeles : SAGE, [2016], 438.

³⁹ Vytautas Antanas Dambava, *Viešojoji diplomatija*. Vilnius: Du Ka, 1997.

⁴⁰ Nicholas J. Cull, „Public Diplomacy: Taxonomies and Histories.“ *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 2008, 31.

⁴¹ Nye, *Soft power*, xi.

⁴² Cull, 32-34.

⁴³ Jan Mellisen, „The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice.“ Kn. Jan Mellisen (sud.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005, 12.

suteikė komunikacijos ir informacijos revoliucija – ypač interneto – yra tiesioginiai tarptautinės politikos formavimo dalyviai ir, dėl iškilusios globalios pilietinės visuomenės, jie gali veikti per nacionalinę valdžią ar nepriklausomai nuo jos.“⁴⁴

Dar vienas su švelniąja galia susijęs konceptas yra noopolitik (gr. *noo* — protas), atsiradęs mąstymo apie informacijos revoliuciją ir galios difuziją tarp nevalstybinių veikėjų fone. Kartais noopolitik tampa realpolitik papildiniu, kartais – konkuruojančia politikos paradigma arba strategija. Realpolitik siejama su valstybių dominuojama tarptautine sistema, *raison d'etat*, galios balanso kalkuliacijomis, senuoju diplomatijos modeliu – sprendimus priimti už visuomenės akių. Jei realpolitik įsivaizduojama per biliardo stalo metaforą, kur valstybės yra biliardo rutuliai, tai noopolitik kontekste reikia pridėti nevalstybinių veikėjų rutulius ir atsižvelgti į biliardo stalą dengiančios medžiagos savybes.⁴⁵ John Arquilla ir David Ronfeldt išskiria penkias noopolitik iškilimą skatinančias tendencijas – tai yra: (1) stiprėjančios globalios sąsajos, (2) auganti globalios pilietinės visuomenės svarba (pvz., nevyriausybinių organizacijų ir atskirų individų vaidmuo), (3) švelniosios galios iškilimas (autoriai akcentuoja informacijos vaidmenį – anot jų, šerdyje noopolitik yra informacijos strategija), (4) kooperacijos privalumų svarba (t. y., veikėjo gebėjimo komunikuoti, konsultuotis, koordinuotis su kitais veikėjais ekonomikoje, teisėje ir kitose srityse; tai reiškia ir gebėjimą dalintis informacija, o ne ją slėpti), (5) globalios noosferos susiformavimas: galia čia suvokiama kaip žinios, informacijos strategija fokusuojasi į žinių, o ne kietosios galios balansą.⁴⁶

Kokią informacijos strategiją galėjo pasirinkti Lietuva arba lietuvių diaspora šioje globalioje noosferoje 1990 m.? Pasak Unos Bergmanės, baltiškasis argumentas rėmėsi į okupacijos nelegalumą 1940 m., SSRS nusikaltimus žmoniškumui (visų pirma – masines deportacijas Stalino valdymo metais), istorinio teisingumo siekį, ryšį su Lietuva, Latvija ir Estija, kurios tarptautinėje sistemoje egzistavo iki 1940 m. T.y., Baltijos šalys siekė per praeitį paaiškinti dabartį, taip pagrįsdamos savo nepriklausomybės siekį.⁴⁷

Nors Lietuvos valstybingumas 1990 m. dar buvo labai problemiškas (tai aptarsime vėliau), reikėtų pastebėti, kad Baltijos šalys, kaip ir kaimyninės Šiaurės šalys, yra mažosios valstybės. Kaip mini Louis Clerc ir Nikolas Glover, joms, priešingai nei JAV (o didžioji dalis literatūros apie viešąją diplomatiją, kaip jau minėta, susijusi su šia valstybe), visų pirma reikia stengtis būti pastebėtomis, patraukti dėmesį. Tai turi ir plusų: tuščioje drobėje lengviau susikurti įvaizdį, pagrįstą pageidaujama bruožais (pvz., Šiaurės valstybės įsitvirtino kaip normų antreprenerės).

⁴⁴ Brian Hocking, „Rethinking the ‘New’ Public Diplomacy.“ Kn. Jan Mellisen (sud.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005, 32.

⁴⁵ John Arquilla ir David Ronfeldt, *The Emergence of Noopolitik: Toward An American Information Strategy*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 1999, 28-35.

⁴⁶ Ten pat, 35-44.

⁴⁷ Bergmane, 205-208.

Mažosios valstybės apskritai suvokiamos kaip žalos nekeltantys, nepiktybiniai tarptautinės sistemos veikėjai, kurie yra priklausomi, mažiau dviveidiški ir imperialistiški. Kita vertus, dėl menko mažųjų valstybių žinomumo ir žemo susidomėjimo jomis reikšmės šioms valstybėms užsienio kontekste lengvai gali priskirti kiti veikėjai. Baltijos šalims, kartais ir Suomijai, priskiriamas Rytų įvaizdis, jos turi įrodinėti, kad yra „tikros“, „normalios“, europietiškos. Vertėtų pridurti, kad tiek Šiaurės, tiek Baltijos šalims diasporos ir atskiri kosmopolitiški individai XX a. buvo svarbus resursas: jie sklandžiai kalbėjo užsienio kalbomis, sukurdavo prieigą prie socialinių tinklų Vakaruose.⁴⁸ Taip itin svarbu Baltijos šalių atveju: kaip mini Bergmanė, baltiškiosios diasporos nariai, gyvenę kitoje Geležinės uždangos pusėje, 1990-1991 m. žymiai geriau suprato Vakarų visuomenių vertybes, diskursus, kalbas; jie padėjo pateikti baltiškąją klausimą taip, kad jis būtų patrauklus Vakarų valstybių politikams ir visuomenėms.⁴⁹

1.3. Diaspora ir diasporos diplomatija

Tarptautinių žodžių žodynas diasporą apibrėžia taip: „[gr. išsisklaidymas] 1 dalies tautos gyvenimas svetur [...] 2 svetur gyvenanti tautos grupė.“⁵⁰ Diasporos studijos pradėjo plėtotis XX a. pabaigoje. 1991 m., pirmajame žurnalo „Diaspora“ numeryje, William Safran pastebėjo, kad terminas „diaspora“ taikomas kalbant apie tokias skirtingas žmonių kategorijas kaip emigrantai, politiniai pabėgėliai, tremtiniai ar tiesiog etninės bei rasinės mažumos. Atsispirdamas nuo Walker Connor diasporos apibrėžimo, panašaus į čia cituotą iš žodyninį (Connor diasporą apibrėžia kaip „žmonių segmentą, gyvenantį už tėvynės“), Safran siūlo diasporos konceptą taikyti emigrantų („expatriate“) mažumų bendruomenėms, kurių nariai atitinka kelias iš šių charakteristikų: (1) jie arba jų protėviai iš specifinio „centro“ pasklido po „periferinius“ arba užsienio regionus; (2) jie saugo kolektyvinę atmintį apie tėvynę – jos fizinę vietą, istoriją, pasiekimus; (3) jie mano, kad nėra – ir galbūt negali būti – visiškai priimti vietinės visuomenės; (4) tėvynė („ancestral homeland“) laikoma tikraisiais, idealiais namais, į kuriuos, susiklosčius palankioms aplinkybėms, jie arba palikuonys sugrįš; (5) jie laikosi nuomonės, kad turi kolektyviai dalyvauti tėvynės išsaugojime arba atkūrimo, prisidėti prie jos saugumo ir gerovės; (6) jie sieja save su tėvyne asmeniškai arba rituališkai („vicariously“), išsaugo bendruomenės sąmonę ir solidarumą.⁵¹ Akivaizdu, kad šios kategorijos idealiai tinka žydų diasporai (pats autorius ją vadina „idealiuoju tipu“), tačiau veikiausiai tiktų ir lietuvių diasporai, ypač per Šaltąjį karą, kai organizuota diaspora gyveno

⁴⁸ Louis Clerc ir Nikolas Glover, „Representing the Small States of Northern Europe: Between Imagined and Imaged Communities.“ Kn. Louis Clerc, Nikolas Glover ir Paul Jordan (sud.). *Histories of public diplomacy and nation branding in the Nordic and Baltic countries*. Leiden ; Boston [Mass.] : Brill, [2015], 8-12.

⁴⁹ Bergmane, 202.

⁵⁰ Angelė Kaulakienė et al. (red.), *Tarptautinių žodžių žodynas*. Vilnius: Alma littera, 2013, 176.

⁵¹ William Safran, „Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return.“ *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, 1(1), 1991, 83-84.

izoliuota nuo motininės valstybės – panašiai kaip armėnų diaspora, kurią pagal kategorijų atitikimą Safran beveik prilygina žydų diasporai⁵².

Įtakingame straipsnyje, pasirodžiusiame 2005 m., Rogers Brubaker pastebi, kad literatūroje žydų (pirmiausia), armėnų ir graikų diasporos tapusios „klasikinėmis“: nuo jų patirčių atsispiriama, kai kalbama apie kitas diasporas. Antra vertus, augant termino populiarumui, įvyko jo semantinė ir konceptualinė dispersija: pradėta kalbėti apie frankofoniškąją diasporą, liberaliąją diasporą, *queer* diasporą ir t.t. (tai pasakytina ir apie termino vartojimą akademijoje, kur terminas plačiai vartojamas socialiniuose ir humanitariniuose moksluose).⁵³ Brubaker atkreipia dėmesį į tris esminius elementus, kurie diasporos atveju suvokiami kaip konstitutyvūs: (1) dispersija erdvėje, (2) orientavimasis į tėvynę – šio elemento svarba labiau akcentuota ankstyvosiose diskusijose, (3) ribų išlaikymas („boundary-maintenance“): t. y., saugoma išskirtinė tapatybė (kita vertus, literatūroje dažnai minimas ir hibridiškumas, sinkretizmas, asimiliacija ir pan.).⁵⁴ Pats Brubaker siūlo diasporą pamatyti ne kaip susietą vienetą („bounded entity“) arba grupę, bet veikiau kaip požiūrį, reikalavimą; pirmiausia – kaip praktikos kategoriją (kai artikuliuojami projektai, mobilizuojama energija, apeliuojama į lojalumą), o tik paskui – kaip analizės kategoriją. Diaspora kaip kategorija, pasak autoriaus, ne tiek apibūdina pasaulį, kiek siekia jį pakeisti.⁵⁵ Čia galima prisiminti Juozo Baniono pastebėjimą, kad svarbiausia lietuvių diasporos veiklos niša tapo Lietuvos laisvinimo pastangos: t.y., lietuvių diasporą taip pat galima pamatyti kaip projektą, požiūrį, reikalavimą.

Pastebėjusios, kad diaspora diplomatijos studijose dažniausiai pamatoma būtent iš čia jau aptartos viešosios diplomatijos bei švelniosios galios perspektyvos⁵⁶, Elaine L.E. Ho ir Fiona McConnell pačios pasiūlo diasporos diplomatijos konceptą, apjungiantį diasporos studijas bei diplomatijos studijas (diplomacija siejama su tradicinėmis funkcijomis – atstovavimu, tarpininkavimu, reprezentacija). Jos perima jau minėtą Brubaker diasporos suvokimą. Išvelgiami du diasporos diplomatijos modalumai. – (1) Diplomacija per diasporą („diplomacy through diaspora“): čia diaspora tarytum pratęsia motininę valstybę išorę. Pavyzdžiui, Izraelis ir Airija išnaudojo savo diasporas švelniosios galios didinimui.⁵⁷ (2) Pačios diasporos diplomacija („diplomacy by diaspora“): šiuo atveju diaspora tampa savarankišku politiniu veikėju. Tarkime, kurdų atveju diasporos diplomacija (pavyzdžiui, ginant kurdų teises Turkijoje) egzistuoja be

⁵²Ten pat, 84.

⁵³ Rogers Brubaker, „The 'diaspora' diaspora.“, *Ethnic and Racial Studies*, 28(1), 2005, 2-4.

⁵⁴ Ten pat, 5-7.

⁵⁵ Ten pat, 13.

⁵⁶ Elaine L.E. Ho ir Fiona McConnell, „Conceptualizing ‘diaspora diplomacy’: Territory and populations betwixt the domestic and foreign.“ *Progress in Human Geography*, November 2017, 238.

⁵⁷Ten pat, 241-245.

motininės valstybės pasaulio politiniame žemėlapyje. Šiame modalume reikėtų pastebėti ir, pavyzdžiui, emigracijoje veikiančias vyriausybes („governments-in-waiting“).⁵⁸

Apie šiuos modalumus vertėtų pamąstyti rašant apie Lietuvą 1990 m. Kaip mini Bergmanė, apie Baltijos šalis kaip valstybes 1990 m. kalbėti kebloka, valstybingumui apibūdinti veikiau tinka žodžiai „aušra“ arba „prieblanda“. Valstybių valdžia iki galo nekontroliavo savo teritorijų, populiacijų bei komunikacijos priemonių; ekonomika vis dar buvo integruota į sovietinę sistemą. Užsienio reikalų ministerijos tik kūrėsi. Tarptautinės bendruomenės veikėjams komunikacija su Baltijos šalimis būtų reiškusi jų suverenumo pripažinimą, todėl jie vengė užmegzti kontaktus.⁵⁹ Šiuo atveju diaspora nebuvo tik instrumentas, kurį valstybė koordinuotai, padedant užsienio reikalų ministerijai ir diplomatiniam tinklui, išnaudoja savo interesams. Pusę amžiaus gausios, organizuotos diasporos savarankiškai gyveno toli nuo savo motininų valstybių, vykdė savus Lietuvos laisvinimo projektus. Modalumas čia veikia panašus į antrąjį (pačios diasporos diplomatiją): lietuvių diaspora pasirinko remti nepriklausomybės projektą, o motininės valstybės galimybės kontroliuoti diasporos diplomatijos būdus buvo labai ribotos. Ar toks spėjimas pasitvirtina, paaiškės kitose šio darbo dalyse.

Kaip pamatėme, diaspora kaip veikėjas organiškai patenka į kalbėjimą apie švelniąją galią, viešąją diplomatiją, noopolitik. Pačią diasporą galima suvokti įvairiai – tiek kaip grupę, paskildusią už motininės valstybės ribų, tiek kaip projektą, požiūrį, reikalavimą. Ho ir McConnell pasiūlo šio darbo kontekste naudingą diasporos diplomatijos konceptą, apjungiantį diasporos studijas bei diplomatijos studijas.

⁵⁸Ten pat, 245-246.

⁵⁹ Bergmane, 201.

2. 1990 M. LIETUVOJE IR JAV: ISTORINIS KONTEKSTAS

2.1. Permainų procesai Lietuvoje bei svarbiausi 1990 m. įvykiai

Dėl ribotos darbo apimties čia nebus gilinamasi į SSRS vidaus politiką nuo 1985 m. (t.y. Gorbačiovo tapimo SSRS Komunistų partijos Centro komiteto generaliniu sekretoriumi), kuri istoriografijoje paprastai siejama su žodžiais pagreitinimas („uskorenije“), viešumas („glasnost“), žinoma, pertvarka („perestroika“). Permainos Maskvoje turėjo įtakos procesams Vilniuje: pavyzdžiui, 1987 m., per Molotovo-Ribentropo pakto metines, prie Mickevičiaus paminklo vykusį mitingą galima sieti su politinių kalinių paleidimu.

1985 m. Maskvoje prasidėjusios permainos Lietuvą pasiekė palyginti vėlai, tačiau 1987–1988 m. situacija čia pradėjo keistis su pagreičiu. Jau paminėtas 1987 m. rugpjūčio 23 d. mitingas prie Mickevičiaus paminklo, pasak Algimanto Jankausko, ne vienam dalyviui ir stebėtojui tapo simboliu Sąjūdžio pradžia.⁶⁰ 1988 m. birželio 3 d. Mokslų akademijoje įkurta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (toliau – Sąjūdžio) Inicijatyvinė grupė. Rugpjūčio 23 d. visoje Lietuvoje vyko mitingai, didžiausias – Vilniaus Vingio parke. 1988 m. spalį, atstatydinus Lietuvos komunistų partijos Centro komiteto (LKP CK) pirmąjį sekretorių Ringaudas Songailą, jo vietą užėmė naujose aplinkybėse geriau prisitaikęs Algirdas Brazauskas; spalio 22–23 Vilniaus sporto rūmuose įvyko Sąjūdžio Steigiamasis suvažiavimas.⁶¹

1989 m. kovo 26 d. žymi rinkimus į SSRS Liaudies deputatų suvažiavimą (LDS), kuriuos Lietuvoje triuškinamai laimėjo sąjūdiečiai.⁶² 1989 m. rugpjūčio 23 d. Baltijos šalis viso pasaulio akivaizdoje sujungė Baltijos kelias. Alfredas Ericha Sennas mini, kad 1989 m. išeiviai jau aprūpindavo Sąjūdį diktofonais, spausdintuvais, kompiuteriais; finansavo keliones į užsienį.⁶³ Gruodžio 7 d. LTSR Aukščiausioji Taryba (AT) pakeitė 6-ąją ir 7-ąją Konstitucijos straipsnius, panaikindama vienpartinę sistemą. Gruodžio 20 d., per neeilinį LKP suvažiavimą, LKP nubalsavo už tapimą savarankiška organizacija; tai buvo priimtina ne visiems partijos nariams, iš esmės partija Lietuvoje suskilo į dvi partijas.⁶⁴

1990 m. sausio 11–13 d. Gorbačiovas lankėsi Lietuvoje. Vasario 24-ąją įvyko rinkimai į LTSR AT, kuriuose didžiąją dalį balsų laimėjo Sąjūdžio remti kandidatai; riba tarp Sąjūdžio ir

⁶⁰ Algimantas Jankauskas, „5 skyrius: Filosofai - Sąjūdžio ideologai.“ Kn. Jūratė Kavaliauskaitė ir Ainė Ramonaitė (sud.), *Sąjūdžio ištakų beiškant: nepaklusniųjų tinklaveikos galia.* Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2011], 174.

⁶¹ Česlovas Laurinavičius ir Vladas Sirutavičius, *Sąjūdis: nuo „persitvarkymo“ iki Kovo 11-osios, Lietuvos istorija*, t. XII, I d. Vilnius: Baltos Lankos, 2008, p. 72-78, 164-166; Angonita Rupšytė, „Politinii įvykių chronologija 1988-1991.“ Kn. Bronislovas Genzelis, Angonita Rupšytė (sud.), *Kelias į nepriklausomybę: Lietuvos Sąjūdis 1988-1991.* Kaunas: Šviesa, 2010, 245, 247, 251-252.

⁶² Laurinavičius, Sirutavičius, 237-239; Rupšytė, 256.

⁶³ Alfred Erich Senn, *Gorbačiovo nesėkmė Lietuvoje.* Vilnius: Baltos lankos, [1997], 67.

⁶⁴ Laurinavičius, Sirutavičius, 386-390, 423; Rupšytė, 268.

Brazausko lyderiaujamos LKP buvo neaiški.⁶⁵ Sąjūdžio lyderis Vytautas Landsbergis JAV poziciją dėl Lietuvos nepriklausomybės siekė įvertinti per pokalbius su Lozoraičiu, o šis situaciją interpretavo kuo palankiausiai; teigė, kad lietuvių diasporos nariai įtikino Reaganą užtarti lietuvius JAV prezidentui Bushui.⁶⁶ Kovo 11 d. paskelbta, kad LTSR AT nuo šiol bus vadinama Lietuvos Respublikos Aukščiausiaja Taryba (LR AT); AT pirmininku išrinktas V. Landsbergis. AT priėmė „Aktą dėl Dėl Lietuvos Nepriklausomos Valstybės atstatymo“. Kovo 12 d. AT priėmė nutarimą dėl SSRS karinės prievolės įstatymo negaliojimo Lietuvos teritorijoje. LDS priėmė rezoliuciją, pagal kurią LR nepriklausomybės atkūrimas paskelbtas neteisėtu bei negaliojančiu; kovo 16 d. Gorbačiovas V. Landsbergiui atsiuntė telegramą, reikalaujantis atšaukti Kovo 11-osios aktą. Kovo 17 d. AT į ministro pirmininko postą paskyrė Kazimirą Danutę Prunskienę, o jos pavaduotojais – Brazauską ir Romualdą Ozolą. Kovą SSRS pradėjo strateginiuose taškuose telkti karinę techniką ir kariškius, desantininkai užiminėjo pastatus Vilniuje ir kitose Lietuvos vietose: pvz., kovo 27 d. užimtas LKP CK pastatas Vilniuje ir psichiatrinė ligoninė Naujojoje Vilnioje, kur saugoti iš sovietinės kariuomenės pasitraukę vaikinai. Kovo 19 d. SSRS valdžia užsienio žurnalistams uždraudė vykti į Lietuvą. Kovo 24 d. Algirdas Saudargas paskirtas LR užsienio reikalų ministru, AT priėmė nutarimą dėl Lozoraičio įgaliojimų: „[Dėl smurto veiksmų] Aukščiausioji Taryba gali būti suvaržyta veikti ir laisvai reikšti tautos valią [...] suteikti tokiu atveju [...] p. Stasiui Lozoraičiui taip pat ir šios, 1990 m. kovo 11 d. paskelbtos atstatytos, Lietuvos Respublikos ypatingojo pasiuntinio ir atstovo įgaliojimus.“⁶⁷

Balandžio 18 d. SSRS pradėjo ekonominę blokadą Lietuvos atžvilgiu. Vėlesnėmis balandžio dienomis sovietų kariai užiminėjo spaustuvių bei periodinės spaudos redakcijų patalpas Vilniuje. Balandžio 26 d. Prancūzijos Respublikos prezidentas Francois Mitterrand ir Vokietijos Federacinės Respublikos (VFR) kancleris Helmut Kohl laišku kreipėsi į V. Landsbergį, siūlydami pradėti derybas su Maksva ir laikinai suspenduoti AT nutarimus, susijusius su nepriklausomybės paskelbimu. Balandžio pabaigoje prasidėjo Prunskienės kelionė po Vakarų valstybes ir susitikimai su jų lyderiais. Gegužės 4 d. Prunskienė susitiko su Bushu Baltuosiuose rūmuose. 1990 m. gegužės 16 d. AT bei LR Vyriausybė paskelbė pareiškimą „Dėl pereinamojo laikotarpio, per kurį būtų įgyvendinta valstybinė nepriklausomybė, paskelbimo“. Birželio 29 d. AT priėmė nutarimą, kad, nuo derybų pradžios, skelbia 100 dienų moratoriumą 1990 m. kovo 11-osios aktui.⁶⁸ Krizė iš šalies galėjo pasirodyti bent jau laikinai išspręsta, nors tik rugpjūčio 21 d. AT pagaliau patvirtino derybų su Maskva delegaciją. Pasak Senno, V. Landsbergio ir jo aplinkos lūkuriavimas veikiausiai buvo

⁶⁵ Laurinavičius, Sirutavičius, 456-466, 505-518; Rupšytė, 269-270, 272.

⁶⁶ Senn, 87-91.

⁶⁷ Rupšytė, 273-276.

⁶⁸ Rupšytė, 280-284.

sąmoningas; tai lėmė „polinkis pasikliauti Jelcinu augančioje Rusijos ir Sąjungos kovoje dėl valdžios“.⁶⁹

Verta akcentuoti, kad Lietuvos pasipriešinimas SSRS buvo nesmurtinis. Pasak Gražinos Miniotaitės, jam galima pritaikyti pilietinės gynybos konceptą: taip apibūdinamas būvis, kai populiacijos dauguma planingai naudoja nesmurtinių veiksmų kombinacijas, siekdama nuo agresijos apginti socialines vertybes ir socialines struktūras. Centre atsiduria atsisakymas bendradarbiauti su agresoriumi, idant jis negalėtų kontroliuoti socialinių institucijų.⁷⁰ Taip pat vertėtų atkreipti dėmesį, kad JAV laikraščiai, tarp jų ir NYT, įvykius Lietuvoje stebėjo nuo pat 1987 m. mitingo prie Mickevičiaus paminklo⁷¹ ir pirmųjų Sąjūdžio žingsnių 1988 m.⁷²

2.2.JAV ir SSRS santykių kaita devintajame dešimtmetyje

Iki 1988 m. JAV tęsėsi Reagano prezidentavimas: kaip plačiai žinoma, šis lyderis išsiskyrė itin griežta antikomunistine ir antisovietine retorika (1983 m. SSRS pavadino „blogio imperija“), jo valdymo laikotarpiu ženkliai padidintos išlaidos gynybai ir gimė ambicinga Strateginės gynybos iniciatyva, populiariai žinoma kaip „Star Wars“. Taip pat plačiai žinoma, kad Reaganas reiškė paramą Baltijos šalims (arba, Senno žodžiais, „smarkiai naudojosi Pabaltijo korta“⁷³): pavyzdžiui, 1982 m. birželio 14 d. jis pasirašė dokumentą, pagal kurį birželio 14 d. paskelbta Baltų laisvės diena (Baltic Freedom Day)⁷⁴, 1988 m. JAV aukščiausiu lygiu prisimintas Lietuvos nepriklausomybės 70-metis.⁷⁵ Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo politiką pradėjo apie 1940 m. JAV vyravusi Stimsono doktrina, pagal kurią nepripažintas teritorijų užgrobimas jėga⁷⁶, remiantis tarptautinės teisės principu „Ex injuria jus non oritur“⁷⁷ (iš neteisės negali atsirasti teisė).

1985–1986 m. JAV ir SSRS santykiai pradėjo keistis. Tiesa, pasak Robert Samuel, Reagano pasikeitimo („Reagan Reversal“) teorija nepastebi, kad Reaganas nuo pirmosios kadencijos pradžios buvo nusiteikęs derėtis: tiesiog SSRS lyderio, su kuriuo galėtų derėtis, jam teko teko

⁶⁹ Senn, 115.

⁷⁰ Gražina Miniotaitė, „Lithuania: From Non-violent Liberation to Non-violent Defence?“. *Peace Research*, 28(4), 1996, 20-21.

⁷¹ Laurinavičius, Sirutavičius, 52.

⁷² Gudžiūnaitė, 82-84.

⁷³ Senn, p. XVIII.

⁷⁴ „Document 23: Baltic Freedom Day. President Reagan's Proclamation To Congress, June 14, 1982.“ *Studia Diplomatica*, 43(4/6), 1990, 358.

⁷⁵ „Document 24: Lithuanian Independence Day, 1988. President's Ronald Reagan Proclamation 5772, February 11, 1988.“ *Studia Diplomatica*, 43(4/6), 1990, 359-360.

⁷⁶ Giedrius Janauskas, *Kongresinė akcija: JAV ir Kanados lietuvių politinis lobizmas XX amžiaus 6-9 dešimtmečiais*. Vilnius: Versus aureus, [2009], 32.

⁷⁷ Bin Cheng, *General principles of law as applied by international courts and tribunals*. Cambridge; New York : Cambridge University Press, 2006, 187.

palaukti iki savo antrosios kadencijos.⁷⁸ Anot Carolyn Mcgiffert Ekedahl ir Melvin A. Goodman, 1985 m., prasidėjus Gorbačiovo lyderystei, visos SSRS užsienio politikos sritys buvo problemiškos: santykiai su Vakarų Europa ir JAV buvo įtempti, Rytų Europa tapo ekonomine našta (turbūt omenyje turimas socialistinis blokas – V.B.), o pozicijos vadinamajame Trečiajame pasaulyje silpnėjo nuo aštuntojo dešimtmečio.⁷⁹ 1979 m. intervencija į Afganistaną, planuota kaip menko masto, komplikavosi ir užsitęsė.⁸⁰ Pats Gorbačiovas akcentavo, kad jo užsienio politikos centre yra SSRS ekonominiai interesai.⁸¹ Permainų procesuose paminėtini artimi Gorbačiovo bendražygiai: Eduardas Ševardnadzė, užsienio reikalų ministru tapęs 1985 m. liepą, ir Aleksandras Jakovlevas⁸², laikomas permainų intelektualiniu varikliu. Nye šią kartą mini rašydamas apie kultūrą (tiek aukštąją, tiek populiariąją) kaip švelniosios galios šaltinį, kuris, anot autoriaus, prisidėjo prie pergalės Šaltajame kare: Jakovlevas netgi studijavo JAV pagal mainų programą; veikiant praprusiančiai JAV populiariajai kultūrai, SSRS pamažu vykusi ideologijos korozija.⁸³

Klasikinės saugumo dilemos spiralė tarytum pradėjo suktis atgal: JAV ir SSRS santykius po Gorbačiovo atėjimo žymi derybos dėl nusiginklavimo. Pirmasis Reagano ir Gorbačiovo susitikimas įvyko Ženevoje 1985 m. lapkričio 19–21 d., tačiau per jį nepasiekta reikšmingų susitarimų. 1986 m. spalio 10–12 d. Reikjavike įvykęs susitikimas literatūroje matomas kaip persilaužimas: gimė Strateginės ginkluotės mažinimo (Strategic Arms Reduction Treaty; START) formatas⁸⁴; apskritai, Reaganas pradėjo pozityviau reaguoti į Gorbačiovo siūlymus branduolinio nusiginklavimo srityje.⁸⁵ (1986 m. laikomi lūžio tašku sovietų politikoje Afganistano atžvilgiu: JAV ginklais remiami modžahedai vis sėkmingiau konfrontavo su sovietų kariuomene, kol galiausiai nutarta ją išvesti iš Afganistano.⁸⁶) 1987 m. gruodžio 8 d. Vašingtone Gorbačiovas su Reaganu pasirašė beprecedentę dviejų supergalių santykiuose Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų (Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty; INF) sutartį: nutarta eliminuoti visą ginklų klasę (nuo žemės paleidžiamas branduolines raketas, galinčias nuskriet 500–5 500 kilometrų), be to, asimetriškai – SSRS nenaudai (859 JAV raketų *versus* 1 836 sovietų raketų), su griežtomis verifikacijos procedūromis.⁸⁷ 1988–

⁷⁸ Robert Samuel, „Conservative intellectuals and the Reagan–Gorbachev summits.“ *Cold war history*, 12 (1), 2012, 139-140.

⁷⁹ Carolyn Mcgiffert Ekedahl ir Melvin A. Goodman, „Eduard Shevardnadze: Leading the Soviet Union out of the Cold War.“ *International Journal*, 52(2), 1997, 221.

⁸⁰ Rafael Reuveny ir Aseem Prakash, „The Afghanistan War and the Breakdown of the Soviet Union.“ *Review of International Studies*, 25(4), 1999, 696-697.

⁸¹ Roderic Lyne, „Making Waves: Gorbachev's Public Diplomacy, 1985-86.“ *Proceedings of the Academy of Political Science*, 36(4), 1987, 238-239.

⁸² Mcgiffert Ekedahl, Goodman, 219-222.

⁸³ Nye, *Soft Power*, 44-50.

⁸⁴ „A History of U.S.-Soviet Summit Meetings: 1943-1990.“ *Arms Control Today*, 21(6), 1991, 36

⁸⁵ Collins, 206-208.

⁸⁶ Reuveny, Prakash.697-698.

⁸⁷ Collins, 208-209.

1989 m. Gorbačiovas toliau skatino ginklų kontrolės procesą. – Pavyzdžiui, 1988 m. gegužės 29–birželio 1 d., Reaganui viešint Maskvoje, pasiekta progreso derybose dėl nusiginklavimo; Gorbačiovas pasiūlė pasirašyti pareiškimą dėl taikaus koegzistavimo. Metų pabaigoje, gruodžio 7 d., per kalbą Jungtinėse Tautose (JT), Gorbačiovas pranešė, kad SSRS vienašališkai iki 1991 m. atsisakys 10 000 tankų, 8 500 artilerijos sistemų ir kitos konvencinės ginkluotės, įskaitant 500 tankų ir 50 000 karių Vokietijos Demokratinėje Respublikoje (VDR), Čekoslovakijoje ir Vengrijoje. Susitikęs su Reaganu ir išrinktuoju prezidentu Bushu, Gorbačiovas išskyrė START derybas, cheminių ginklų uždraudimą ir konvencinių ginklų kontrolę kaip svarbiausius JAV ir SSRS ginklų kontrolės darbotvarkėje. Derybos dėl START ir kitų ginklų kontrolės iniciatyvų tęsėsi per Busho ir Gorbačio susitikimus 1989 m. gruodžio 2–3 d. Valetyje ir 1990 m. gegužės 30 d.– birželio 3 d. Vašingtone. Svarbiu klausimu čia tapo ir JAV ir SSRS prekybos sutartis. Per susitikimą rugsėjo 9 d. Helsinkyje išryškėjo naujas klausimas: konfrontacija Persijos įlankoje.⁸⁸ Formuojant tarptautinę koaliciją, JAV reikėjo SSRS paramos, ypač JT Saugumo Taryboje.⁸⁹ Beprecedentė supergalių kooperacija žymėjo Gorbačiovo „naująją mąstymą“ Trečiojo pasaulio atžvilgiu ir siekį konsoliduoti transformuotus santykius su JAV. Rašant apie 1990 m., taip pat svarbu paminėti, kad lapkričio 19–21 d. Paryžiuje susitiko Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos (ESBK) lyderiai: 22 NATO ir Varšuvos pakto šalių lyderiai pasirašė Konvencinių ginkluotųjų pajėgų Europoje sutartį.⁹⁰ 1990 m. Gorbačiovas apdovanotas Nobelio taikos premija „už pirmąją vaidmenį tarptautinę bendruomenę apėmusiuose taikos procesuose“.⁹¹

Pasakytini ir keli žodžiai apie JAV–SSRS santykiams 1990 m. reikšmingus permainų procesus Europoje, nors čia nebus bandoma atsekti jų chronologijos. Tony Judt žodžiai, „nuo 1985 m. SSRS vis mažiau kontroliavo savo „globojamas“ valstybes“.⁹² Nors manyta, kad joks SSRS lyderis neleistų žlugti VDR, 1989–1990 m. jau vis garsiau kalbėta apie VDR ir VFR suvienijimą ir jo sąlygas. Vakarų Europos lyderiai buvo skeptiški, tačiau Busho administracija palaikė suvienijimo idėją. 1990 m., vykstant vadinamosioms „Du plius keturi“ deryboms (jose dalyvavo VFR, VDR, SSRS, JAV, Prancūzija, Jungtinė Karalystė), iškildavo, pavyzdžiui, užsienio karinių pajėgų Vokietijoje ir suvienytosios Vokietijos narystės NATO klausimai.⁹³ T. y., 1990 m. Vokietijų susijungimo tema konkuravo Vakarų žiniasklaidoje su temomis apie Lietuvą.

⁸⁸ „A History of U.S.-Soviet Summit Meetings.“, 35.

⁸⁹ Andre Gunder Frank, „Third World War: A Political Economy of the Gulf War and the New World Order.“ *Third World Quarterly*, 13(2), 1992, 280.

⁹⁰ „A History of U.S.-Soviet Summit Meetings.“, 35.

⁹¹ „All Nobel Peace Prizes.“ *NobelPrize.org. Nobel Media AB 2019.*

⁹² <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-peace-prizes> [žiūrėta 2019 05 12]

⁹² Tony Judt, *Pokaris: Europos istorija nuo 1945 metų*. Vilnius: „Baltų lankų“ leidyba, 2011, 639.

⁹³ Ten pat, 670-676.

2.3.,,Gorby-mania“: Gorbačiovo viešoji diplomatija ir įvaizdis JAV

Entuziazmas dėl Gorbačiovo asmenybės ir politikos vadinamas „Gorby-mania“: prasidėjusi Vakarų Europoje, ji veikiai pasiekė ir JAV.⁹⁴ 1987 m. gruodį Gorbačiovas JAV visuomenės buvo priimtas it „roko žvaigždė“.⁹⁵ Tai žymi lūžį SSRS švelniojoje galioje ir viešosios diplomatijos praktikose. Nye teigimu, iki Gorbačiovo atėjimo SSRS švelnioji galia kentėjo nuo patrauklios populiariosios kultūros stokos ir propagandos bei vykdomos politikos prieštaringumo.⁹⁶ Panašią problemą pastebi ir Cull, rašydamas apie Sovietų Sąjungos kultūrinę diplomatiją, kuri jam yra viešosios diplomatijos elementas: Maskva piešusi autoportretą, nesusijusį su tikraisiais broožais, o ilgalaikėje perspektyvoje tai nepasiteisino.⁹⁷

1987 m. Roderic Lyne apie Gorbačiovą jau rašė iš viešosios diplomatijos perspektyvos: teigdamas, kad SSRS diplomatijos kryptis su Gorbačiovo atėjimu fundamentaliai nepasikeitė, tačiau Gorbačiovo stilius žymėjo aiškų atsisveikinimą su praeitimi. Pats Gorbačiovas viešai sakė, kad jam rūpi ne tik tradiciniai diplomatijos kanalai, bet ir pasaulio opinija. Jis išnaudodavo spaudos konferencijas ir duodavo interviu Vakarų žiniasklaidai, žaismingai atsakydamas į keblius klausimus. Jeigu pirmtakai apie Černobylio avariją būtų kalbėję minimaliai, Gorbačiovas sugebėjo tai apsukti ir išnaudoti kalbėdamas apie nusiginklavimą.⁹⁸ 1988 m. publikuotame tekste Graham T. Allison mini, kad JAV reitinguose Gorbačiovas pralenkęs visus užsienio lyderius, išskyrus Margaret Thatcher. Pasak Allison, kad Gorbačiovas pavertė SSRS gerokai rimtesniu diplomatinio varžovu, o Vakarai, taip pat ir Vašingtonas, neišlaikė viešosios diplomatijos testo, nesugebėdami adekvačiai reaguoti.⁹⁹

Gorbačiovo įvaizdis nebuvo vien pozityvus: tai sufleruoja ir Allison teksto pavadinimas „Testing Gorbachev“. Iš akiračio neišnykdavo patikimumo („credibility“) problema: vartojant Jervis sąvokas, abejota, ar Gorbačiovo siunčiamais signalais galima pasitikėti (t. y., ar SSRS iš tiesų pasikeitė, ar tik blefuoja). Abejonę pastebi Rüdiger Zimmermann, 1987 m. publikacijoje analizuodamas Gorbačiovo įvaizdį anglosaksiškoje periodikoje per priešininko įvaizdžio („adversary image“), laisvai apibrėžto kaip negatyvių stereotipų konsteliacija, prizmę. Iš pirmo žvilgsnio Gorbačiovą apibrėžė pozityvios charakteristikos, jis atrodė kaip individuali sistemos išimtis: SSRS senamadiška, tačiau Gorbačiovas šiuolaikiškas; SSRS ideologiška, bet Gorbačiovas pragmatiškas; SSRS savo tikslų siekia jėga, o Gorbačiovas įtikinėja ir gundo ir t.t. Visgi, pasak

⁹⁴ Brian Tannehill, „Gorbachev, Mikhail Sergeyevich.“ Kn. Timothy C. Dowling (sud.), *Russia at War: From the Mongol Conquest to Afghanistan, Chechnya, and Beyond*. Santa Barbara, California : ABC-CLIO, [2015], p. 313.

⁹⁵ Samuel, 148.

⁹⁶ Nye, *Soft Power*, 75.

⁹⁷ Cull, 45.

⁹⁸ Lyne, 246-248.

⁹⁹ Graham T. Allison Jr., „Testing Gorbachev.“ *Foreign Affairs*, 67(1),1988, 18-19.

Zimmermann, Gorbačiovo įvaizdį ženklino ambivalencija, retorinis klausimas, ar juo galima pasitikėti.¹⁰⁰ Tą patį pastebi ir Samuel, rašydamas apie JAV konservatyviųjų intelektualų, kurie bus paminėti tolimesnėse šio darbo dalyse, poziciją: bent jau iki Reagano prezidentavimo pabaigos, tarp jų buvo paplitęs požiūris, kad Gorbačiovas, kaip ir jo pirmtakai, siekia komunizmo ekspansijos, tačiau to nedaro tiesmukai, tikslus pridengia charizma.¹⁰¹

Vertėtų atkreipti dėmesį, kad vakariečiai ir asmenys, artimiausios susiję su SSRS, entuziazmą dėl Gorbačiovo matė skirtingai. 1990 m., viešėdamas JAV, Gorbačiovas SSRS ambasadoje susitiko su, kaip įvardijo ambasada, „intelektualiais ir nuomonės lyderiais“: rašytojais Ray Bradbury, Isaac Asimov ir kitais¹⁰² (NYT korespondentas kandžiai pastebėjo, kad, priešingai nei sovietinė inteligentija, realia įtaka pasižymi tik susitikime dalyvavęs Henry Kissinger¹⁰³). Tuo tarpu trečiajai rusų imigrantų bangai JAV (t.y. atvykusiems po 1975 m.) atstovavęs Josifas Brodskis Gorbačiovą vertino skeptiškai – kaip apsišvietusį tironą, Rousseau tipo romantiką.¹⁰⁴ 1990 m. pabaigoje, po Nobelio premijos įteikimo Gorbačioviui, duotame interviu Jelena Boner teigė, kad pasaulyje atsiradusi keista skirtis – Vakarai Gorbačiovą myli, o pačioje SSRS jis nemėgstamas: „ne todėl, kad stigtų valgio, nepakaktų dešros, bet todėl, kad septyniasdešimt metų gyvenome apgavystėje ir mele [deception]. Ir Vakarai tarytum meta mus atgal į tą periodą.“¹⁰⁵

2.4. Lietuviškoji krizė kaip JAV dilema

Kaip pamatėme, Lietuviškoji krizė („Lithuanian crisis“) arba Lietuviškoji secesijos krizė („Lithuanian secession crisis“) išryškėjo atšilusiu JAV ir SSRS santykių, derybų dėl nusiginklavimo ir Gorbačiovo populiarumo kontekste. Pasak Spurgeon M. Keeny, ši krizė tapo didžiausia Busho administracijos užsienio politikos problema: simpatija Baltijos šalims spaudė nedelsiant pripažinti Lietuvos valstybingumą, tačiau kartu tai reiškė kišimąsi į besireformuojančios SSRS vidaus reikalus ir galimą derybų dėl START bei Konvencinių ginkluotųjų pajėgų Europoje sutarties pristabdymą¹⁰⁶. Dilemos leitmotyvas atsikartoja daugelyje 1990 m. ir vėliau parašytų tekstų. Čia žvilgtelėsime tik į kelis tik kelis pavyzdžius.

¹⁰⁰ Rüdiger Zimmermann, „Adversary Images In East-West Perception: Integrating Gorbachev.“ *Current Research on Peace and Violence*, 10(1), 1987, 44-49.

¹⁰¹ Samuel, 141.

¹⁰² Don Oberdorfer, *From the Cold War to a New Era: The United States and the Soviet Union, 1983-1991*. Baltimore, Md : Johns Hopkins University Press, 1998, 415.

¹⁰³ Bill Keller, „Summit in Washington; Over Caviar, Gorbachev Relaxes and Charms.“ *The New York Times*, 1990, birželio 1. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/01/world/summit-in-washington-over-caviar-gorbachev-relaxes-and-charms.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁰⁴ Marcia DeSanctis, „Dispatches from Russia: An Interview with Joseph Brodsky.“ *TinHouse*, 2013, sausio 23. Prieiga per internetą: <<https://tinhouse.com/22158-2/>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁰⁵ Elena Bonner et al., „A World 'Charmed by Gorbachev': Reassessing Glasnost: An Interview with Elena Bonner.“ *Harvard International Review*, 13(3), 1991, 37.

¹⁰⁶ Spurgeon M. Keeny, Jr., „FOCUS: Lithuania and Arms Control.“ *Arms Control Today*, 20(3), 1990, 2.

Michael J. Sandel iš Harvardo universiteto sakė, kad JAV administracija turi rinktis tarp įsipareigojimo tautų apsisprendimo principui ir karšto noro, kad Gorbačiovui pasisektų jo pradėta politinė ir ekonominė reforma SSRS kaip vienetė („as a whole“), todėl administracijos interesas dėl Gorbačiovo politinio išlikimo ir sėkmės sušvelnino, nors ne užgesino, paramą Lietuvos nepriklausomybei.¹⁰⁷ 1990 m. vasarą Martha Brill Olcott rašė, kad Gorbačiovas nuo pat krizės pradžios suvokė rizikuojantis dėl suartėjimo su Vakarais, tačiau rizika atsipirko: Bushas ir Vakarų Europos lyderiai nutarė, jog penkiasdešimt metų paramos Baltijos šalių nepriklausomybei pasaulyje po Šaltojo karo yra lepinimas („indulgence“): jog politinė trijų mažų šalių ateitis neturėtų kelti grėsmės naujos saugumo tvarkos Europoje iškilimui ar kenkti politinės demokratizacijos bei ekonominės decentralizacijos procesams SSRS.¹⁰⁸ Sennas, rašydamas retrospektyviai, dilemą suformulavo labai panašiai: „Paskelbęs Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą „nepripažinimo“ politiką kaip „moralės“ politiką, jis [Vašingtonas] nenorėjo sutikti, jog užsienio politika yra iš tiesų valdoma politinių sumetimų. Todėl jis reiškė meilę Baltijos tautoms tuo pat metu remdamas Gobačiovą.“¹⁰⁹

Kaip situaciją vertino JAV visuomenė? Reikėtų pasakyti, kad didžioji dalis JAV visuomenės palaikė Busho administracijos politiką Lietuvos atžvilgiu – net tada, kai SSRS pradėjo ekonominę blokadą Lietuvai, o JAV į tai neatsakė sankcijomis SSRS. Gegužės pradžioje visuomenės nuomonės apklausos rodė, kad du trečdaliai amerikiečių palaiko Busho politiką šiuo klausimu.¹¹⁰ Gegužės pabaigoje, prieš Busho ir Gorbačiovo susitikimą, „New York Times/CBS News Poll“ parodė, kad nuotaikos iš esmės nepakitusios: keturi iš dešimties teigė, kad gerų santykių su Gorbačiovu išsaugojimas svarbiau nei parama Lietuvos siekiui atsiskirti nuo SSRS. Trečdalis laikėsi nuomonės, kad svarbiau paremti nepriklausomybės judėjimą respublikoje.¹¹¹ Konservatorių pozicija bus aptarta tolimesniuose šio darbo puslapiuose.

2.5. „The New York Times“: liberalusis laikraštis su konservatizmo elementais

Per daug nesileidžiant į istorijos detales, paminėtina, kad laikraštis pradėjo eiti 1851 m. XIX a. pab. – XX a. pr., siekdamas aiškiai atsiskirti nuo Niujorko geltonosios spaudos, akcentavo nešališkumą. NYT sugebėjo išnaudoti naujausias technologijas ir išsiskyrė nušviesdamas

¹⁰⁷ Thomas L. Friedman, „Tough Call; Why the U.S. Has a Case of The Mumbles On Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 22. <<https://www.nytimes.com/1990/04/22/weekinreview/tough-call-why-the-us-has-a-case-of-the-mumbles-on-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁰⁸ Martha Brill Olcott, „Lithuanian crisis.“ *Foreign Affairs*, 69(3 (Summer, 1990), 30-31.

¹⁰⁹ Senn, xix.

¹¹⁰ R. W. Apple Jr. „Evolution In Europe; Did Bush Err on Lithuania? 12 Say He Didn't.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 9. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/09/world/evolution-in-europe-did-bush-err-on-lithuania-12-say-he-didn-t.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹¹¹ Michael Oreskes, „Toward the Summit; American Fear of Soviets Declines, Survey Finds“. 1990, gegužės 30. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/30/world/toward-the-summit-american-fear-of-soviets-declines-survey-finds.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

„Titaniko“ katastrofą 1912 m., Pirmąjį pasaulinį karą ir kitus išskirtinius įvykius. Ketvirtojo dešimtmečio viduryje NYT jau buvo įsitvirtinęs kaip vienas iš pirmaujančių Jungtinių Valstijų laikraščių.¹¹² Nuo aštuntojo dešimtmečio, po vadinamųjų Votergeito ir Pentagono popierių skandalų, laikraščiai „The Washington Post“ ir NYT varžėsi Jungtinių Valstijų žurnalistikos viršūnėse, nustatydami standartus.¹¹³ 1980 m. pradėjo eiti nacionalinis NYT leidimas (t.y., laikraštis pradėjo orientuotis į rinką, kurią anksčiau užėmė regioniniai laikraščiai).¹¹⁴ Laikraštį galima pavadinti elitiniu: 1990 m. NYT jau buvo išskirtinai gausiai apdovanotas Pulitzerio premija.¹¹⁵ NYT tikslinė auditorija laikomi kultūros bei tarptautinėmis naujienomis besidomintys skaitytojai, t. y., – tikėtina, turintys aukštąjį išsilavinimą.¹¹⁶

NYT siejamas su liberaliosiomis idėjomis, kritikų kaltinamas liberaliuoju tendencingumu („liberal bias“).¹¹⁷ Nuo 1960 m., kai parėmė John F. Kennedy, laikraštis prezidento rinkimuose remdavo išskirtinai vien demokratų kandidatus.¹¹⁸ Riccardo Puglisi atliktas tyrimas rodo, kad 1946–1997 m. rinkiminės kampanijos metu NYT sistemiškai labiau akcentuodavo sritis, kuriose demokratai stiprūs (žmogaus teisės, sveikatos priežiūra ir pan.), kai pareigas eidavo respublikonų prezidentas. Tuo tarpu dėmesio kiekis sritims, kuriose respublikonai stiprūs (gynyba, kova su nusikalstamumu ir pan.) nepakisdavo.¹¹⁹ Puglisi tai sieja su dienotvarkės nustatymo teorija, kai, veikdama piliečių informuotumą ir prioritetus, žiniasklaidos priemonė pradeda veikti politinius sprendimus.¹²⁰ Paminėjus dienotvarkės nustatymą, reikėtų pasakyti, kad pastebėtas NYT poveikis kitoms žiniasklaidos priemonėms būtent tarptautinių naujienų srityje: Guy Golan pastebi koreliaciją tarp tarptautinių naujienų nušvietimo NYT pirmajame puslapyje ir trijų televizijų (ABC, NBC, CBS) tos dienos vakarinėse laidose (analizuoti 1995–2000 m.).¹²¹

¹¹² Bruce J. Evensen, „New York Times.“ Kn. Stephen L. Vaughn (sud.), *Encyclopedia of American journalism*. New York [N.Y.]; London: Routledge, 2008, p. 338-340.

¹¹³ Ken Doctor, „Is The Washington Post closing in on the Times?“. *Politico*, 2015, rugpjūčio 6. Prieiga per internetą: <<https://www.politico.com/media/story/2015/08/is-the-washington-post-closing-in-on-the-times-004045>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹¹⁴ Lisa M. George ir Joel Waldfogel, „The New York Times and the Market for Local Newspapers.“ *The American Economic Review*, 96(1), 2006, 435.

¹¹⁵ Douglas Bates, *The Pulitzer Prize :the inside story of America's most prestigious award*. New York: Carol Publ. Group, 1991, 188.

¹¹⁶ George, Waldfogel, 437.

¹¹⁷ Evensen, 340.

¹¹⁸ Taylor Adams, Meghan Louttit ir Rumsey Taylor, „New York Times Endorsements Through the Ages.“ *The New York Times*. 1990, rugsėjo 23. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/interactive/2016/09/23/opinion/presidential-endorsement-timeline.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹¹⁹ Riccardo Puglisi, „Being The New York Times: the Political Behaviour of a Newspaper“. *The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy*, 2011, 11(1), 2.

¹²⁰ Ten pat, 4.

¹²¹ Guy Golan, „Inter-Media Agenda Setting And Global News Coverage: Assessing the influence of the New York Times on three network television evening news program.“ *Journalism Studies*, 7(2), 2006, 328-330.

Kaip jau buvo trumpai užsiminta, JAV devintajame dešimtmetyje svarbų vaidmenį vaidino konservatyvioji mintis. Kaip ir kiti didieji laikraščiai („The Washington Post“, „The Wall Street Journal“), NYT turėjo konservatyvųjį skiltininką: laikraščiui komentarus rašė William Safire, buvęs Richardo Nixono kalbų autorius.¹²² (Kairiajai minčiai atstovaujantys kritikai teigė, kad NYT ji nusamdė, jog laikraštis nebūtų apkaltintas jau minėtu liberaliuoju tendencingumu¹²³.) Kaip pastebėsime tolesniuose šio darbo puslapiuose, Safire aktyviai rėmė Lietuvoje nepriklausomybę. Tapęs skiltininku, NYT vis konservatyvesnes pažiūras reiškė ilgametis laikraščio darbuotojas A. M. (Abe) Rosenthal.¹²⁴

Čia reikėtų skirti šiek tiek dėmesio JAV konservatizmui. Pasak Alan Brinkley, per XX a. jis išaugo į kompleksiską judėjimą, apimantį tiek libertarus, tiek komunitarus ir tradicionalistus; kalbant apie užsienio politiką – tiek dešiniojo sparno izoliacionistus, tiek dešiniojo sparno internacionalistus. T. y., dalis konservatorių buvo prieš Korėjos ir Vietnamo karus (tiesa, ne dėl moralinių priežasčių), tačiau kiti reikalavo laisvės pavergtosioms tautoms („captive nations“) ir rėmė sulaikymo („containment“) politiką.¹²⁵ Trumpame tekste Brinkley cituoja John Foster Dulles, vėliau tapusio JAV valstybės sekretoriumi, 1952 m. išreikštą mintį: „[Demokratai] paliko tokias draugiškas tautas [nations] kaip Latvija, Lietuva, Estija, Lenkija ir Čekoslovakija gintis nuo komunizmo agresijos, kuri jas greit prarijo...“ (Pats Dulles tokių aštrių pažiūrų vėliau nereiškęs, tačiau jos liko gyvos ilgus dešimtmečius.)¹²⁶

Neokonservatorius (vadinamuosius *neocons*) vertėtų aptarti atskirai. Priešingai nei daugelis kitų konservatorių grupių, neokonservatoriai aktyviai dalyvavo akademinėje veikloje ir JAV viešojo gyvenimo srityse, siekdami veikti tiek vidaus, tiek užsienio politiką.¹²⁷ Dominuojanti jų srovė asocijuojama su žmonėmis, kurie aštuntajame–devintajame dešimtmetyje atsisakė liberaliųjų arba kairiųjų pažiūrų. Jie palaikė Reagano politiką, laikėsi griežto antitotalitarinio etoso.¹²⁸ Irving Kristol priskiriama frazė, kad neokonservatoriai – realybės aplamdyti („mugged by reality“) liberalai, tapo sparnuota. Remiantis Max Boot, kuris save identifikuoja kaip neokonservatorių, neokonservatoriai sietini su Respublikonų partija, tačiau šios grupės veikiau persidengiančios, o ne sutampančios.

¹²² Samuel, 137.

¹²³ Anna Shapiro, „William Safire's dead language.“ *The Guardian*, 2009, rugsėjo 28. Prieiga per internetą: <<https://www.theguardian.com/commentisfree/cifamerica/2009/sep/28/william-safire-new-york-times>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹²⁴ Robert D. McFadden, „A. M. Rosenthal, Editor of The Times, Dies at 84.“ *The New York Times*, 2006, gegužės 11. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/2006/05/11/nyregion/11rosenthal.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹²⁵ Alan Brinkley, „Conservatism as a Growing Field of Scholarship.“ *The Journal of American History*, 98(3), 2011, 748-749.

¹²⁶ Citavimas iš: Brinkley, 749.

¹²⁷ Brinkley, 748-751

¹²⁸ Stephen Wertheim, „Return of the Neocons.“ *The New York Review of Books*, 2019, sausio 2. Prieiga per internetą: <<https://www.nybooks.com/daily/2019/01/02/return-of-the-neocons/>> [žiūrėta 2019 05 12]

Daugeliu klausimų neokonservatorių pažiūros nesiskiriančios nuo kitų konservatorių, nebent pastarieji būtų libertarai. Kalbant apie idealizmą, neokonservatoriai, pasak Boot, yra kietieji Wilsoniečiai („hard Wilsonians“), nes teikia mažiau svorio daugiašališkumui ir mano, kad JAV turi naudoti jėgą, kai reikia ginti idealus ir interesus (ne vien iš humanizmo – liberaliosios demokratijos sklaida užtikrina JAV saugumą).¹²⁹ Boot mintį apie kietuosius Wilsoniečius pratęsia neokonservatorius Joshua Muravchik: rašydamas apie neokonservatizmo ir realizmo santykį, kaip skirtumą jis akcentuoja ideologinio elemento svarbą neokonservatoriams: t. y., jie pateisina jėgos naudojimą, kai jo pagrindai veikia moraliniai (pvz., pažeidžiamos žmogaus teisės), o ne strateginiai.¹³⁰

Atšilę santykiai su SSRS neokonservatoriams reiškė krizę. Anot Garry Dorrien, Gorbačiovas jiems atrodė kaip suktas leninistas, siekiantis apgauti JAV. Nors neokonservatoriai užėmė aukštas pozicijas Reagano administracijoje, dėl ideologinis karingumo tiek neokonservatorių, tiek kraštutinių konservatorių gretos Busho administracijoje jau buvo siauresnės.¹³¹ Konservatorių judėjimą ištikusią krizę 1990 m. mini ir šiame darbe analizuojamas NYT: Busho politika nuo konservatyviosios doktrinos nutolo tiek užsienio, tiek vidaus politikoje; be to, Bushas neužėmė Reagano pozicijos kaip „tėvo figūra“.¹³² Politika Lietuvos atžvilgiu išskildavo kaip vienas iš klausimų, keliančių konservatorių nepasitenkinimą.¹³³

Apibendrinant šį skyrių, verta pasakyti, kad devintasis dešimtmetis buvo nepaprastai dinamiškas. Dešimtmečio pirmojoje pusėje dar vartota „blogio imperijos“ retorika, tarp JAV ir SSRS tvyrojo įtampa. Gorbačioviui tapus SSRS lyderiu, jo iniciatyvos nusiginklavimo srityje pasitiktos su skepsiu ir nepasitikėjimu iš JAV pusės, tačiau santykiai tarp JAV ir SSRS veikia atšilo. Dėl efektyvios viešosios diplomatinės Gorbačiovas tapo itin populiarus Vakarų visuomenėse, taip pat ir JAV, nors jo įvaizdį ženklino ir tam tikras nepasitikėjimas. Maskvoje prasidėjusi „perestroika“ Lietuvą pasiekė palyginti vėlai, tačiau 1987–1988 m. situacija čia pradėjo keistis su pagreičiu, ypač iškilus Sąjūdžiui. Kovo 11-osios aktas virto JAV dilema: viena vertus, JAV pusę amžiaus laikėsi Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo politikos (ypač ryškiai paramą Baltijos šalims reiškė Reaganas), kita vertus, norėta, kad Gorbačioviui pasisektų pradėta demokratizacija bei ekonominės reformos SSRS viduje, nenorėta trikdyti derybų dėl nusi nusiginklavimo. Apklausos

¹²⁹ Max Boot, „Neocons.“ *Foreign Policy*, 140, 2004, 20-24.

¹³⁰ Joshua Muravchik ir Stephen M. Walt, „The Neocons vs. The Realists.“ *The National Interest*, 97, 2008, 20, 23.

¹³¹ Gary Dorrien, „Imperial designs: Theological Ethics and the Ideologies of International Politics.“ *CrossCurrents*, 54(2), 2004, 102-103.

¹³² Robin Toner, „New Political Realities Create Conservative Identity Crisis.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 13. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/13/us/new-political-realities-create-conservative-identity-crisis.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹³³ Richard L. Berke, „On Right, Signs of Discontent With Bush.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 1. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/01/us/on-right-signs-of-discontent-with-bush.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

rodė, kad JAV visuomenė palaiko santūrią Busho politiką „lietuviškosios krizės“ atžvilgiu. Apie NYT pasakyta, kad jis – liberalusis laikraštis, tačiau JAV devintajame dešimtmetyje svarbias pozicijas užėmusi konservatyvioji mintis paliko pėdsaką ir NYT. Net atšilus JAV ir SSRS santykiams, neokonservatoriai ir kraštutiniai konservatoriai išsaugojo nepasitikėjimą SSRS, nepasitikėjo ir naujuoju lyderiu Gorbačiovu.

3. TYRIMO METODAS IR JO PRINCIPAI

3.1. Turinio analizės pasirinkimo motyvai, imtis, kodavimo vienetai

Tyrime nutarta taikyti turinio analizę, kadangi šis metodas parankus ten, kur egzistuoja dideli tekstinės (arba kitokios) medžiagos klodai; stengiamasi atlikti platų praeities įvykių tyrimą, tačiau nesikišama į socialinį pasaulį.¹³⁴ Klaus Krippendorff turinio analizę apibrėžia kaip „tyrimo techniką, kuri skirta daryti replikuojamoms ir validžioms inferencijoms iš tekstų (ar kito prasmingo turinio) jų vartojimo kontekste.“¹³⁵ Kaip matome, šioje definicijoje nepasakoma, kad turinio analizė privalo būti kiekybinė arba kokybinė. Vieni autoriai laikosi nuomonės, kad turinio analizė – kiekybinis metodas (čia, pavyzdžiui, skaičiuojamas žodžių arba jų junginių dažniai), kiti – kad galimas ir labiau interpretatyvus kelias (t.y., paliečiant ir tai, kas nėra akivaizdžiai manifestuojama, tačiau pastarasis kelias taip pat reikalauja kruopštaus aprašymo, kaip duomenys buvo surinkti, koduojami ir analizuojami). Labiau kiekybinei stovyklai rūpėtų validumas, patikimumas („reliability“), objektyvumas, labiau kokybinei – validumas, replikavimas („replicability“), skaidrumas („transparency“).¹³⁶ Suformulavus itin lakoniškai, turinio analizė yra sistemingas būdas analizuoti komunikacines žinutes.

Tyrimui naudotas internetinis NYT straipsnių archyvas („The New York Times Article Archive“), prieinamas internetu, iš laikraščio puslapio¹³⁷. Imtis – visi 1990 m. laikraščio tekstai, kuriuose bent kartą paminima Lietuva (Lithuania). Kodavimo vienetas – publikacija (publikacijos šio darbo ribose sinonimiškai vadinamos tekstais). Nors turinio analizė apskritai taikoma ne tik tekstams, čia iliustracijos neanalizuojamos (straipsnių archyvas jų ir nepateikia, nors originalų vaizdą su iliustracijomis įmanoma peržiūrėti per susietą „TimesMachine“¹³⁸). Pažymėtina, kad į analizę nebuvo įtrauktos publikacijos, priklausančios rubrikoms „News summary“, „Business Digest“, „Inside“ ir „Corrections“. Jų atsisakyta, nes „News summary“, „Business Digest“ ir „Inside“ itin lakoniškai anonsuojami kiti tekstai (nurodant puslapį), šios publikacijos iš esmės atlieka numerio turinio funkciją; „Corrections“ – klaidų atitaisymas. Taip pat atkreiptinas dėmesys į NYT straipsnių archyvo paieškos sistemos ribotumus: pvz., pirmąkart atlikus paiešką pagal datą ir raktažodį „Lithuania“, sistema nepasiūlė Jono Meko teksto¹³⁹, o straipsnis „Vilnius atsisuką į

¹³⁴ Morkevičius, 79-83.

¹³⁵ Klaus Krippendorff, *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks, Calif. : Sage, 2004, 18.

¹³⁶ James W. Drisko ir Tina Maschi, *Content analysis*. New York, NY : Oxford University Press, [2016], 3-6.

¹³⁷ *The New York Times Article Archive*. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/search/>>

¹³⁸ *TimesMachine*. Prieiga per internetą: <<https://timesmachine.nytimes.com/browser>>

¹³⁹ Jonas Mekas, „No, My Friends, We Won't Go Slow.“ *The New York Times*, 1990, kovo 29. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/29/opinion/no-my-friends-we-wont-go-slow.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

Paryžių ir Boną“ („Vilnius Turns to Paris and Bonn“)¹⁴⁰ buvo atrastas visiškai atsitiktinai, atliekant paiešką per „Google“. Abu tekstai turi sąsają su diaspora, tad yra reikšmingi šio darbo kontekste. Tikėtina, kad tam tikra dalis tekstų dėl paieškos sistemos problemų buvo praleisti. Galų gale, lieka ir žmogiškosios klaidos galimybė, nes medžiagos apimtis yra didelė. Priklausomai nuo to, kiek ir kokių tekstų prarasta (jeigu prarasta), išvados gali būti iškreiptos – pvz., publikacijų, kuriose minima diaspora, dalis 1990 m. NYT apibūdinama kaip mažesnė negu buvo iš tiesų.

Pirmojoje tyrimo dalyje bandoma įvertinti bendresnį kontekstą: kiek tekstų apie Lietuvą apskritai publikuota, kiek iš jų buvo apie politines aktualijas, kiek iš pastarųjų susiję su diaspora, kaip diaspora reiškėsi publikacijose. Antrojoje dalyje pereinama prie tekstų, kuriuose išsakoma pozicija: tiek diasporos narių, tiek kitų veikėjų. Siekiama nustatyti, kokie argumentavimo blokai susidaro, su kuriais blokais ar bloku labiausiai panašėjo lietuviškosios diasporos transliuota žinutė. Antrosios dalies kategorijų taikymo visai imčiai atsisakyta, nes Lietuva neretai tik paminėta kontekste (rašant apie permainas Maskvoje, kitose sovietinio arba buvusio socialistinio bloko dalyse) arba dėl žurnalistinio objektyvumo cituotos skirtingos nuomonės (t.y., viename tekste iškiltų labai prieštaringi argumentai).

3.2. Turinio analizės kategorijos ir kodavimo gairės

1. Ar tekste kalbama apie politines aktualijas arba reiškiamas nuomonė apie jas? (TAIP / NE) Politinės aktualijos čia suvokiamos kaip naujienos apie politinius procesus Lietuvoje, SSRS, JAV arba kitur pasaulyje (pvz., Vakarų Europoje). Čia patenka ir naujienos apie suvereniteto arba autonomijos siekius, etninius judėjimus tiek SSRS (Armėnijoje, Azerbaidžane, Ukrainoje ir kitur), tiek kitur pasaulyje – Lietuva minėta tekstuose apie Baskiją, Kataloniją, Tibetą, Kvebeką ir kt. Kitais žodžiais, įtraukiamos politinio pobūdžio naujienos, į kurias Lietuva nebūtų patekusi, jeigu ne Lietuvos nepriklausomybės siekis ir paskelbimas. T. y., neįtraukti tekstai apie vidaus politiką Izraelyje arba Pietų Afrikoje: juose dalyvavo litvakų kilmės politikai, todėl kartais minėtas ir Lietuvos vardas, tačiau Lietuvoje įvykę politiniai pokyčiai nevaikdino vaidmens. Dažniausiai politinės aktualijos atitinka rubrikas „World“, „Washington“ arba „Business“ – pastaroji glaudžiai persipynė su politika dėl 1990 m. SSRS ir JAV prekybos sutarties bei Lietuvai taikytos ekonominės blokados. Taip pat patenka rubrikoms „Opinion“, „Week in Review“, „Magazine“ priklausantys tekstai – jie neįtraukiami tuo atveju, jei kalbama apie dalykus, nepatenkančius į politikos lauką. Nors dienos citata („Quotation of the Day“) patenka į „New York and Region“ rubriką, šioje rubrikoje randame Landsbergio, Prunskienės, Gorbačiovo citatas apie Lietuvą, todėl jos taip pat įtraukiamos. Safire tekstai „On Language“ taip pat priskiriami aktualijoms, nes juose iš kalbos

¹⁴⁰ „Evolution in Europe; Vilnius Turns to Paris and Bonn.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 3. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/03/world/evolution-in-europe-vilnius-turns-to-paris-and-bonn.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

perspektyvos komentuojama politika. Kitoms rubrikoms („Theatre“, „Style“ ir kt.) priklausantys tekstai įtraukiami, jeigu jie visa apimtimi susiję su politinėmis aktualijomis. Pvz., įtraukiamas tekstas apie Lietuvos teatralų meninį pasipriešinimą sovietinei sistemai¹⁴¹, atkuriamą Vytauto Didžiojo Universitetą¹⁴². Šiuo atveju įtraukimo priežastis pažymima pastabų lauke.

2. Jei į pirmą klausimą atsakyta TAIP, ar tekste minima diaspora? (TAIP, NE)

Diaspora čia suvokiama plačiai, įtraukiant litvakus ir kitus iš Lietuvos kilusius asmenis, nepriklausomai nuo lietuvių kalbos mokėjimo (pvz., Czesław Miłosz čia traktuojamas kaip diasporos narys) ar kartos (t.y., ne Lietuvoje gimęs asmuo – pvz., JAV gimusi Damušytė – taip pat laikomas diasporos nariu). Į Lietuvą devintojo dešimtmečio pabaigoje atvykę ir čia dirbę užsienio lietuviai (pvz., Rita Dapkutė) taip pat traktuojami kaip diasporos nariai.

Diasporos dalyvavimas laikomas numanomu, kai, pvz., minimi Lietuvą palaikantys demonstrantai JAV ir Kanadoje (veikiausiai tarp jų buvo lietuvių) arba Lietuvos valdžios atstovė („spokeswoman“), Lietuvos informacijos biuras („Lithuanian Information Office“): tikėtina, kad su užsienio žurnalistais, ypač kai SSRS jiems uždraudė vykti į Lietuvą, bendravo Dapkutė ar kitas anglų kalbą puikiai mokantis asmuo iš AT Informacijos padalinio, tačiau to tiksliai nežinome. („Spokesman“ formos atsisakyta, kai pastebėta, kad taip įvardintas tiek JAV lietuvis Aidas Palubinskas, tiek Algimantas Čekuolis¹⁴³ ir Česlovas Juršėnas¹⁴⁴.)

3. Jei į antrą klausimą atsakyta TAIP, kaip tekste minima lietuvių diaspora?

Įtraukiami ir bendros Baltijos šalių diasporos paminėjimai.

1. **Autorystė** (autorius – diasporos narys);
2. **Asmenų paminėjimas** (minimos konkrečių diasporos narių pavardės);
3. **Abstraktus paminėjimas**, pvz.: Amerikos lietuviai („Lithuanian-Americans“), baltiškos kilmės amerikiečiai („Americans of Baltic extraction“), Amerikos lietuvių taryba (Lithuanian American Council), Lietuvos pasiuntinybė („Lithuanian legation“).

Jeį minimas asmuo arba diaspora paminima abstrakčiai, pavardė, pavadinimas arba formuluotė pažymima anotacijoje. Numanomo dalyvavimo atveju formuluotė taip pat pažymima anotacijoje.

¹⁴¹Ron Jenkis, „In Lithuania, An Old Trouper Called Resistance“ *The New York Times*, 1990, birželio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/17/theater/in-lithuania-an-old-trouper-called-resistance.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁴²„Campus Life: UCLA; Professor Joining Reopened School In Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, birželio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/17/style/campus-life-ucla-professor-joining-reopened-school-in-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

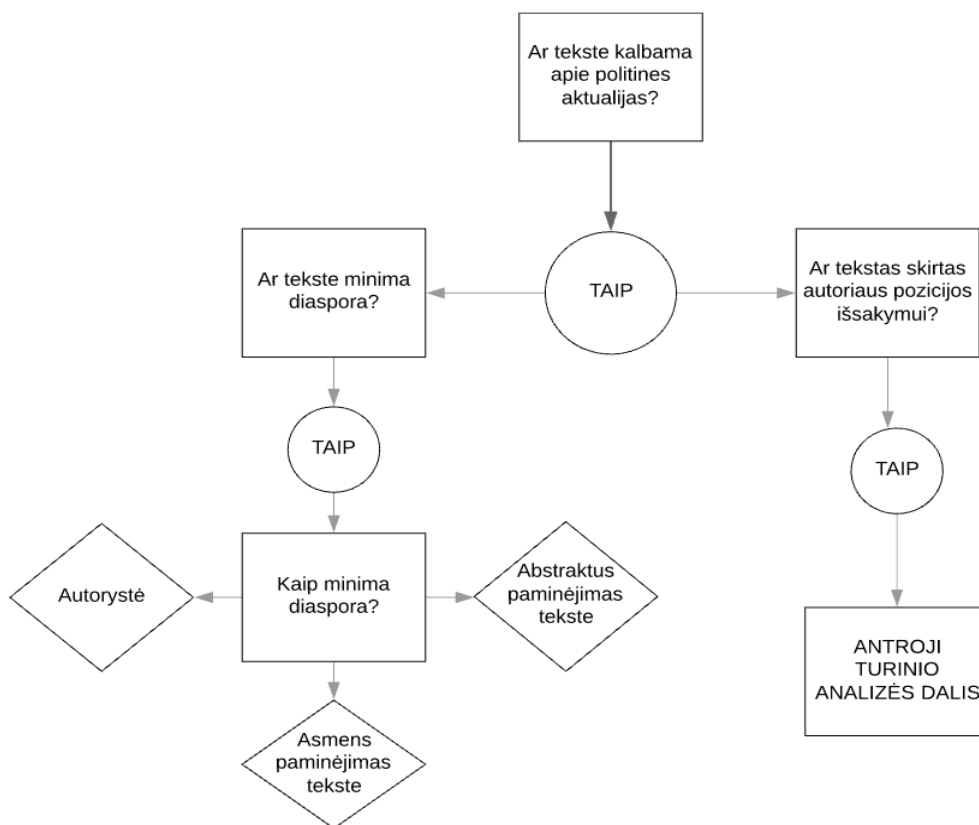
¹⁴³Bill Keller, „Evolution In Europe; In Possible Compromise, Moscow Is Said to Invite Lithuanian.“ *The New York Times*, 1990, birželio 12. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/12/world/evolution-in-europe-in-possible-compromise-moscow-is-said-to-invite-lithuanian.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁴⁴Esther B. Fein, „Evolution in Europe; Toughening Stand, Moscow Cuts Back Gas For Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 20. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/20/world/evolution-in-europe-toughening-stand-moscow-cuts-back-gas-for-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

4. Jei į pirmą klausimą atsakyta TAIP ir tekstas priklauso rubrikai „Opinion“, „Week in review“, „Magazine“ (t.y autorius reiškia poziciją), ar jo pagrindinė arba viena iš pagrindinių temų yra Lietuva? (TAIP, NE) Šiuo klausimu daroma tekstų atranka antrajai kodavimo daliai. Atsakymas į šį klausimą svarbus dėl to, kad tekste Lietuvai gali būti skirtas vos sakinytis (pvz., bendriau rašant apie Busho politiką). Vadovaujamesi „nykščio taisykle“: jei Lietuvai skiriama tik viena pastraipa arba dar mažesnė teksto apimties dalis, jis nelaikomas tekstu apie Lietuvą. Safire tekstų „On Language“ nutarta neįtraukti, nes jų argumentacija labai specifinė, koncentruojamasi į retorikos arba lingvistikos dalykus.

1 paveikslas. Kodavimo algoritmas

(Imtis – visi 1990 m. NYT tekstai, kuriuose bent kartą paminėta Lietuva)

Prie antrosios turinio analizės dalies pereinama tik tada, jeigu į ketvirtąjį ankstesniosios dalies klausimą atsakoma teigiamai. Pagal ankstesnėse šio darbo dalyse aptartas įžvalgas ir tekstuose pastebėtas tendencijas, išsiskirta 11 kategorijų (žr. 1 priedą). Čia kategorijų detaliam neaptarsime, tik atkreipsime dėmesį į bendrą paveikslą.

Antroji kodavimo dalis pradeda nuo Gorbačiovo/SSRS politikos bei Busho/JAV politikų Lietuvos atžvilgiu. Kaip akcentuojama antrajame darbo skyriuje, Gorbačiovas 1990 m.

buvo populiarus JAV, visuomenė palaikė nuosaikią Busho politiką „lietuviškosios krizės“ klausimu. Pamatysime, kiek toli NYT siekė pozityvus Gorbačiovo ir Busho politikų vertinimas. NYT pozicijas išsakę autoriai skirtingai pamatė karinių pajėgų telkimą, pastatų užėmimą ir panašius veiksmus 1990 m. Lietuvoje: vieniems tai reiškė jėgos naudojimą („force he [Gorbachev] already has used in Lithuania“¹⁴⁵; „force of arms or force of economic strangulation“¹⁴⁶), kitiems – demonstravimą („Soviet planes buzz Vilnius <...> Mr. Gorbachev makes a demonstration of force“¹⁴⁷; „military demonstration serve[s] only to inflame Lithuanian nationalim“¹⁴⁸), o tretiems atrodė, kad jėga nenaudojama („[Gorbachev] is trying to avoid bloodshed and use of military force as sparingly as possible“¹⁴⁹). Nors Lietuva išsiskyrė nesmurtiniu pasipriešinimu, kuriam galima pritaikyti pilietinės gynybos konceptą, autoriai galėjo išvelgti ir netaikingas tendencijas – pvz., savanorių pajėgų telkime. Tautinių mažumų (rusų, lenkų) teisės funkcionavo tarp argumentų prieš Lietuvos nepriklausomybę, kaip ir stipri ekonominė Lietuvos integracija į SSRS (pavyzdžiui, Niels von Redecker daro prielaidą, kad kitoje Atlanto pusėje einančio „The Financial Times“ skeptišką toną Lietuvos nepriklausomybės siekio atžvilgiu lėmė būtent ekonominis laikraščio pobūdis.¹⁵⁰). Tačiau šie argumentai nelaikytini neatremiamais: tarkime, besekant situaciją, buvo galima pastebėti, kad SSRS sąmoningai manipuliuoja tautinėmis mažumomis Lietuvoje. Kadangi tekstuose SSRS integralumas minėtas dažniau už susijusį politinio stabilumo klausimą, kaip atskira kategorija išskirtas SSRS integralumo ir Lietuvos nepriklausomybės santykis. Lietuvos inkorporavimo į SSRS Antrojo pasaulinio karo metais vertinimas, SSRS Lietuvoje vykdytos represijos ir žmogaus teisių (ŽT) pažeidimai, JAV ir kitų šalių vykdyta Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika tarytum sudaro vieną bloką. Galiausiai svarbus Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelias. Aptaki formuluotė čia pasirinkta sąmoningai: amerikiečius domino ne tikslis tokio atsiskyrimo procedūros ir jų detalės SSRS, o bendresnio pobūdžio klausimas – ar tinkama staiga vienašališkai, be derybų ir pereinamojo etapo paskelbti nepriklausomybę.

¹⁴⁵ A. M. Rosenthal, „ON MY MIND; The U.S. Intervenes.“ *The New York Times*, 1990, kovo 29. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/29/opinion/on-my-mind-the-us-interven.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁴⁶ A. M. Rosenthal, „On My Mind; Who Needs Friends?“ „*The New York Times*, 1990, gegužės 20 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/20/opinion/on-my-mind-who-needs-friends.html?searchResultPosition=9>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁴⁷ „Avoiding Fire in Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 21. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/21/opinion/avoiding-fire-in-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁴⁸ Leslie H. Gelb, „The Editorial Notebook; Behind the Lithuania Crisis; Military and K.G.B. Make Gorbachev Err.“ *The New York Times*, 1990, kovo 23 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/23/opinion/editorial-notebook-behind-lithuania-crisis-military-kgb-make-gorbachev-err.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

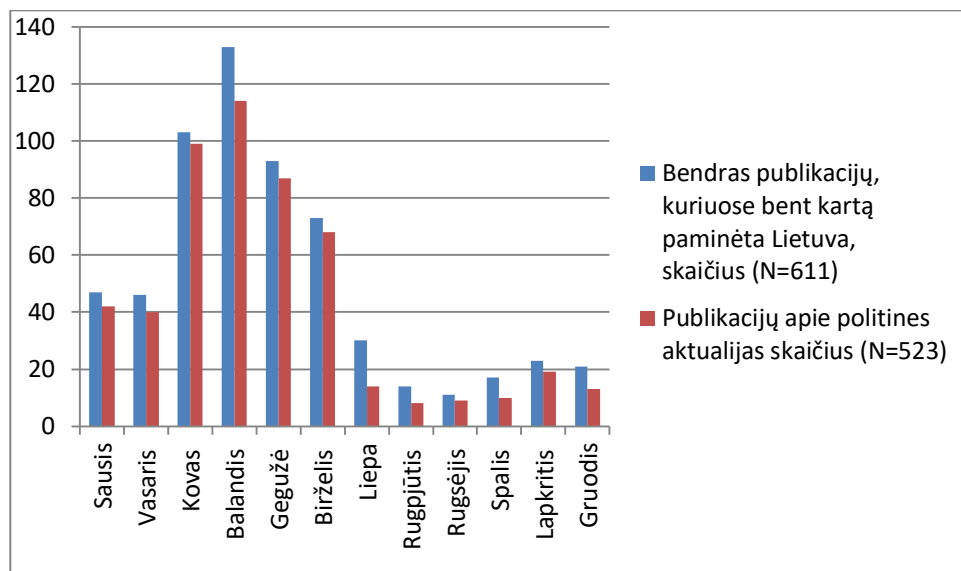
¹⁴⁹ Reo M. Cristenson, „Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania.“ *New York Times*, 1990, balandžio 22. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/27/opinion/1-give-gorbachev-benefit-of-doubt-on-lithuania-134290.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁵⁰ Niels von Redecker, *The Baltic question and the British Press*. Hamburg : Kovač, 1998, 75-76

4. TYRIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

4.1. Pirmoji tyrimo dalis: rezultatų apžvalga

2 paveikslas. Dėmesio Lietuvai kaita 1990 m.

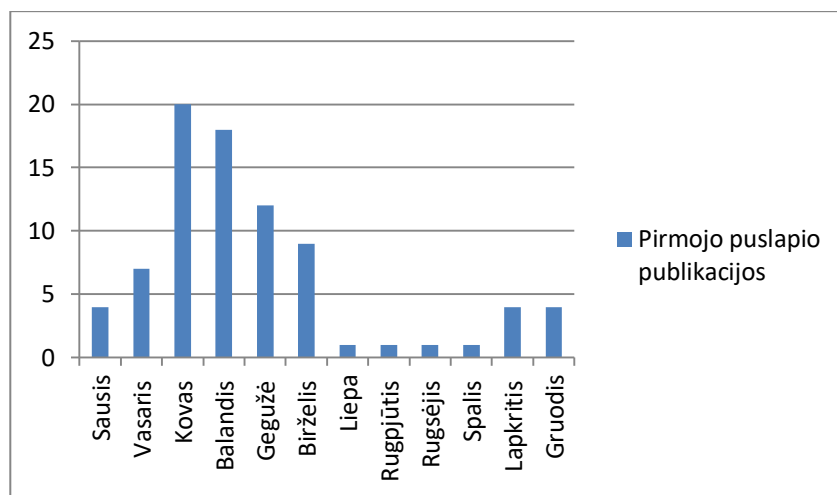
Iš viso per 1990 metus pasirodė 611 publikacijų, kuriuose minima Lietuva; didžioji dalis (523) iš jų priskirtinos politinių aktualijų kategorijai (žr. 3–14 priedus); kaip jau užsiminta ankstesniame skyriuje, čia nebuvo įtrauktos anonso-turinio tipo publikacijos ir klaidų atitaisymai (N=94; 2 priedas). Ar 523-611 publikacijų yra daug? Neinant į detalesnę analizę, pasakytina, kad 2018 m., valstybės šimtmečio metais, NYT publikacijų, kuriose bent kartą paminėta Lietuva, pasirodė 144 – net kelis kartus mažiau.¹⁵¹ Bendras dėmesio Lietuvai kiekis, čia išmatuojamas per publikacijų skaičių, įgauna bangos formą (2 paveikslas): sausio ir vasario mėnesiais dėmesio kiekis panašus (šie mėnesiai žymi Gorbačiovo apsilankymą Lietuvoje ir rinkimus į AT), kovo mėnesį dėmesys ūgteli (paskelbiama nepriklausomybė, pastebimas sovietų kariuomenės suaktyvėjimas), balandį pasiekiamas dėmesio pikas (paskelbiama ekonominė blokada Lietuvai, sovietų kariškiai toliau užiminėja pastatus, Mitterrand ir Kohl kreipiasi į Landsbergį), gegužę dėmesio kiekis sumažėja, tačiau nedramatiškai (pradedama svarstyti apie pereinamojo laikotarpio kelią, Prunskienė lankosi Vašingtone, mėnesio pabaigoje Gorbačiovas atvyksta į Šiaurės Ameriką). Birželį svarbų vaidmenį suvaidino JAV ir SSRS prekybos sutartis, kurios fone išskildavo Lietuva: Bushas sutartį pasirašė, tačiau Kongresas ratifikaciją susiejo su lietuviškosios krizės progresu; Lietuvai tuo metu

¹⁵¹ *The New York Times Article Archive*. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/search/>>

tebetaikyta ekonominė blokada.¹⁵² Liepos mėnesį pastebime dramatišką krytį (tėpasirodė 14 naujienų iš politinių aktualijų kategorijos): veikiausiai tai sietina su birželio pabaigoje paskelbtu moratoriumu Kovo 11-osios aktui: kaip jau minėta, iš šalies krizė galėjo pasirodyti išspręsta. Šioks toks pakilimas pastebimas lapkritį (19 naujienų iš politinių aktualijų kategorijos, kai rugpjūtį pasirodė 8; rugsėjį – 9, spalį – 10): lapkričio 19–21 d. Paryžiuje įvyko ESBK susitikimas, Lietuva stengėsi pelnyti dėmesį. Dėmesio antrajame pusmetyje krytį galima sieti ir su prasidėjusiu Pirmuoju Persijos įlankos karu, nors tai reikalautų papildomos analizės. Konfliktas prasidėjo rugpjūčio mėnesį, o dėmesys ženkliai nukrinta jau liepą.

Kiek iš politinėms aktualijoms (N=523) priskirtų publikacijų atsidūrė pirmajame puslapyje? Paskaičiavus pagal paties NYT archyve (rubrikoje) priskirtą „Front page“ (3–14 priedai), paaiškėja, kad 1990 m. Lietuva 82 kartus tapo pirmojo puslapio publikacijų dalimi. Kaita laike iš esmės atspindi bendras tendencijas (3 paveikslas): dėmesys išauga kovo ir balandžio mėnesiais, gegužę ir birželį krenta, tačiau dramatiškas krytis įvyksta liepą. Nežymus pakilimas įvyksta metų pabaigoje – lapkritį (ESBK susitikimas) ir gruodį – per Bill Keller publikacijas iš Maskvos, kur pradėta kalbėti apie suverenių respublikų sąjungą.¹⁵³

3 paveikslas. Politinių aktualijų publikacijos (N=523), patekusios į pirmąjį NYT puslapį

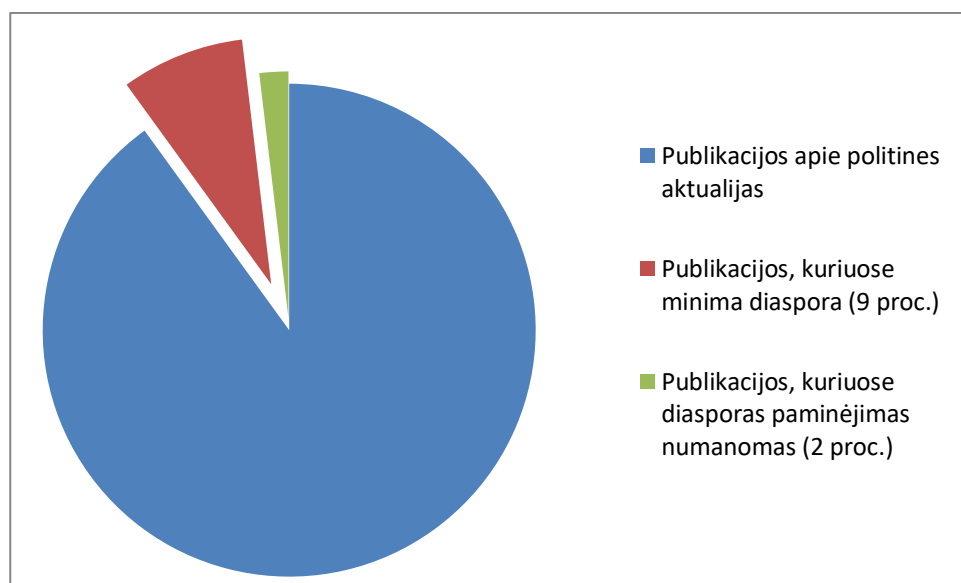
Tarp politinėms aktualijoms skirtų publikacijų (N= 523), diaspora užtikrintai pastebima 47-iose, o įtraukus numanomus atvejus (jų priskaičiuota 11) – 58-iose publikacijose (4 paveikslas;

¹⁵² Susan F. Rasky, „Summit In Washington U.S. Lawmakers Tie Soviet Trade Pact to Kremlin Progress on Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, birželio 3. Prieiga per internetą <<https://www.nytimes.com/1990/06/03/world/summit-washington-us-lawmakers-tie-soviet-trade-pact-kremlin-progress-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁵³ Bill Keller, „Selling Soviet Unity; Federation Debate Resembles a Bazaar, And Hagglng on Treaty Is Far From Over.“ 1990, gruodžio 19. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/19/world/selling-soviet-unity-federation-debate-resembles-bazaar-hagglng-treaty-far-over.html>>. [žiūrėta 2019 05 12]

3–14 priedai): diaspora vienaip ar kitaip minima 9–11 proc. (apytikriai dešimtadalyje) publikacijų. Visų pirma, reikėtų turėti omenyje, kad NYT – didelis laikraštis, kuriam diasporos tarpininkavimas nebuvo būtinas; jis turėjo savo Maskvos korespondentus (tiesa, kaip jau minėta, kovo 19 d. SSRS užsienio žurnalistams uždraudė vykti į Lietuvą). Antra: tikėtina, kad buvo tekstų, prie kurių diaspora vienaip ar kitaip prisidėjo (pvz., diasporos narys konsultavo teksto autorių), tačiau į patį tekstą tai niekaip nepateko, dabar niekaip jame neatspindi. Galiausiai, kaip jau minėta, medžiagos apimtis gan didelė, tad dalis diasporos paminėjimų gali būti praleisti dėl žmogiškojo faktoriaus. Jeigu kalbėtume apie kaitą laikę, liepą–rugsėį diaspora visiškai išnyko iš akiračio (žr. 9–11 priedus), tačiau tai atitinka tendencijas – bendras tekstų apie politines aktualijas skaičius buvo itin žemas (2 paveikslas). Spalį (žr. 12 priedą) pasirodė diasporos atstovo parengta publikacija (apie ją kalbėsime kitoje pastraipoje), lapkritį (žr. 13 priedą) net du autoriai reagavo į ją (pastebimas ir bendras, nors nedidelis, dėmesio Lietuvai pagyvėjimas). T. y., viena su diaspora sietina publikacija galėjo inspiruoti kelias kitas. Tokių pavyzdžių veikiausiai atrastume ir daugiau.

4 paveikslas. Publikacijų, kuriose minima diaspora, dalis tarp politinėms aktualijoms skirtų publikacijų (N=523)

Akivaizdžiausia poveikio forma yra autorystė. Tokių publikacijų pastebėta 11. Autorių paletė gan marga, jie nesikartoja. Dalis iš autorių atstovavo formalioms diasporos struktūromis: Damušytė, Kazimieras Pugevičius (Casimir Pugevicius) – LIC, Petras V. Kisielius – JAV LB. Kiti, panašu, veikė savo iniciatyva: Jonas Ulenas, Algirdas Landsbergis (priešais minima, kad jis – Fairleigh Dickenson University profesorius), Arunas T. Apanavicius, John V. Chervokas, Vytautas George Mazeika, John Budris, Jonas Mekas, Czesław Miłosz. Čia išsiskiria Mekas ir Miłoszas,

kadangi jie, ypač nobelistas Miłoszas, tikėtina, buvo labiausiai žinomi JAV visuomenei. Miłoszas išsiskiria ir tuo, kad atstovavo dviem diasporoms – tiek lenkų, tiek lietuvių. Atskiro dėmesio nusipelno Budrio ir Damušytės publikacijos – Damušytės¹⁵⁴ publikacija yra reakcija į Budrio publikaciją: joje pataisoma, kad V. Landsbergis į Gorbačiovą nesikreipęs „Jūsų Didenybe“ („Your Majesty“), kaip savo tekste teigė Budris¹⁵⁵ (tai atrodytų kaip sarkazmas), bet „Jūsų Prakiltybe“. Jeigu diasporos diplomatiją čia reikėtų sudėlioti skalėje, Damušytė ir kiti su formaliomis struktūromis susiję autoriai labiau gravituotų link diplomatijos per diasporą modalumo (formali struktūra galėjo koordinuoti savo veiksmus su AT), o Budris ir kiti su formaliomis struktūromis nesusiję autoriai – pačios diasporos modalumo, kai diaspora savo veiksmis net gali sudaryti problemų valdžiai motininėje valstybėje.

Asmenų ir abstrakčius bei numanomus paminėjimus verta peržiūrėti kartu. Dažniausiai minimas diasporos narys yra Dapkutė (Dapkus, Dopkus) – ji pasirodo 6 publikacijose (geg. 3, geg. 17, geg. 20, birž. 13, birž. 14, birž. 30), įvardinta kaip Lietuvos parlamento atstovė („Lithuanian spokeswoman“, „spokeswoman for Parliament“ ir pan.). Jeigu su ja susiesime numanomiesiems diasporos paminėjimams priskirtą formuluotę „spokeswoman“ (čia nei Dapkutės, nei jokia kita pavardė neminima), rašant apie Lietuvą, prisideda dar 2 publikacijos (bal. 4, bal. 10). Su Dapkute sietini Palubinskas (1 publikacija: bal. 2), Edvardas Tuskenis (2 publikacijos: kovo 25, geg. 2), Karla (Carla) Gruodis (1 publikacija: kovo 25): jauni Šiaurės Amerikos lietuviai, kurie, nutarė savanoriauti Lietuvoje, užsiimdami su viešiniu susijusiomis veiklomis. Tokį kelią pasirinkusių diasporos jaunuolių grupė minima publikacijoje apie diasporos narius, sugrįžusius į Lietuvą.¹⁵⁶ Su jais galima susieti ir atskirus AT dalies, atsakingos už komunikaciją („Lithuanian information Office“, „Lithuania's parliamentary press Office“), paminėjimus, kurie vertinti kaip numanomi diasporos paminėjimai, – tokių publikacijų priskaičiuota 3 (bal. 14, bal. 19, bal. 26). Tikėtina, kad padalinio vaidmuo išaugo, kai užsienio korespondentams uždrausta atvykti į Lietuvą. Paradoksalu, tačiau jauni diasporos nariai, ne pirmos kartos išeiviai, labiausiai priartėja diplomatijos per diasporą modalumo: jie tiesiogiai tarpininkavo tarp Lietuvos politikų ir užsienio.

Su LIC sietinas Nakas paminimas 2 publikacijose (saus. 13, kovo 31,); taip pat galima numanyti, kad jis minimas viename iš tekstų apie Prunskienės apsilankymą JAV („As a translator,

¹⁵⁴ Ginte Damusis, „Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; 'Your Excellency.'“ *The New York Times*, 1990, lapkričio 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/11/04/opinion/l-gorbachev-steers-middle-course-on-lithuania-your-excellency-324090.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁵⁵ John Budris, „To Oslo, Via Vilnius.“ *The New York Times*, 1990, spalio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/10/17/opinion/to-oslo-via-vilnius.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁵⁶ Ann Cooper, „Upheaval In The East; Visitors to Vilnius Glimpse Their Parents' Past.“ *The New York Times*, 1990, kovo 25. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/25/world/upheaval-in-the-east-visitors-to-vilnius-glimpse-their-parents-past.html?searchResultPosition=4>> [žiūrėta 2019 05 12]

she used the head of a Lithuanian-American organization based in Washington.“).¹⁵⁷ Damušytė paminima 1 publikacijoje (saus. 11), tačiau verta prisiminti jau aptartus Damušytės ir Pugevičiaus autorystės atvejus, kai jie rašė atstovaudami LIC. Vienoje publikacijoje pasirodo Pranė Šlutenė (Fran Slutas; kovo 27), sietina su įvade minėta savarankiška „Lithuanian Hotline“.

Lozoraitis pasirodo 3 publikacijose (kovo 12 ir dvi kovo 24-osios publikacijos). Pasiuntinybė atskirai, ne derinyje su Lozoraičio pavarde, pastebėta 4 publikacijose (saus. 13, saus. 15, kovo 28, geg. 20). Čia reikia turėti omenyje, kad pasiuntinybė veikė visą Šaltojo karo periodą, Lozoraitis jos vadovu tapo tik devintajame dešimtmetyje. Lietuvių kilmės JAV politikas Ričardas Durbinas (Richard Durbin) pasirodo 2 publikacijose (vas. 22, kovo 29), kitas JAV politikas Bilas Sarpalius (Bill Sarpalius) – taip pat 2 kartus, tose pačiose publikacijose (vas. 22, kovo 29). Nepastebėta, kad kiti asmenys būtų paminėti daugiau nei vienoje publikacijoje.

Nesileisime į detalią abstrakčiųjų paminėjimų apžvalgą, tačiau vertėtų pasakyti dar kelis žodžius apie diasporos organizacijų paminėjimus: JAV LB paminima bent 2 publikacijose (vas. 3, kovo 14,), ALT (kovo 14), taip pat minimos bendros pabaltijiečių organizacijos – BATUN (saus. 11), Amerikos baltų laisvės lyga (bal. 23). Minimi JAV lietuvių leidiniai „Draugas“ (vas. 19), „Darbininkas“ (kovo 14), „Akiračiai“ (kovo 27). JAV LB paminėjimus komplikuoja tai, kad JAV lietuvių bendruomenė („Lithuanian American Community“) tekste gali reikšti tiek organizaciją, tiek JAV lietuvius apskritai. Atskiros dėmesio nusipelno JAV LB visuomeninių reikalų raštinė, kuri minima kovo 14 d.:¹⁵⁸ Antanaitis ją sieja su viešinimo ir lobizmo veiklomis¹⁵⁹. Užsiminimų apie diasporos organizacijas, neminint konkrečių pavadinimų, buvo ir daugiau.

Baltijos šalių nepriklausomybę remiančių demonstrantų, tarp kurių veikiausiai buvo lietuvių diasporos narių, paminėjimų čia neskaičiuosime, tačiau verta pasakyti, kad jie buvo pastebėti. Tekste apie JAV prezidento apsilankymą Viduriniuosiuose Vakaruose, kur yra Čikaga su gausiausia lietuvių diasporos dalimi, net paminima nuolatinė demonstrantų, reikalaujančių Lietuvos nepriklausomybės, pastanga patekti į akiratį.¹⁶⁰ Veikiausiai čia vertėtų analizuoti ir laikraščiuose publikuotas nuotraukas. Taip pat verta atkreipti dėmesį, kad diaspora minėta skiltininkų komentaruose („Opinion“) – ypač Lietuvai palankių autorių Rosenthal ir Safire tekstuose.

Nors tai nesusiję su tyrimo klausimu ir sistemingos analizės čia neatliksime, šiek tiek dėmesio skirkime tekstams, kurie po pirmojo klausimo lieka užribyje: t. y., nesusiję su politinėmis

¹⁵⁷Maureen Dowd, „Evolution in Europe; Lithuania Premier Sees Bush, But There's No Red Carpet.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/04/world/evolution-in-europe-lithuania-premier-sees-bush-but-there-s-no-red-carpet.html>>[žiūrėta 2019 05 12]

¹⁵⁸Suzanne Daley, „Upheaval in the East; Lithuanian-Americans React With Joy After 50-Year Wait.“ *The New York Times*, 1990, kovo 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/14/world/upheaval-in-the-east-lithuanian-americans-react-with-joy-after-50-year-wait.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁵⁹Antanaitis, 66-68.

¹⁶⁰Andrew Rosenthal, „In Midwest, Bush Sells His Summit.“ *The New York Times*, 1990, birželio 9. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/09/us/in-midwest-bush-sells-his-summit.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

aktualijomis, tačiau galbūt verti tolimesnių tyrinėjimų kitų darbų kontekste. Panašu, kad šios publikacijos labai dažnai susijusios būtent su diaspora: visų pirma, litvakų diasporos atstovais – pavyzdžiui, Lietuva pasirodydavo žinomų, daug profesine prasme pasiekusių Niujorko žydų nekrologuose. Lietuviai JAV taip pat funkcionuodavo tarp kaip imigrantų iš Europos dalis, viena iš daugelio diasporų: jie minimi tekstuose apie Elio salą, uždaromas katalikiškas parapijas, paminimas net Balzeko lietuvių kultūros muziejus (Čikaga)¹⁶¹ ... Antra, Lietuvą į dėmesio centrą stumtelėdavo litvakiškasis klodas pačioje Lietuvoje: tiek holokausto ir partizaninio pasipriešinimo naciams patirtis, tiek žydiškasis kultūrinis palikimas Lietuvoje – pavyzdžiui, netikėtai atsiradęs turtingas YIVO instituto archyvas¹⁶². Trečia, Lietuva būtent dėl politinių aktualijų patekdavo į tekstus, kurie nepatenka į politinių aktualijų kategoriją: pavyzdžiui, sausio mėnesį Lietuvos vardas pasirodė kriminalinėje žinutėje, nes aktorė Viveca Lindfors buvo užpulta Niujorke, kai ėjo šnekučiuodamasi apie Lietuvą ir Gorbačiovą („We came walking out on the street discussing Gorbachev and Lithuania“).¹⁶³

4.2. Antroji tyrimo dalis: rezultatų apžvalga

Visų pirma skirkime dėmesio bendriausioms antrosios dalies tekstų (N=80; žr. 15 priedą) tendencijoms. Lietuvos inkorporavimo į SSRS Antrojo pasaulinio karo metais neteisėtumas, galima sakyti, nekvestionuotas. Tuo suabejojama tik viename tekste, tačiau autorius neneigia okupacijos 1940 m. nelegalumo: jis teigia, kad tai nebeturi reikšmės, nes „Lietuvos nacionalistai“ turėtų būti skolingi Raudonajai armijai už išvadavimą nuo nacistinės okupacijos, kuri būtų nuvedusi į tautos sunaikinimą arba asimiliaciją.¹⁶⁴ Lietuvių pasipriešinimo taikingumas taip pat iš esmės nekvestionuotas, tačiau demokratas Les Aspin lietuvius pamatė kaip metančius iššūkį krizę išgyvenančiai sovietų kariuomenei (per teritorinės gynybos sistemos kūrimą, sovietų kariuomenę palikusią karių globą).¹⁶⁵ NYT tekstas, kuriame trumpai užsimenama apie galimą „karštakošių nacionalistų“ netaikingumą, aptariamas tolimesnėse pastraipose. Lietuvos ekonominės integracijos į SSRS klausimas argumentas plėtotas menkai – turbūt jį užgožė ekonominės blokada: ekonominė

¹⁶¹ William E. Schmidt, „What's Doing In; Chicago.“ *The New York Times*, 1990, lapkričio 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/11/04/travel/what-s-doing-in-chicago.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁶² Susan Heller Anderson, „Chronicle.“ *The New York Times*, 1990, gruodžio 1. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/01/style/chronicle-466590.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁶³ Dennis Hevesi, „Actress And Man Cut In 2 Attacks.“ *The New York Times*, 1990, sausio 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/01/14/nyregion/actress-and-man-cut-in-2-attacks.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁶⁴ Jacques Bacic, „Lithuania's Leaders Know What They're Doing; Debt to the Red Army.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 12. <<https://www.nytimes.com/1990/05/12/opinion/1-lithuania-s-leaders-know-what-they-re-doing-debt-to-the-red-army-163490.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁶⁵ Les Aspin, „Moscow's New Worry: Its Army.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 11. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/11/opinion/moscow-s-new-worry-its-army.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

integracijos tekstuose dažniau išskildavo metų pradžioje, iki blokados pradžios. (Kaip jau minėta, ekonominė blokada traktuota kaip atskiras klausimas, jos paminėjimai čia neįtraukti.)

Apskritai, atsiskleidžia požiūrių įvairovė. Gorbačiovo politika Lietuvos atžvilgiu dažniau vertinta neigiamai (38 proc.; 30 publikacijų), tačiau gan dažnai vertinta ir teigiamai (25 proc.; 20 publikacijų) bei neutraliai (24 proc.; 19 publ.). Busho politikos Lietuvos atžvilgiu dažniau susilaikyta nuo nuomonės išsakymo: ji vertinta tiek neigiamai (24 proc.; 19 publ.), tiek teigiamai (20 proc.; 16 publ.), rečiau – neutraliai (9 proc.; 7 publ.). Beveik pusėje publikacijų paminėtas Lietuvos inkorporavimo į SSRS neteisėtumas (44 proc.; 35 publ.), dalyje priminta okupacijos nepripažinimo politiką (24 proc.; 19 publ.), tačiau menkai pastebėtos SSRS Lietuvoje vykdytos represijos ir ŽT pažeidimus (8 proc.; 6 publ.). Dalyje tekstų remtas laipsniško Lietuvos atsiskyrimo kelias (23 proc.; 18 publ.), kiek mažesnėje dalyje – vertintas neigiamai (15 proc.; 12 publ.), saujelėje – tik paminėtas (8 proc.; 6 publ.). Labai skirtingai pamatytas SSRS jėgos naudojimas Lietuvoje: dalyje tekstų teigta, kad jėga nenaudojama (14 proc.; 11 publ.), tačiau čia reikia turėti omenyje, kad keli (4 publ.) iš šių tekstų pasirodė iki kovo mėnesio antrosios pusės, kai kariuomenė suaktyvėjo. Dalyje tekstų sakyta, kad jėga tik demonstruojama (13 proc.; 10 publ.), dalyje – kad naudojama (14 proc.; 11 publ.). Lietuvos pasipriešinimo taikingumas pastebėtas retokai (16 proc.; 13 publ.), nors, kaip jau minėta, pasipriešinimo taikumu suabejota tik išimtiniais atvejais. Taip pat verta atkreipti dėmesį į SSRS integralumo ir Lietuvos nepriklausomybės santykį: dalyje tekstų didesne vertybe tampa SSRS integralumas (8 proc.; 6 publ.), tačiau didesnėje dalyje – Lietuvos nepriklausomybė (14 proc.; 11 publ.), nemenkame tekstų bloke (20 proc.; 16 publ.) tiesiog paminimas SSRS disintergracijos procesas arba jo galimybė. Tautinių mažumų padėtis Lietuvoje, kaip ir jau minėti ekonominės integracijos į SSRS klausimai, autorius domino menkai: vos keliuose tekstuose (4 proc.; 3 publ.) teigiama, kad Lietuva turėtų atsižvelgti į tautinių mažumų teises, nežymiai dažniau pastebėta SSRS manipuliacija tautinėmis mažumomis (6 proc.; 5 publ.), kai kur tautinės mažumos tik paminimos (8 proc.; 6 publ.).

Dabar pabandykime duomenis padalinti į blokus pagal panašumus. Pirmoji grupė – **diasporos narių ir susiję tekstai** (N=13; žr. 16 priedą). Jame dominuoja lietuvių diasporos atstovų publikacijos, tačiau bloke prijungti ir kitų autorių, sietinų su Rytų-Vidurio Europa, tekstai: Martins Zvaners (jis pasirašė kaip Amerikos latvių asociacijos viešųjų ryšių specialistas, todėl sietinas su latvių diasporos viešąja diplomatijai), ¹⁶⁶Orest Deychakiwsky ¹⁶⁷ir Roman Szporluk¹⁶⁸ (jie Rytų-

¹⁶⁶Martins Zvaners, „Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania; Forcibly Occupied.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 27. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/27/opinion/1-give-gorbachev-benefit-of-doubt-on-lithuania-forcibly-occupied-135690.html?searchResultPosition=5>>[žiūrėta 2019 05 12]

¹⁶⁷Orest S. Deychakiwsky, „Moscow Faces Apocalyptic Times in the Spring; Their Own Fates.“ *The New York Times*, 1990, gruodžio 16. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/16/opinion/1-moscow-faces-apocalyptic-times-in-the-spring-their-own-fates-970890.html?searchResultPosition=1>>[žiūrėta 2019 05 12]

Vidurio Europos diasporoms priskirti pagal pavardes ir interesus). Taip pat prijungtas ekonomisto Lawrence Summers, konsultavusio Lietuvos valdžią, tekstas¹⁶⁹. Čia visiškai nerandame teigiamo Gorbačiovo ir Busho politikos Lietuvos atžvilgiu vertimo (Gorbačiovo politikos vertinimas varijuoja tarp neigiamo (6 publ.) ir neutralaus (3 publ.) – arba politika neminima; Busho politika vertinama neigiamai (4 publ.) arba neminima). Taip pat nė vienas autorius teigiamai nepamatė Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelio: jis vertinamas neigiamai (5 publ.) arba apskritai neminimas. Dominuoja Lietuvos inkorporavimo į SSRS neteisėtumo (8 publ.), JAV ir kitų šalių vykdyto okupacijos nepripažinimo (5 publ.) argumentai, keliuose tekstuose (3 publ.) paminimos SSRS vykdytos represijos. Taigi – pasitvirtina Bergmanės teiginys, kad Baltijos šalių diasporos siekė per praeitį paaiškinti dabartį, taip pagrįsdamos savo nepriklausomybės siekį. Kitų Rytų-Vidurio Europos diasporų (lenkų, ukrainiečių ir kt.) motininės valstybės pasižymi panašia XX a. istorija: susidūrė su stalinizmu, prievartine inkorporacija į Rytų bloką ir pan., tad joms toks argumentavimas artimas. Iš bloko kiek išsiskiria Miłoszo tekstas: jis rašo apie Lenkiją, paminėdamas kaimyninę Lietuvą, kurios lenkų mažuma gali manipuliuoti Maskva („it seems logical for the Lithuanian-Poles to work with Sajudis, rather than allow themselves to be used by forces in Moscow“). Apskritai, manipuliacija tautinėmis mažumomis bloke iškyla kelis kartus (3 publ.). Miłoszo tekste trumpai paliečiama ekonomika: minimi Lietuvos atstovai, kurie Punske specialiai mokėsi individualaus ūkininkavimo metodų, primirštų sovietinėje Lietuvoje.¹⁷⁰ Summers tekstas pasirodęs dar prieš blokadą, išsiskiria būtent ekonomine argumentacija: minima, kad Lietuva – geografiškai arti Vakarų Europos, jos populiacija išsilavinusi, valandinis atlyginimas nesudaro nė 15 proc. valandinio atlyginimo Pietų Korėjoje¹⁷¹ (t.y., Lietuvos ekonominis atsiskyrimas yra įmanomas.) Budris tekste požiūrį į ekonominės integracijos klausimą sunkoka įvertinti: jis mini, Lietuvos ekonominį dialogą su Jelcinu, nutrauktą Gorbačiovo.¹⁷²

Gali iškilti klausimas, kodėl Lietuvos inkorporacijos į SSRS nelegalumas nepaminėtas visuose ar bent jau beveik visuose bloko tekstuose. Reikia turėti omenyje, kad diasporos nariai savo nuomones reiškė išradingai. Pavyzdžiui, vienas autorius tekstą iš esmės paskyrė jo senelių

¹⁶⁸Roman Szporluk, „Gorbachev's Need: A Diminished Russia.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 16. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/05/opinion/gorbachev-s-need-a-diminished-russia.html?searchResultPosition=1>>[žiūrėta 2019 05 12]

¹⁶⁹Lawrence Summers, „Gorbachev Should Pay Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/14/opinion/gorbachev-should-paylithuania.html?searchResultPosition=1>>[žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷⁰Czeslaw Milosz, „A Poet's Poland.“ *The New York Times*, 1990, sausio 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/01/14/magazine/a-poet-s-poland.html?searchResultPosition=3>>[žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷¹Summers.

¹⁷²Budris.

Masačusetse vartotai idiomai „pasišvilpk“ ir reziūmavo, kad V. Landsbergis ją turėtų pritaikyti perestroikos atžvilgiu.¹⁷³

Artimas blokas – **konservatyvių autorių ir susiję tekstai** (N=18; žr. 17 priedą), kuriame dominuoja jau minėtų konservatyvių autorių Rosenthal ir Safire rašiniai; priskirti ir Richard Perle bei Elliot Abrams, dirbusių Reagano administracijoje, tekstai.¹⁷⁴ Čia taip pat priskirti Lietuvą palaikiusių politikų tekstai: senatoriaus Alfonse M. D'Amato¹⁷⁵ ir senatoriaus Daniel Patrick Moynihan, kuris savo ruožtu papildė minėtą Summers tekstą¹⁷⁶. (Tekste „Unreal Estate“ trumpai pratęsiamas Moynihan mintis; nors autorius nenurodytas, abejotina, kad tekstas yra redakcinis.¹⁷⁷) Šiame bloke argumentavimas yra išsamesnis. Matome, kad aiškiai dominuoja neigiamas tiek Gorbačiovo (15 publ.), tiek Busho (14 publ.) politikos Lietuvos atžvilgiu vertimas. Nors Sovietų Sąjungos Lietuvoje vykdytos represijos paminimos vos viename tekste, dažnai kartojami Lietuvos inkorporavimo į SSRS nelegalumo (10 publ.) ir okupacijos nepripažinimo (11 publ.), kurio laikėsi JAV, argumentai. Nėra tekstų, kuriuose būtų teigiamai vertinamas Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelias (neigiamai jis vertinamas 4 publ.). Taip pat nėra tekstų, kuriuose SSRS integralumas būtų laikomas aukštesne vertybe už Lietuvos nepriklausomybę (užtat net 7 publikacijose Lietuvos nepriklausomybė apibūdinama kaip aukštesnė vertybė). Tekstuose gan dažnai minima, kad SSRS Lietuvoje naudoja jėgą (7 publ.), keliuose tekstuose panaudojamas ir lietuvių pasipriešinimo taikingumo argumentas (4 publ.). (Tautinių mažumų padėties Lietuvoje ir Lietuvos ekonominės integracijos į Sovietų Sąjungą klausimai neplėtojami.) Čia reikia turėti omenyje bendresnę konservatorių situaciją 1990 m.: kaip jau minėta, konservatoriai, ypač neokonservatoriai, buvo įtakingi Reagano laikais, tačiau su Busho atėjimu pradėjo prarasti pozicijas, išgyveno tapatybės krizę. Jie ir toliau laikėsi neigiamos pozicijos SSRS atžvilgiu, nors Gorbačiovas Vakaruose buvo populiarus. Konservatoriams svarbus ideologinis elementas; daugelis ištisis dešimtmečius reikalavo laisvės pavergtosioms tautoms, tad moralistinis kalbėjimas apie okupacijos nepripažinimo politiką, išdavystę (vienas Rosenthal tekstas taip ir vadinasi – „Kaip apleisti draugą“¹⁷⁸; kitos antraštės taip pat iškalbingos) nėra atsitiktinis, suskamba koherentiškai.

¹⁷³ John V. Chervokas, „Vilnius to Moscow.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/10/opinion/vilnius-to-moscow.html?searchResultPosition=1>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷⁴ Richard Perle, „U.S. Sellout at the Summit.“ *The New York Times*, 1990, birželio 6. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/06/opinion/us-sellout-at-the-summit.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷⁵ Alfonse M. D'Amato, „Some Subjects for Summiteers to Ponder On; Lithuanian Injustices.“ *The New York Times*, 1990, birželio 3. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/03/opinion/l-some-subjects-for-summiteers-to-ponder-on-lithuanian-injustices-608690.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷⁶ Daniel Patrick Moynihan, „The Price of Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 18. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/18/opinion/l-the-price-of-lithuania-242790.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷⁷ „Topics of Times; Unreal Estate.“ *The New York Times*, 1990, kovo 30 . <<https://www.nytimes.com/1990/03/30/opinion/topics-of-the-times-unreal-estate.html?searchResultPosition=2>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁷⁸ Rosenthal, A. M., „On My Mind; How to Desert A Friend.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 15 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/15/opinion/on-my-mind-how-to-desert-a-friend.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

Lietuva atsiduria bendresnėje konservatorių darbotvarkėje 1990 m. Čia taip pat atkreiptinas dėmesys į Safire tekstą „Baltics + Z - F.S.R.“¹⁷⁹ 1990 m. išėjo garsus Martin Malia straipsnis „To the Stalin Mausoleum“, pasirašytas Z.¹⁸⁰ 1990 m. NYT tekstų, kuriuose minimas Z., pasirodė žymiai daugiau (Safire čia paminėtame tekste reaguoja į ankstesnius tekstus NYT). Tai dar kartą parodo, kad Lietuva atsidūrė platesnių debatų kontekste. Senatorių tekstai taip pat atspindi *Zeitgeist*: Reagano laikais palaikymas Lietuvai kildavo iš Baltųjų rūmų, tačiau 1990 m. parama jau buvo persikėlusį į Senatą. Kaip mini Gudžiūnaitė, nors dalis senatorių palaikė Busho politiką, kiti – nepriklausomai nuo politinės krypties – ragino aktyviau spręsti „Lietuvos klausimą“.¹⁸¹ Atkreiptinas dėmesys, kad senatorius Moynihan priklausė Demokratų partijai, tačiau jo poziciją, kaip ir respublikono D'Amato, viename iš šio bloko tekstų teigiamai mini Rosenthal.¹⁸²

Reikėtų pasakyti, kad pastarajame bloke labai išsiskiria Safire tekstas „Liepos 4-osios atšaukimas“ („Repeal the Fourth Of July“)¹⁸³: čia Lietuva net nepaminiama; paieškos sistema ji veikiausiai pasiūlė dėl NYT priskirto raktažodžio. Kalbama alegoriškai, situaciją Lietuvoje prilyginant situacijai JAV 1776 m.: „Tolimesnė žinia, datuota 1776 m. rugpjūtį, kiek anachronistiškai pasiekė pasaulio žiniasklaidą. Ji skirta kolonizuotiesiems [colonials] Amerikoje, kurie neseniai paskelbė provokuojančią ir nesavalaikę nepriklausomybės deklaraciją.“ Šio teksto skaitymas reikalauja interpretacijos ir atsizvelgimo į bendrą Safire tekstų NYT apie Lietuvą kontekstą. (Nepaisant išskirtinės Safire prieigos, analogijų su JAV istorijos epizodais vedimas buvo veikiau tendencija, o ne išimtis – ir ne tik šio autoriaus tekstuose.)

Ką pamatytume, jei diasporos (N=13) ir konservatyviųjų autorių (N=18) blokus pašalintume iš bendros aibės (N=80)? T.y., įsivaizduokime, kad šios publikacijos pranyksta, o visos kitos lieka. Tokiu atveju pradeda dominuoti teigiami (40 proc.; 20 publ.) ir neutralūs (32 proc.; 16 publ.) Gorbačiovo politikos vertinimai, nors lieka ir neigiamų (18 proc.; 9 publ.). Įdomu, kad kone visiškai pranyksta neigiami Busho politikos vertinimai (2 proc.; 1 publ.), dominuoja teigiami (32 proc.; 16 publ.) ir neutralūs (12 proc.; 6 publ.). Ryškliai dominuoja teigiamas Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelio vertinimas (36 proc.; 18 publ.), neigiamų jo vertinimų itin mažai (6 proc.; 3 publ.). Tai nereiškia, kad neminimos Lietuvos inkorporavimo į SSRS aplinkybės (paminima 35 proc.; 17 publikacijų), tačiau retai iškyla JAV vykdyta okupacijos nepripažinimo politika (6 proc.; 3 publ.). Matyti, kad autorius domino SSRS integralumo klausimas: jis pamatomas

¹⁷⁹ William Safire, „Baltics + Z - F.S.R.“ *The New York Times*, 1990, sausio 15 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/01/15/opinion/essay-baltics-z-fsr.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁸⁰ Z., „To the Stalin Mausoleum.“ *Daedalus*, 119(1).

¹⁸¹ Gudžiūnaitė, 99.

¹⁸² A. M. Rosenthal, „On My Mind; Hijack in Washington.“ *The New York Times*, 1990, lapkričio 16 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/11/16/opinion/on-my-mind-hijack-in-washington.html?searchResultPosition=2>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁸³ William Safire, „Repeal the Fourth Of July“. *The New York Times*, 1990, balandžio 30. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/30/opinion/essay-repeal-the-fourth-of-july.html?searchResultPosition=5>> [žiūrėta 2019 05 12]

kaip aukštesnė vertybė už Lietuvos nepriklausomybę (12 proc.; 6 publ.), rečiau Lietuvos nepriklausomybė pamatoma kaip aukštesnė vertybė (6 proc.; 3 publ.), dažniausiai integralumo klausimas tik minėtas (27 proc.; 13 publ.). SSRS jėgos naudojimo Lietuvoje įžvelgimo lieka itin mažai (4 proc.; 2 publ.): vyrauja požiūris, kad SSRS nenaudoja jėgos (22 proc., 11 publ.) arba demonstruoja jėgą (18 proc.; 9 publ.). Lietuvių pasipriešinimo taikingumas pastebimas (16 proc.; 8 publ.).

Jei iš bendros aibės (N=80) pašaliname tik diasporos narių ir susijusius tekstus (N=13), toks didelis pokytis nesukuriamas, nes aibėje lieka konservatyvių autorių ir susiję tekstai, tačiau susilpnėja neigiamas laipsniško Lietuvos atsiskyrimo vertinimas (kai publikacijų su teigiamu tokio kelio vertinimu lieka visos 18), sumažėja neteisėtą inkorporavimo į SSRS paminėjimai (nuo 35 iki 27 publ.). Žinoma, rečiau paminima ir okupacijos nepripažinimo politika (nuo 19 iki 14 publ.), SSRS represijos taip pat pastebimos rečiau (nuo 6 publ. iki 3 publ.). Taip pat tikėtina, kad konservatyvieji autoriai, nejausdami jokio palaikymo savo žinutei kitose NYT publikacijose, dažniau būtų susilaikę nuo nuomonės išsakymo. T. y., du aptartieji blokai pastiprindavo vienas kitą.

Kokius blokus galima įžvelgti, kai iš akiračio patraukiame du pirmuosius? Redakcinės skiltys arba redakciniai straipsniai periodinėje spaudoje yra kolektyvinį redakcijos požiūrį į visuomeninio bei politinio gyvenimo reiškinius atspindintys tekstai.¹⁸⁴ **NYT redakcinių tekstų bloke** (N=12; žr. *18 priedą*) dominuoja teigiami Gorbačiovo (8 publ.) ir Busho (6 publ.) politikos Lietuvos atžvilgiu vertimai, išskyrus vieną atvejį, kai Gorbačiovo politika vertinama neigiamai: tačiau kritika čia nėra griežta – teigiama, kad tiek Lietuvos, tiek SSRS lyderiai praranda ribų jausmą („losing their sense of restraint“), todėl santūri Busho ir kitų Vakarų lyderių politika dar labiau sveikintina.¹⁸⁵ Nors pusėje publikacijų pastebimas okupacijos nelegalumas (6 publ.), išskyla represijų paminėjimai ir vykdyta okupacijos nepripažinimo politika (po 2 publ.), aiškiai dominuoja teigiamas Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS vertinimas (8 publ.). Visiškai nėra tekstų, kuriuose SSRS būtų pamatyta kaip naudojanti jėgą, nors dviejuose pamatoma kaip ją demonstruojanti. – Tai dėsningai pratęsia teigiamą nuosaikios Busho politikos vertinimą. Keliuose tekstuose (4 publ.) lietuvių pasipriešinimas apibūdinamas kaip taikingas, viename užsimenama apie netaikingumą, tačiau tai nutinka kalbant bendrai apie Baltijos šalių nacionalistus ir galimus jų veiksmus ateityje („nationalist hotheads might be driven to try stirring world sympathy by challenging Moscow's troops“).¹⁸⁶ Vertėtų atkreipti dėmesį į tekstą, kuriame Lietuvos nepriklausomybė pamatoma kaip aukštesnė vertybė už SSRS integralumą: čia Baltijos šalių siekiai

¹⁸⁴ Rūta Marcinkevičienė, *Spaudos tekstų žanrai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007, 103.

¹⁸⁵ „Cautious Courage About Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 28. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/28/opinion/cautious-courage-about-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁸⁶ „Freedom Soon for the Baltics.“ *The New York Times*, 1990, gruodžio 10. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/10/opinion/freedom-soon-for-the-baltics.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

traktuojami kaip išskirtinis atvejis („It could help head off nationalists who seek to secede. The Baltic republics want no less than a restoration of full sovereignty, taken away in 1940. But other republics may settle for less“).¹⁸⁷ Su išskirtinio atvejo naratyvu, kurį kūrė patys latviai, estai ir lietuviai, Bergmanė iš dalies sieja griežtesnę Vakarų politikų ir visuomenių reakciją į kraujo praliejimą 1991 m. sausį (taip nereaguota į atvejus Sakartvele ir Azerbaidžane) ir greitesnį nepriklausomybės pripažinimą po rugpjūčio pučo.¹⁸⁸

Prie **Maskvos korespondentų tekstų bloko** (N=8, žr. *19 priedą*), kuriame dominuoja Keller tekstai (įtraukta ir Tom Wicker publikacija iš Vilniaus), neapsistosime: turbūt dėl korespondentų vaidmens (sietino su objektyvumu), priešingai nei skiltininkai, jie savo nuomonės ryškiai neišsakė. Pastebėtina, kad Keller tekstai buvo itin ilgi (vadinamieji „long reads“), parašyti pasirinkus tam tikrą žiūros kampą; Lietuva juose santykinai pasirodydavo tik epizodiškai.

Su **NYT sietinų autorių bloke** (N=11; žr. *20 priedą*) dominuoja neutralus (6 publ.) ir teigiamas (3 publ.) Gorbačiovo politikos Lietuvos atžvilgiu vertinimas. Busho politika dažniausiai vertinama teigiamai (5 publ.) arba neutraliai (3 publ.). Abiejose kategorijose yra ir neigiamų vertinimų. SSRS matoma kaip nenaudojanti jėgos (2 publ.) arba ją demonstruojanti (4 publ.). Visiškai nėra publikacijų, kuriose Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelias būtų vertinamas neigiamai, tačiau nemenkoje dalyje (5 publ.) jis pamatomas teigiamai. Lietuvos okupacijos nelegalumas beveik nepastebimas (2 publ.), užtat pastebimas SSRS integralumo klausimas (4 publ. – tik paminimas, 1 publ. – vertinamas kaip aukštesnė vertybė už Lietuvos nepriklausomybę).

Akademikų blokas (N=13; žr. *21 priedą*) atrodo kiek eklektiškiau. Situaciją komentavę akademikai čia įtraukti nepriklausomai nuo savo interesų srities – politologai, teisininkai, ekonomistai. Atskiro dėmesio nusipelno teisės profesoriaus Victor Danilenko iš Maskvos publikacija¹⁸⁹: galbūt šį tekstą reiktų vertinti kaip SSRS viešosios diplomatijos ėjimą. Šiame bloke taip pat dominuoja teigiamas (7 publ.) Gorbačiovo politikos Lietuvos atžvilgiu vertinimas, nors 3 publikacijose jis įvertinamas neigiamai. Ryškios pozicijos Busho atžvilgiu nėra: neigiamų vertinimų nepastebėta, tačiau tik 3 publikacijose politika įvertinama teigiamai, dažniausiai tiesiog neminimas. Nemažai dėmesio skiriama SSRS integralumui: 4 tekstuose jis pamatomas kaip aukštesnė vertybė už Lietuvos nepriklausomybę, 2-ose publikacijose Lietuvos nepriklausomybė vertinama kaip aukštesnė vertybė, dar 2-ose publikacijose integralumo klausimas tik paminimas. SSRS kaip nenaudojanti jėgos pamatyta 4 publikacijose, 1-oje kaip ją demonstruojanti, dar 1-oje – kaip naudojanti. Lietuvos laipsniško atsiskyrimo kelias neigiamai pamatomas tik vienoje publikacijoje,

¹⁸⁷ „Preventing Soviet Disunion.“ *The New York Times*, 1990, birželio 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/14/opinion/preventing-soviet-disunion.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

¹⁸⁸ Bergmanė, 214-215.

¹⁸⁹ Victor Danilenko, „Vilnius: Its Own Worst Enemy.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/17/opinion/vilnius-its-own-worst-enemy.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

tačiau teigiamai jis irgi tepamatomas vos 3 publikacijose, kitur tiesiog neminimas. Lietuvos okupacijos nelegalumo klausimas autorius domino menkai (4 publ.).

Pastarajame bloke išsiskiria antrajame šio darbo skyriuje jau minėtos Olcott ir Roderick MacFarquhar tekstai: abu neigiamai įvertina Gorbačiovo politiką Lietuvos atžvilgiu, šalies nepriklausomybę išskeldami kaip aukštesnę vertybę už SSRS integralumą. Į argumentacijose analizę neisime, nors ji sofistikuota ir verta dėmesio kitų tyrimų kontekste.

Iš pastarojo bloko atskirai verta paminėti Robert Schaeffer („Warpaths: The Politics of Partition“ autoriaus), tekstą¹⁹⁰, publikuotą sausio pradžioje. Schaeffer pasitelkia istorinę analogiją, situaciją prilygindama JAV pilietiniam karui ir pacituodamas Abrahamo Lincolno mintį apie secesionizmą. Pasak Senno, „Maskvos šalininkai Vilniuje entuziastingai rekomendavo jį [tekstą] užsienio žurnalistams, būriu sekiojusiems Gorbačiova Lietuvoje, o Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministerijos atstovas spaudai Genadijus Gerasimovas <...> išskyrė straipsnį, ypač jį išgirdamas“.¹⁹¹ Tai rodo išaugusią JAV viešosios opinijos svarbą SSRS akyse: ypač jeigu viešajai diplomatijai priskirsime jau minėtą Danilenko tekstą.

4.3. Pirmosios ir antrosios tyrimo dalių apibendrinimas

Pirmoji turinio analizės dalis parodė, kad dėmesys Lietuvai 1990 m. NYT įgavo bangos formą: jis išaugo pavasarį, tačiau dramatiškai nukrito liepą: po to, kai Lietuva paskelbė 100 dienų moratoriumą Kovo 11-osios aktui (krizė išoriškai atrodė bent laikinai išspręsta). Diaspora per 1990 m. vienaip ar kitaip pateko į apytikriai dešimtadalį politinėms publikacijoms skirtų publikacijų. Čia reikia turėti omenyje, kad NYT turėjo savo Maskvos korespondentus (t.y., jam mažiau reikėjo informacijos iš diasporos), o dalis diasporos įtakos turbūt praspūsta pro akis, nes pačiuose tekstuose niekaip neatsispindi. Diasporos pasirodymo formos NYT varijavo nuo autorystės iki lakoniškų, itin abstrakčių paminėjimų, pavyzdžiui, skiltininkų tekstuose. Dažniausiai minima diasporos atstove tapo Dapkutė, dirbusi Lietuvoje (AT informacijos padalinyje), NYT pasirodydavo LIC darbuotojų pavardės, diplomatas Lozoraitis, lietuvių kilmės JAV politikai Durbinas ir Sarpalius. Minėti ir kiti JAV lietuviai bei organizacijos, pastebėti demonstrantai, siekę atkreipti dėmesį į Lietuvos nepriklausomybės klausimą. – T. y., pastanga vykdyti su viešąja arba diasporos diplomatija sietinas veiklas, duodavo rezultata.

Antroji turinio analizės dalis atskleidė, kad diasporos formuotas Lietuvos įvaizdis kilo iš dabarties aiškinimo per praeitį: šiame įvaizdyje Lietuva, paskelbusi nepriklausomybę 1990 m., pratęsia tą Lietuvą, kuri iš politinio žemėlapiu buvo neteisėtai pašalinta 1940 m. (pačios JAV visą

¹⁹⁰Robert Schaeffer, „To Lithuania: Stay Put.“ *The New York Times*, 1990, sausio 3. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/01/03/opinion/to-lithuania-stay-put.html?searchResultPosition=1>> [žiūrėta 2019 04 12]

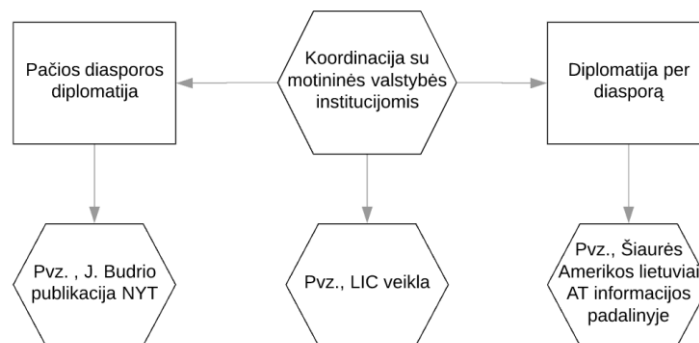
¹⁹¹ Senn, 78.

Šaltojo karo laikotarpį laikėsi okupacijos nepripažinimo politikos), todėl privalo būti pripažinta be delsaties (t.y., neinant laipsniško atsiskyrimo keliu). „Ne, mano draugai, mes nesulėtinsime žingsnio“ („No, My Friends, We Won't Go Slow“), – taip vadinosi Meko tekstas¹⁹². Panašiausiai Lietuvos įvaizdį formavo JAV konservatyviajai minčiai artimi autoriai (ypač Rosenthal ir Safire), santūrią Busho politiką apibūdindami kaip išdavystę: jie taip pat akcentavo inkorporacijos į SSRS neteisėtumą ir JAV vykdytą okupacijos nepripažinimo politiką, Lietuvos nepriklausomybę išskeldavo kaip aukštesnę vertybę už SSRS integralumą.

Nors likusieji autoriai neneigė Lietuvos inkorporacijos į SSRS neteisėtumo, daugelio jų tekstuose dominavo teigiamas bei neutralus tiek Gorbačiovo, tiek Busho politikos Lietuvos atžvilgiu vertinimas; teigiamai matytas ir Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelias. Ryškus to pavyzdys – paties NYT redakciniai tekstai. Tad Lietuva NYT iškyla ne tik kaip Gorbačiovo, bet ir kaip nuosaikų kelią pasirinkusio Busho opozicija.

Verta prisiminti, kad Ho ir McConnell diasporos diplomatiją padalija į du modalumus: (1) diplomatija per diasporą („diplomacy through diaspora“) ir (2) pačios diasporos diplomatija („diplomacy by diaspora“), kai diaspora tampa savarankišku politiniu veikėju. Šio darbo atveju kalbame apie diasporos viešąją diplomatiją. Peržvelgus 1990 m. NYT, susidaro įspūdis, kad prasminga mąstyti apie skalę, kurios vienoje pusėje atsidurtų diplomatija per diasporą, o kitoje – pačios diasporos diplomatija. Budrio publikacijos, kurioje jis teigė, kad V. Landsbergis į Gorbačiovą kreipėsis „Jūsų Didenybe“ („Your Majesty“), pavyzdys rodo, savarankiškos iniciatyvos net galėjo sudaryti problemų motininei valstybei. Arčiausiai diplomatijos per diasporą atsidurtų Dapkutė ir kiti Šiaurės Amerikos lietuviai, pasirinkę pačioje Lietuvoje vykdyti su viešiniu susijusias veiklas. Kažkur tarp šių dviejų kraštutinių atsirastų, pvz., LIC su padaliniais Niujorke ir Vašingtone, Lietuvos pasiuntinybė ir ten dirbę asmenys. – Šios struktūros veikė iki Sąjūdžio iškilimo (kaip diasporos diplomatija), tačiau 1990 m. veiksmus koordinavo su AT (pasistūmėjo link diplomatijos per diasporą).

5 paveikslas. Diasporos diplomatijos modelis

¹⁹² Mekas.

IŠVADOS

Sugrįžkime prie klausimo, nuo kurio prasidėjo šis darbas: koks buvo diasporos vaidmuo formuojant Lietuvos įvaizdį 1990 m. NYT?

Išnagrinėjus 1990 m. NYT turinį paaiškėjo, kad diaspora buvo pastebėta: vienaip ar kitaip paminima 9-11 proc., apytikriai dešimtadalyje, politinėms aktualijoms skirtų publikacijų (N=523). Turint omenyje, kad Lietuvos nepriklausomybę rėmę JAV lietuviai aktyviai stengėsi papulti į akiratį, o susidomėjimas Lietuva buvo aukštas, šis procentas gali pasirodyti nedidelis. Tačiau čia reikia turėti omenyje, kad NYT, dideliame dienraščiui su užsienio korespondentais, informacija apie Lietuvą iš diasporos buvo tik vienas iš daugelio šaltinių, siekiant nušviesti įvykius Lietuvoje. Tikėtina, kad nedideliuose – ypač Viduriniųjų Vakarų, kur telkėsi diaspora – laikraščiuose jos nariai žymiai dažniau tapdavo publikacijų apie Lietuvą dalimi. Verta pastebėti ir metodo ribotumus: turinio analizė nesikiša į socialinį pasaulį, tad nebuvo „pasižiūrėta už tekstų“, pavyzdžiui, per interviu su įvykių dalyviais (Damušyte, Dapkute ir kitais). – Galbūt NYT žurnalistai, bendraudami su Lietuvos politikais, prašydavo diasporos narių pavertėjauti, tačiau tekstuose vertėjavimo fakto dažnai nepaminėdavo, arba diaspora publikacijas paveikė kitais būdais, kurie dabar jų turinyje neatsispindi. Kad ir kaip bebūtų, čia nustatyta tik minimali publikacijų su diasporos pėdsaku dalis.

Kalbant apie diasporos raiškos būdus formuojant Lietuvos įvaizdį, darytina išvada, kad prasminga mąstyti apie skalę, kurios vienoje pusėje atsidurtų diplomatija per diasporą, o kitoje – pačios diasporos diplomatija. Aptartas kiek kurioziškas Budrio publikacijos pavyzdys rodo, savarankiška diasporos diplomatija motininei valstybei gali sudaryti problemų ar nepatogumų. Arčiausiai diplomatijos per diasporą netikėtai atsiduria Dapkutė ir dar keli jauni Šiaurės Amerikos lietuviai, pasirinkę pačioje Lietuvoje vykdyti su viešiniu susijusias veiklas, tarpininkauti tarp Lietuvos politikų ir užsienio. Tarp šių dviejų kraštutinių atsiranda, pvz., LIC. – Centras veikė iki Sąjūdžio iškilimo ir nepriklausomybės paskelbimo (tuo metu tai buvo diasporos diplomatija), tačiau 1990 m. tapo mediatoriumi tarp JAV ir Lietuvos (pasislinko į diplomatijos per diasporą pusę). Nepaisant diasporos diplomatijos atnešamos rizikos, Lietuvai, kaip ir kitoms mažosioms šalims, diaspora buvo svarbus resursas: diasporos nariai gerai kalbėjo užsienio kalbomis (šiuo atveju – anglų kalba), suprato užsienio visuomenių „žaidimo taisykles“ (tai buvo ypač svarbu po dešimtmečius trukusios atskirties nuo Vakarų pasaulio), savo laiką ir energiją skyrė savanoriškais pagrindais arba rėmėsi savais resursais.

Antroji tyrimo dalis parodė, kad diasporos narių formuotas Lietuvos įvaizdis, pagrįstas dabarties aiškinimu per praeitį, labiausiai panašėjo į tą, kuri kontravo konservatyvieji autoriai. Tiek vieni, tiek kiti akcentavo, kad Lietuva buvo neteisėtai inkorporuota į SSRS, primindavo, kad JAV laikėsi okupacijos nepripažinimo politikos; abi autorių grupės nepritarė Lietuvos laipsniško

atsiskyrimo nuo SSRS keliu ir t. t. Diasporos ir konservatyviųjų autorių reikštos pozicijos ryškiai skyrėsi nuo NYT redakcinių tekstų: čia aiškiai dominuoja teigiami Gorbačiovo, taip pat ir Busho, politikos Lietuvos atžvilgiu vertinimai, teigiamai vertinamas Lietuvos laipsniško atsiskyrimo nuo SSRS kelias ir t.t. – Todėl Lietuva iškyla ne tik kaip Gorbačiovo, bet ir kaip nuosaikią politiką pasirinkusio Busho opozicija. Panašios tendencijos pastebėtos ir kituose NYT tekstuose, kuriuose išsakyta nuomonė apie „lietuviškąją krizę“. Tai rodo, kad diaspora gali pastiprinti motininei valstybei palankias nuomones, kad jos neatsidurtų vakuume. – NYT, liberaliajame laikraštyje, konservatorių balsai nebuvo stiprūs. Diasporos narių tekstai buvo tarytum nedidelis svarelis, kuris padėdavo svarstyklių lėkštelę persverti į kitą pusę arba kiek labiau subalansuoti svorį.

Tyrėjų dėmesio verti šiame darbe tik pastebėti NYT turinio aspektai: pvz., gilus litvakiškasis Niujorko klodas, NYT puslapiuose atsispindintis litvakiškasis klodas pačioje Lietuvoje, kasdienybės istorija iš diasporos perspektyvos (nuo imigrantų atvykimų per Elio salą) ir kt. Galiausiai verta atkreipti dėmesį į taiklią JAV gyvenusio Tomo Venclovos mintį, išsakytą 1990 m.: „Niekada savo istorijoje Lietuva tiek daug nereiškė žmonijai, kaip šiandien. Ji yra centrinė pasaulinės spaudos ir televizijos tema – ir, matyt, liks dėmesio centre dar ilgai. Žinoma, taip nebus per amžius.“¹⁹³ 1990 m. informacija išlikusi, internete prieinama suskaitmeninus periodinių leidinių turinį, todėl iki šiol funkcionuoja kaip žinios apie Lietuvą ir formuoja Lietuvos įvaizdį.

¹⁹³ Tomas Venclova, „Nepriklausomybė.“ *Metmenys*, 58, 1990, 6.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. „A History of U.S.-Soviet Summit Meetings: 1943-1990.“ *Arms Control Today*, 21(6), 1991.
2. Adams, Taylor, Meghan Louttit ir Rumsey Taylor, „New York Times Endorsements Through the Ages.“ *The New York Times*. 1990, rugsėjo 23. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/interactive/2016/09/23/opinion/presidential-endorsement-timeline.html>> [žiūrėta 2019 05 12].
3. „All Nobel Peace Prizes.“ *NobelPrize.org*. Nobel Media AB 2019. Prieiga per internetą: <<https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-peace-prizes>> [žiūrėta 2019 05 12].
4. Akromienė, Judita et al. *Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijos projektas: santrauka*. Vilnius, 2006. Prieiga per internetą: <<http://eurohouse.lt/wp/wp-content/uploads/2015/09/Lietuvos-ivaizdžio-strategijos-projektas.-Santrauka-2006.pdf>> [žiūrėta 2019 05 11].
5. Allison, Graham T. Jr., „Testing Gorbachev.“ *Foreign Affairs*, 67(1), 1988.
6. Antanaitis, Arūnas, „Įvykius Lietuvoje nušviečiant: Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių veikla 1987-1992 m.“ *Oikos : Lietuvių migracijos ir diasporos studijos*, 2 (14), 2012.
7. Apple, R. W. Jr. „Evolution In Europe; Did Bush Err on Lithuania? 12 Say He Didn't.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 9. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/09/world/evolution-in-europe-did-bush-err-on-lithuania-12-say-he-didn-t.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
8. Arquilla, John ir David Ronfeldt, *The Emergence of Noopolitik: Toward An American Information Strategy*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 1999.
9. Banionis, Juozas, *Lietuvos laisvės byla Vakaruose, 1975-1990 : istorinė apžvalga*. Vilnius : Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2002.
10. Banionis, Juozas, *Lietuvos laisvinimas Vakaruose po Helsinkio akto, 1975-1994*. Vilnius : Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2017.
11. Bates, Douglas, *The Pulitzer Prize :the inside story of America's most prestigious award*. New York : Carol Publ. Group, 1991.
12. Bergmane, Una, „Diplomacy and Diasporas, Self-Perceptions and Representations: Baltic Attempts to Promote Independence, 1989–1991.“ Kn. Louis Clerc, Nikolas Glover ir Paul Jordan (sud.). *Histories of public diplomacy and nation branding in the Nordic and Baltic countries*. Leiden ; Boston [Mass.] : Brill, [2015].
13. Berke, Richard L. , „On Right, Signs of Discontent With Bush.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 1. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/01/us/on-right-signs-of-discontent-with-bush.html>> [žiūrėta 2019 05 12].
14. Bobelis, Kazys ir Jonas Aničas, *VLIK (Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas), 1943-1992 : Lietuvos laisvinimo darbų chronologija*. Vilnius : Vaga, 2011.
15. Bonner, Elena et al., „A World 'Charmed by Gorbachev': Reassessing Glasnost: An Interview with Elena Bonner.“ *Harvard International Review*, 13(3), 1991.
16. Boot, Max, „Neocons.“ *Foreign Policy*, 140, 2004.
17. Brinkley, Alan, „Conservatism as a Growing Field of Scholarship.“ *The Journal of American History*, 98(3), 2011.
18. Brubaker, Rogers, „The 'diaspora' diaspora.“, *Ethnic and Racial Studies*, 28(1), 2005.
19. Bučalis, Laurynas (sud.), *Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija*. Vilnius, 2008. Prieiga per internetą: <http://www.mediabv.lt/resursai/konkursai/Ivaizdžio_formavimo_strategija/LR_ivaizdžio_koncepcija_2008.pdf> [žiūrėta 2018 06 10]
20. Cheng, Bin, *General principles of law as applied by international courts and tribunals*. Cambridge; New York : Cambridge University Press, 2006.
21. Clerc, Louis ir Nikolas Glover, „Representing the Small States of Northern Europe:Between Imagined and Imaged Communities.“ Kn. Louis Clerc, Nikolas Glover, Paul Jordan (sud.). *Histories of public diplomacy and nation branding in the Nordic and Baltic countries*. Leiden ; Boston [Mass.] : Brill, [2015].

22. Collins, Alan R., „GRIT, Gorbachev and the End of the Cold War.“ *Review of International Studies*, 24 (2), 1998.
23. Cull, Nicholas J. „Public Diplomacy: Taxonomies and Histories.“ *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 2008.
24. Dambraiva, Vytautas Antanas, *Viešojo diplomatija*. Vilnius: Du Ka, 1997.
25. DeSanctis, Marcia, „Dispatches from Russia: An Interview with Joseph Brodsky.“ *TinHouse*, 2013, sausio 23. Prieiga per internetą: <<https://tinhouse.com/22158-2/>> [žiūrėta 2019 05 12].
26. Doctor, Ken, „Is The Washington Post closing in on the Times?“. *Politico*, 2015, rugpjūčio 6. Prieiga per internetą: <<https://www.politico.com/media/story/2015/08/is-the-washington-post-closing-in-on-the-times-004045>> [žiūrėta 2019 05 12].
27. „Document 23: Baltic Freedom Day. President Reagan's Proclamation To Congress, June 14, 1982.“ *Studia Diplomatica*, 43(4/6), 1990.
28. „Document 24: Lithuanian Independence Day, 1988. President's Ronald Reagan Proclamation 5772, February 11, 1988.“ *Studia Diplomatica*, 43(4/6), 1990.
29. Dorrien, Gary, „Imperial designs: Theological Ethics and the Ideologies of International Politics.“ *CrossCurrents*, 54(2), 2004.
30. Drisko, James W. ir Tina Maschi, *Content analysis*. New York, NY : Oxford University Press, [2016].
31. Evensen, Bruce J., „New York Times.“ Kn. Stephen L. Vaughn (sud.), *Encyclopedia of American journalism*. New York [N.Y.] ; London : Routledge, 2008.
32. Frank, Andre Gunder, „Third World War: A Political Economy of the Gulf War and the New World Order.“ *Third World Quarterly*, 13(2), 1992.
33. Friedman, Thomas L. , „Tough Call; Why the U.S. Has a Case of The Mumbles On Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 22. <<https://www.nytimes.com/1990/04/22/weekinreview/tough-call-why-the-us-has-a-case-of-the-mumbles-on-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12].
34. George, Lisa M. ir Joel Waldfogel, „The New York Times and the Market for Local Newspapers.“ *The American Economic Review*, 96(1), 2006.
35. Gilboa, Eytan, „Searching for a Theory of Public Diplomacy.“ *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 1, 2008.
36. Golan, Guy, „Inter-Media Agenda Setting And Global News Coverage: Assessing the influence of the New York Times on three network television evening news program.“ *Journalism Studies*, 7(2), 2006.
37. Gudžiūnaitė, Jolita, „Lietuvos įvaizdis JAV spaudoje 1988-1991 m.“ *Oikos : lietuvių migracijos ir diasporos studijos*, 2(20), 2015.
38. Ho, Elaine L.E ir Fiona McConnell, „Conceptualizing ‘diaspora diplomacy’: Territory and populations betwixt the domestic and foreign.“ *Progress in Human Geography*, November 2017.
39. Hocking, Brian, „Rethinking the ‘New’ Public Diplomacy.“ Kn. Jan Mellisen (sud.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005.
40. Huijgh, Ellen, „Public Diplomacy.“ Kn. Costas M. Constantinou, Pauline Kerr, and Paul Sharp (sud.), *The Sage Handbook of Diplomacy* (ed.). Los Angeles : SAGE, [2016].
41. Janauskas, Giedrius, *Kongresinė akcija: JAV ir Kanados lietuvių politinis lobizmas XX amžiaus 6-9 dešimtmečiais*. Vilnius: Versus aureus, [2009].
42. Janeliūnas, Tomas ir Raimundas Lopata. *Šaltasis karas: tarptautinė sistema ir Europos politika*. Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2008.
43. Jankauskas, Algimantas, „5 skyrius: Filosofai - Sąjūdžio ideologai.“ Kn. Jūratė Kavaliauskaitė, Ainė Ramonaitė (sud.), *Sąjūdžio ištakų beiškant: nepaklusniųjų tinklaveikos galia*.“ Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2011].
44. Jervis, Robert, *The Logic of Images in International Relations*. New York: Colubia Univ. Press, 1989.

45. Judt, Tony, *Pokaris: Europos istorija nuo 1945 metų*. Vilnius: „Baltų lankų“ leidyba, 2011.
46. Kaulakienė, Angelė et al. (red.), *Tarptautinių žodžių žodynas*. Vilnius: Alma littera, 2013.
47. Keeny, Spurgeon M. Jr., „FOCUS: Lithuania and Arms Control.“ *Arms Control Today*, 20(3), 1990.
48. Keller, Bill, „Summit in Washington; Over Caviar, Gorbachev Relaxes and Charms.“ *The New York Times*, 1990, birželio 1. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/01/world/summit-in-washington-over-caviar-gorbachev-relaxes-and-charms.html>> [žiūrėta 2019 05 12].
49. Krippendorff, Klaus, *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks, Calif. : Sage, 2004.
50. Laurinavičius, Česlovas ir Vladas Sirutavičius, *Sąjūdis: nuo „persitvarkymo“ iki Kovo 11-osios, Lietuvos istorija*, t. XII, I d. Vilnius: Baltos Lankos, 2008.
51. Lyne, Roderic, „Making Waves: Gorbachev's Public Diplomacy, 1985-86.“ *Proceedings of the Academy of Political Science*, 36(4), 1987.
52. Rūta Marcinkevičienė, *Spaudos tekstų žanrai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007.
53. McFadden, Robert D., „A. M. Rosenthal, Editor of The Times, Dies at 84.“ *The New York Times*, 2006, gegužės 11. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/2006/05/11/nyregion/11rosenthal.html>> [žiūrėta 2019 05 12].
54. McGiffert Ekedahl, Carolyn ir Melvin A. Goodman, „Eduard Shevardnadze: Leading the Soviet Union out of the Cold War.“ *International Journal*, 52(2), 1997.
55. Mellisen, Jan, „The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice.“ Kn. Jan Mellisen (sud.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005.
56. Miniotaitė, Gražina, „Lithuania: From Non-violent Liberation to Non-violent Defence?.“ *Peace Research*, 28(4), 1996.
57. Misiūnas, Remigijus, *Didi maža tauta: Lietuvos įvaizdžio kampanija JAV 1919 metais = A great little nation: Lithuania's image campaign of 1919 in the U.S.* Vilnius : Bonus animus, 2008.
58. Morkevičius, Vaidas, „Terra incognita: kiekybinė viešosios politikos diskurso turinio analizė.“ *Viešoji politika ir administravimas*, 11, 2005.
59. Muravchik, Joshua ir Stephen M. Walt, „The Neocons vs. The Realists.“ *The National Interest*, 97, 2008.
60. Narušienė, Regina (sud.), *JAV lietuvių indėlis atkuriant Lietuvos valstybingumą : [lai gyvuoja laisva Lietuva!]*. Vilnius : Vaga, 2018.
61. Nye, Joseph S. Jr., „Public Diplomacy and Soft Power.“ *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616, 2008.
62. Nye, Joseph S. Jr., *Soft power: the means to success in world politics*. New York : Public Affairs, 2004.
63. Nutarimas „Dėl 2019 metų paskelbimo Pasaulio lietuvių metais“, Nr. XIII-1090, nutarta Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. balandžio 12 d.
64. Nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos – Lietuvos įvaizdžio strateginės tarybos sudarymo“ Nr. 11, nutarta LR Vyriausybės 2019 m. sausio 9 d.
65. Oberdorfer, Don, *From the Cold War to a New Era: The United States and the Soviet Union, 1983-1991*. Baltimore, Md : Johns Hopkins University Press, 1998.
66. Olcott, Martha Brill, „Lithuanian crisis.“ *Foreign Affairs*, 69(3 (Summer, 1990)).
67. Oreskes, Michael, „Toward the Summit; American Fear of Soviets Declines, Survey Finds“. 1990, gegužės 30. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/30/world/toward-the-summit-american-fear-of-soviets-declines-survey-finds.html>> [žiūrėta 2019 05 12].
68. Petraitytė-Briedienė, Asta, *Tylieji priesaikos riteriai: Lietuvos pasiuntinybė Vašingtone Šaltojo karo metais*. Kaunas: Vytauto Didžioji universitetas; Vilnius: Versus Aureus, [2014].

69. Puglisi, Riccardo, „Being The New York Times: the Political Behaviour of a Newspaper“. *The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy*, 2011.
70. Reuveny, Rafael ir Aseem Prakash, „The Afghanistan War and the Breakdown of the Soviet Union.“, *Review of International Studies*, 25(4), 1999.
71. Rupšytė, Angonita, „Politinių įvykių chronologija 1988-1991.“ Kn. Bronislovas Genzelis, Angonita Rupšyte (sud.), *Kelias į nepriklausomybę: Lietuvos Sąjūdis 1988-1991*. Kaunas: Šviesa, 2010.
72. Safran, William, „Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return.“ *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, 1(1), 1991.
73. Samuel, Robert, „Conservative intellectuals and the Reagan–Gorbachev summits.“ *Cold war history*, 12(1), 2012, 139-140.
74. Saldukas, Linas, „Sąjūdžio veikla išėivijos požiūriu 1988-1991.“ Kn. Bronislovas Genzelis, Angonita Rupšyte (sud.), *Kelias į nepriklausomybę: Lietuvos Sąjūdis 1988-1991*. Kaunas: Šviesa, 2010.
75. Senn, Alfred Erich, *Gorbačiovo nesėkmė Lietuvoje*. Vilnius: Baltos lankos, [1997].
76. Shapiro, Anna, „William Safire's dead language.“ *The Guardian*, 2009, rugsėjo 28. Prieiga per internetą: <<https://www.theguardian.com/commentisfree/cifamerica/2009/sep/28/william-safire-new-york-times>> [žiūrėta 2019 05 12]
77. Skirius, Juozas, *JAV lietuvių darbai Lietuvai 1918-2018 metais*. Vilnius: Savas takas ir Ko.; Čikaga : JAV lietuvių „Draugo fondas“, 2018.
78. Šlutienė, Pranė ir Valentinas Krumplis, *Lithuanian Hotline*. [S.l.] : [s.n.], [2011].
79. Tannehill, Brian, „Gorbachev, Mikhail Sergeevich.“ Kn. Timothy C. Dowling (sud.), *Russia at War: From the Mongol Conquest to Afghanistan, Chechnya, and Beyond*. Santa Barbara, California : ABC-CLIO, [2015].
80. Toner, Robin, „New Political Realities Create Conservative Identity Crisis.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 13. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/13/us/new-political-realities-create-conservative-identity-crisis.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
81. Venclova, Tomas, „Nepriklausomybė.“ *Metmenys*, 58, 1990.
82. Von Redecker, Niels, *The Baltic question and the British Press*. Hamburg : Kovač, 1998.
83. Wertheim, Stephen, „Return of the Neocons.“ *The New York Review of Books*, 2019, sausio 2. Prieiga per internetą: <<https://www.nybooks.com/daily/2019/01/02/return-of-the-neocons/>> [žiūrėta 2019 05 12].
84. Wheeler, Nicholas J., *Trusting Enemies : Interpersonal Relationships in International Conflict*. Oxford, United Kingdom ; New York : Oxford University Press, 2018.
85. Z., „To the Stalin Mausoleum.“ *Daedalus*, 119(1).
86. Zimmermann, Rüdiger, „Adversary Images In East-West Perception: Integrating Gorbachev.“ *Current Research on Peace and Violence*, 10(1), 1987.

Trečiajame ir ketvirtajame skyriuose cituotų 1990 M. NYT publikacijų sąrašas

1. Susan Heller Anderson, „Chronicle.“ *The New York Times*, 1990, gruodžio 1. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/01/style/chronicle-466590.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
2. Avoiding Fire in Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 21. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/21/opinion/avoiding-fire-in-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
3. Aspin, Les, „Moscow's New Worry: Its Army.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 11. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/11/opinion/moscow-s-new-worry-its-army.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

4. Bacic, Jacques, „Lithuania's Leaders Know What They're Doing; Debt to the Red Army.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 12. <<https://www.nytimes.com/1990/05/12/opinion/1-lithuania-s-leaders-know-what-they-re-doing-debt-to-the-red-army-163490.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
5. Budris, John, „To Oslo, Via Vilnius.“ *The New York Times*, 1990, spalio 17. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/10/17/opinion/to-oslo-via-vilnius.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
6. „Campus Life: UCLA; Professor Joining Reopened School In Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, birželio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/17/style/campus-life-ucla-professor-joining-reopened-school-in-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
7. „Cautious Courage About Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 28. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/03/28/opinion/cautious-courage-about-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
8. Chervokas, John V., „Vilnius to Moscow.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/10/opinion/vilnius-to-moscow.html?searchResultPosition=1>> [žiūrėta 2019 05 12]
9. Cooper, Ann, „Upheaval In The East; Visitors to Vilnius Glimpse Their Parents' Past.“ *The New York Times*, 1990, kovo 25. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/25/world/upheaval-in-the-east-visitors-to-vilnius-glimpse-their-parents-past.html?searchResultPosition=4>> [žiūrėta 2019 05 12]
10. Cristenson, Reo M., „Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania.“ *New York Times*, 1990, balandžio 22. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/27/opinion/1-give-gorbachev-benefit-of-doubt-on-lithuania-134290.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
11. D'Amato, Alfonse M., „Some Subjects for Summiteers to Ponder On; Lithuanian Injustices.“ *The New York Times*, 1990, birželio 3. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/03/opinion/1-some-subjects-for-summiteers-to-ponder-on-lithuanian-injustices-608690.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
12. Daley, Suzanne, „Upheaval in the East; Lithuanian-Americans React With Joy After 50-Year Wait.“ *The New York Times*, 1990, kovo 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/14/world/upheaval-in-the-east-lithuanian-americans-react-with-joy-after-50-year-wait.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
13. Damusis, Ginte, „Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; 'Your Excellency.“ *The New York Times*, 1990, lapkričio 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/11/04/opinion/1-gorbachev-steers-middle-course-on-lithuania-your-excellency-324090.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
14. Victor Danilenko, „Vilnius: Its Own Worst Enemy.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/17/opinion/vilnius-its-own-worst-enemy.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
15. Deychakiwsky, Orest S., „Moscow Faces Apocalyptic Times in the Spring; Their Own Fates.“ *The New York Times*, 1990, gruodžio 16. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/16/opinion/1-moscow-faces-apocalyptic-times-in-the-spring-their-own-fates-970890.html?searchResultPosition=1>> [žiūrėta 2019 05 12]
16. Dowd, Maureen, „Evolution in Europe; Lithuania Premier Sees Bush, But There's No Red Carpet.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 4. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/04/world/evolution-in-europe-lithuania-premier-sees-bush-but-there-s-no-red-carpet.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
17. „Evolution in Europe; Vilnius Turns to Paris and Bonn.“ *The New York Times*, 1990, gegužės 3. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/03/world/evolution-in-europe-vilnius-turns-to-paris-and-bonn.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
18. Fein, Esther B., „Evolution in Europe; Toughening Stand, Moscow Cuts Back Gas For Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 20. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/20/world/evolution-in-europe-toughening-stand-moscow-cuts-back-gas-for-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]

19. „Freedom Soon for the Baltics.“ *The New York Times*, 1990, gruodžio 10. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/10/opinion/freedom-soon-for-the-baltics.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
20. Gelb, Leslie H., „The Editorial Notebook; Behind the Lithuania Crisis; Military and K.G.B. Make Gorbachev Err.“ *The New York Times*, 1990, kovo 23 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/23/opinion/editorial-notebook-behind-lithuania-crisis-military-kgb-make-gorbachev-err.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
21. Hevesi, Dennis, „Actress And Man Cut In 2 Attacks.“ *The New York Times*, 1990, sausio 14. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/01/14/nyregion/actress-and-man-cut-in-2-attacks.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
22. Jenkis, Ron, „In Lithuania, An Old Trouper Called Resistance“ *The New York Times*, 1990, birželio 17. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/17/theater/in-lithuania-an-old-trouper-called-resistance.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
23. Keller, Bill, „Evolution In Europe; In Possible Compromise, Moscow Is Said to Invite Lithuanian.“ *The New York Times*, 1990, birželio 12. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/12/world/evolution-in-europe-in-possible-compromise-moscow-is-said-to-invite-lithuanian.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
24. Bill Keller, „Selling Soviet Unity; Federation Debate Resembles a Bazaar, And Hagglng on Treaty Is Far From Over.“1990, gruodžio 19. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/12/19/world/selling-soviet-unity-federation-debate-resembles-bazaar-hagglng-treaty-far-over.html>>. [žiūrėta 2019 05 12]
25. Mekas, Jonas, „No, My Friends, We Won't Go Slow.“ *The New York Times*, 1990, kovo 29. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/29/opinion/no-my-friends-we-wont-go-slow.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
26. Milosz, Czeslaw, „A Poet's Poland.“ *The New York Times*, 1990, sausio 14. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/01/14/magazine/a-poet-s-poland.html?searchResultPosition=3>>[žiūrėta 2019 05 12]
27. Moynihan, Daniel Patrick, „The Price of Lithuania.“ „*The New York Times*, 1990, kovo 18. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/03/18/opinion/l-the-price-of-lithuania-242790.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
28. Perle, Richard, „U.S. Sellout at the Summit.“ *The New York Times*, 1990, birželio 6. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/06/opinion/us-sellout-at-the-summit.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
29. „Preventing Soviet Disunion.“ *The New York Times*, 1990, birželio 14. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/06/14/opinion/preventing-soviet-disunion.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
30. Rasky, Susan F., „Summit In Washington U.S. Lawmakers Tie Soviet Trade Pact to Kremlin Progress on Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, birželio 3. Prieiga per internetą <<https://www.nytimes.com/1990/06/03/world/summit-washington-us-lawmakers-tie-soviet-trade-pact-kremlin-progress-lithuania.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
31. Rosenthal, A. M., „On My Mind; Hijack in Washington.“ *The New York Times*, 1990, lapkričio 16 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/11/16/opinion/on-my-mind-hijack-in-washington.html?searchResultPosition=2>> [žiūrėta 2019 05 12]
32. Rosenthal, A. M., „On My Mind; How to Desert A Friend.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 15 . Prieiga per internetą: < <https://www.nytimes.com/1990/04/15/opinion/on-my-mind-how-to-desert-a-friend.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
33. Rosenthal, A. M., „On my mind; The U.S. Intervenes.“ *The New York Times*, 1990, kovo 29. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/03/29/opinion/on-my-mind-the-us-intervenens.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
34. Rosenthal, A. M., „On My Mind; Who Needs Friends?“ „*The New York Times*, 1990, gegužės 20 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/05/20/opinion/on-my-mind-who-needs-friends.html?searchResultPosition=9>> [žiūrėta 2019 05 12]

35. Rosenthal, Andrew, „In Midwest, Bush Sells His Summit.“ *The New York Times*, 1990, birželio 9. Prieiga per internetą: < <https://www.nytimes.com/1990/06/09/us/in-midwest-bush-sells-his-summit.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
36. Safire, William, „Baltics + Z - F.S.R.“ *The New York Times*, 1990, sausio 15 . Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/01/15/opinion/essay-baltics-z-fsr.html>> [žiūrėta 2019 05 12]
37. Safire, William, „Repeal the Fourth Of July“. *The New York Times*, 1990, balandžio 30. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/04/30/opinion/essay-repeal-the-fourth-of-july.html?searchResultPosition=5>>[žiūrėta 2019 05 12]
38. Robert Schaeffer, „To Lithuania: Stay Put.“ .“ *The New York Times*, 1990, sausio 3. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/01/03/opinion/to-lithuania-stay-put.html?searchResultPosition=1>> [žiūrėta 2019 04 12]
39. Schmidt, William E., „What's Doing In; Chicago.“ *The New York Times*, 1990, lapkričio 4. Prieiga per internetą: < <https://www.nytimes.com/1990/11/04/travel/what-s-doing-in-chicago.html>>.[žiūrėta 2019 05 12]
40. Summers, Lawrence, „Gorbachev Should Pay Lithuania.“ *The New York Times*, 1990, kovo 14. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/03/14/opinion/gorbachev-should-paylithuania.html?searchResultPosition=1>> [žiūrėta 2019 05 12]
41. Szporluk, Roman, „Gorbachev's Need: A Diminished Russia.“ *The New York Times*, 1990, balandžio 16. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/05/opinion/gorbachev-s-need-a-diminished-russia.html?searchResultPosition=1>>[žiūrėta 2019 05 12]
42. „Topics of Times; Unreal Estate.“ *The New York Times*, 1990, kovo 30. Prieiga per internetą:<<https://www.nytimes.com/1990/03/30/opinion/topics-of-the-times-unreal-estate.html?searchResultPosition=2>> [žiūrėta 2019 05 12]
43. Zvaners, Martins, „Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania; Forcibly Occupied. “ *The New York Times*, 1990, balandžio 27. Prieiga per internetą: <<https://www.nytimes.com/1990/04/27/opinion/l-give-gorbachev-benefit-of-doubt-on-lithuania-forcibly-occupied-135690.html?searchResultPosition=5>>[žiūrėta 2019 05 12]

SUMMARY

The Role of Diaspora in Forming the Image of Lithuania in the US daily

"The New York Times" in 1990

The role of diaspora in forming the image of Lithuania is well-acknowledged. However, it stays unclear how much and in what ways diaspora is important in forming the image of Lithuania.

The paper starts with the question which reads as follows: what role diaspora played in “The New York Times” (hereafter NYT) in 1990? In what percentage of political publications the diaspora was mentioned? In what ways its role was manifested? In what aspects the image of Lithuania, formed by diaspora, was different or similar to the images of Lithuania, created by other actors in the NYT?

The theory concerning soft power, public diplomacy and diaspora is especially useful for researching this topic. One should keep in mind the importance of historical context. Although Mikhail Gorbachev's Perestroika came to Lithuania relatively late, it quickly gained momentum, especially after the establishment of the Reform Movement of Lithuania, Sajūdis, in 1988. The period is also known for arms control negotiations between the US and the Soviet Union. Gorbachev, the new leader of the Soviet Union, using the tools of public diplomacy soon became popular in the West. The US was confronted with the dilemma of supporting Lithuanian independence or supporting Gorbachev.

The sample of this research is all publications in NYT in 1990, in which Lithuania was mentioned at least once. The method used is content analysis. A total of 611 publications mentioning Lithuania at least once appeared in the NYT in 1990; the majority (523) of which can be classified as political. The Lithuanian diaspora is mentioned in 9-11% of the publications (523). In 1990, the interest in the events in Lithuania grew in the spring and fell in July of 1990. The reason for it was the Supreme Council's of the Republic of Lithuania announcement of 29 June, 1990, of the moratorium of the Act of the Re-Establishment of the State of Lithuania.

Elaine L.E. Ho and Fiona McConnell divide diaspora diplomacy into two modalities: (1) diplomacy *through* diaspora, and (2) diplomacy *by* diaspora, when the diaspora becomes an independent political actor. After the research, the author comes to the conclusion that the diaspora diplomacy could be seen as a scale. Rita Dapkus and other Lithuanians of the North America, who chose to carry out publicity activities in Lithuania, are the actors closest to diplomacy *through* diaspora. The Lithuanian Information Center (LIC), founded in New York in 1979, would be in the middle of diplomacy *through* diaspora and diplomacy *by* diaspora. In 1990, LIC played the role of a mediator between Lithuania (which declared independence) and the US. Diplomacy *by* diaspora

was performed by diaspora members, who commented situation in Lithuania in vivid opinion pieces.

The image of Lithuania formed by diaspora was constructed by interpreting the present through the past. In this image, Lithuania, which declared independence in 1990, is a continuation of the country, which disappeared from the political maps in 1940. The most similar image of Lithuania was created by conservative authors, who also emphasized that the US did not recognize Lithuanian occupation throughout the entire period of the Cold War. In other NYT publications, both Gorbachev's and Bush's policies regarding *Lithuanian crisis* were supported; Lithuania's gradual secession from the Soviet Union was supported as well. Therefore, Lithuania emerges as opposition not only to Gorbachev, but also to Bush.

1 PRIEDAS. Antroji tyrimo dalis: turinio analizės kategorijos ir kodavimo principai

Tęsiama, jei į ketvirtą pirmosios dalies klausimą atsakyta „Taip“.

1. Gorbačiovo/SSRS politika Lietuvos atžvilgiu:

- 1.1 Vertinama teigiamai;
- 1.2 Vertinama neigiamai;
- 1.3 Vertinama neutraliai;
- 1.4 Neminima.

2. Busho/JAV politika Lietuvos atžvilgiu:

- 2.1. Vertinama teigiamai;
- 2.2. Vertinama neigiamai;
- 2.3. Vertinama neutraliai;
- 2.4. Neminima.

3. SSRS ir jėgos naudojimas Lietuvoje:

- 3.1. SSRS nenaudoja jėgos (jėgos demonstravimas taip pat neminimas);
- 3.2. Demonstruoja jėgą;
- 3.3. Naudoja jėgą;
- 3.4. Jėgos naudojimas neminimas.

Čia į situaciją nežiūrima iš tarptautinės teisės perspektyvos, vertinama tekste vartojama retorika.

4. Lietuva ir jėgos naudojimas:

- 4.1. Lietuvių pasipriešinimas apibūdinamas kaip taikus;
- 4.2. Lietuvių pasipriešinimas nelaikomas taikiu;
- 4.3. Neminima.

5. Tautinės mažumos Lietuvoje:

- 5.1. Lietuva turi atsižvelgti į tautinių mažumų (rusų, lenkų) teises;
- 5.2. SSRS manipuliuoja tautinėmis mažumomis (rusais, lenkais);
- 5.3. Tik minimos;
- 5.4. Neminimos.

6. Stipri ekonominė Lietuvos integracija į SSRS:

- 6.1. Matoma kaip atsiskyrimo kliūtis;
- 6.2. Matoma kaip išsprendžiamas klausimas;
- 6.3. Tik minima;
- 6.4. Neminima.

Ekonominė blokada buvo traktuota kaip atskiras klausimas ir nekoduota, pavyzdžiui, kaip atsiskyrimo kliūtis.

7. Lietuvos nepriklausomybė ir SSRS integralumas:

- 7.1. SSRS integralumas laikomas aukštesne vertybe už Lietuvos nepriklausomybę;
- 7.2. Lietuvos nepriklausomybė laikoma aukštesne vertybe už SSRS integralumą;
- 7.3. Disintegracijos procesas tik paminimas: kaip prasidėjęs arba prasidėsiantis.
- 7.4. Neminima.

8. Lietuvos inkorporavimas į SSRS Antrojo pasaulinio karo metais;

- 8.1. Buvo neteisėtas;
- 8.2. Buvo teisėtas;
- 8.3. Neminimas.

Paprastai neteisėtumas siejamas su Molotovo-Ribentropo pakto slaptaisiais protokolais, kurie tekstuose virsta tiesiog Hitlerio-Stalino paktu, paminima neteisėta okupacija Antrojo pasaulinio karo metais ir pan.

9. SSRS Lietuvoje vykdytos represijos, žmogaus teisių pažeidimai (pvz., trėmimai):

- 9.1. Minimi;
- 9.2. Neminimi.

10. JAV, Kanados ir kitų šalių vykdyta Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika:

- 10.1. Minima;
- 10.2. Neminima.

Į 10.1 įtraukta ir „captive nations“ formulotė, nes ji nurodo į Šaltojo karo metais nusistovėjusį požiūrį į Baltijos valstybes.

11. Lietuvos laipsniško atsiskyrimo (per derybas su Maskva, kelerių metų laikotarpį) nuo SSRS kelias vertinamas:

- 11.1. Teigiamai;
- 11.2. Neigiamai;
- 11.3. Tik minimas;
- 11.4. Neminimas.

Čia turimas omenyje tik laipsniško atsiskyrimo klausimas. Jei tekste apie būtent laipsnišką atsiskyrimą nekalbama, žymima 11.4.

2 PRIEDAS. Į kodavimą neįtrauktų publikacijų sąrašas

Nr.	Data	Publikacija	Nr.	Data	Publikacija
1	Jan. 3	NEWS SUMMARY	48	Apr. 16	NEWS SUMMARY
2	Jan. 5	NEWS SUMMARY	49	Apr. 17	NEWS SUMMARY
3	Jan. 11	NEWS SUMMARY	50	Apr. 18	NEWS SUMMARY
4	Jan. 12	NEWS SUMMARY	51	Apr. 19	NEWS SUMMARY
5	Jan. 13	NEWS SUMMARY	52	Apr. 19	Business Digest
6	Jan. 14	NEWS SUMMARY	53	Apr. 20	NEWS SUMMARY
7	Jan 28	Corrections	54	Apr. 21	Business Digest
8	Feb. 5	NEWS SUMMARY	55	Apr. 21	NEWS SUMMARY
9	Feb. 7	NEWS SUMMARY	56	Apr. 22	Corrections
10	Feb. 09	Corrections	57	Apr. 22	NEWS SUMMARY
11	Feb. 18	Corrections	58	Apr. 23	NEWS SUMMARY
12	Feb. 23	NEWS SUMMARY	59	Apr. 24	NEWS SUMMARY
13	Feb. 24	NEWS SUMMARY	60	Apr. 25	NEWS SUMMARY
14	Feb. 26	NEWS SUMMARY	61	Apr. 26	Business Digest
15	Mar. 1	NEWS SUMMARY	62	Apr. 26	INSIDE
16	Mar. 7	NEWS SUMMARY	63	Apr. 27	NEWS SUMMARY
17	Mar.13	NEWS SUMMARY	64	Apr. 28	NEWS SUMMARY
18	Mar. 14	NEWS SUMMARY	65	Apr. 29	NEWS SUMMARY
19	Mar. 14	Corrections	66	May 1	INSIDE
20	Mar. 16	NEWS SUMMARY	67	May 1	Business Digest
21	Mar.17	NEWS SUMMARY	68	May 1	NEWS SUMMARY
22	Mar. 18	NEWS SUMMARY	69	MAY 2	NEWS SUMMARY
23	Mar. 19	NEWS SUMMARY	70	May 3	NEWS SUMMARY
24	Mar. 20	NEWS SUMMARY	71	MAY 3	Corrections
25	Mar. 22	NEWS SUMMARY	72	May 3	NEWS SUMMARY
26	Mar. 23	NEWS SUMMARY	73	May 4	NEWS SUMMARY
27	Mar. 24	NEWS SUMMARY	74	May 5	NEWS SUMMARY
28	Mar. 25	NEWS SUMMARY	75	May 9	NEWS SUMMARY
29	Mar. 26	NEWS SUMMARY	76	May 17	NEWS SUMMARY
30	Mar.27	NEWS SUMMARY	77	May 18	NEWS SUMMARY
31	Mar. 28	NEWS SUMMARY	78	May 19	NEWS SUMMARY
32	Mar. 29	NEWS SUMMARY	79	May 20	NEWS SUMMARY
33	Mar. 30	NEWS SUMMARY	80	May 23	NEWS SUMMARY
34	Mar. 30	Business Digest	81	May 25	NEWS SUMMARY
35	Mar. 31	NEWS SUMMARY	82	May 25	Business Digest
36	Apr. 2	NEWS SUMMARY	83	June 2	NEWS SUMMARY
37	Apr. 3	NEWS SUMMARY	84	June 2	INSIDE
38	Apr. 4	NEWS SUMMARY	85	June 3	NEWS SUMMARY
39	Apr. 5	NEWS SUMMARY	86	June 4	NEWS SUMMARY
40	Apr. 6	NEWS SUMMARY	87	June 12	NEWS SUMMARY
41	Apr. 7	NEWS SUMMARY	88	June 14	NEWS SUMMARY
42	Apr. 8	NEWS SUMMARY	89	June 17	NEWS SUMMARY
43	Apr. 10	NEWS SUMMARY	90	June 29	NEWS SUMMARY
44	Apr. 11	NEWS SUMMARY	91	June 30	NEWS SUMMARY
45	Apr. 13	Business Digest	92	July 1	NEWS SUMMARY
46	Apr. 14	NEWS SUMMARY	93	July 19	NEWS SUMMARY
47	Apr. 15	NEWS SUMMARY	94	Aug. 27	NEWS SUMMARY

3 PRIEDAS. Sausis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	Jan 3	ROBERT SCHAEFFER	To Lithuania: Stay Put	OPINION	1	0					1	
2	Jan 5		UPHEAVAL IN THE EAST; Gorbachev Postpones Meeting With Kinnock	WORLD	1	0						
3	Jan 5	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST: THE BALTICS; Lithuanians Say Gorbachev Eases Off	WORLD	1	0						
4	Jan 7		SPORTS PEOPLE; A Lithuanian Pirate?	SPORTS	0							
5	Jan 11	PAUL LEWIS	UPHEAVAL IN THE EAST; U.N., Bowing to Soviets, Halts Its Baltic Contacts	WORLD	1	1		1	1	Ginte Damusis; Lithuanian Information Center; Baltic Appeal to the United Nations; Americans of Baltic extraction		
6	Jan 11	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; Lithuanians Cry 'Freedom!' On Eve of Gorbachev Visit	WORLD	1	0						
7	Jan 12		Upheaval in the East; Lithuania; AT A GLANCE	WORLD	1	0						
8	Jan 12	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV URGES LITHUANIA TO STAY WITH SOVIET UNION	WORLD; FRONT PAGE	1	0						

9	Jan 12	PAUL LEWIS	Upheaval in the East; U.S. CRITICIZES U.N. OVER BALTIC MOVE	WORLD; WASHINGTON	1	1			1	Americans of Baltic origin, Americans of Baltic descent, Baltic American organizations	
10	Jan 12		Quotation of The Day	NEW YORK AND REGION	1	0					
11	Jan 12	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Workers of the World	OPINION	1	0					0
12	Jan 13	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East: The Baltics; Nationalists in Vilnius Turn Down Soviet Call for New Secession Law	WORLD	1	0					
13	Jan 13		Lithuania and the U in U.S.S.R.	OPINION	1	0					1
14	Jan 13	BILL KELLER	Upheaval in the East: Buying Time in Lithuania; His Choices Severely Limited, Gorbachev Is Forced to Sell the Virtues of Federation	WORLD	1	0					
15	Jan 13	NEIL A. LEWIS	Upheaval in the East: Washington; Tough Choice for the U.S.: Baltic States or Gorbachev	WORLD; WASHINGTON	1	1		1	1	Victor A. Nakas Office of the Lithuanian Information Center the Lithuanian legation, independent legations from the three [Baltic] republics, Baltic-American groups	

16	Jan 13		Upheaval in the East: Caucasus; Irate Azerbaijanis Seize Radio Station	WORLD	1	0						
17	Jan 14		ACTRESS AND MAN CUT IN 2 ATTACKS	NEW YORK AND REGION	0							
18	Jan 14	CZESLAW MILOSZ	A POET'S POLAND	MAGAZINE	1	1	1		1	„10, 000 Lithuanians living here“ [Šiaurės Rytų Lenkijoje]; „Punsk, Lithuanian ethnic island within Poland“	1	
19	Jan 14	FRANK J. PRIAL	UPHEAVAL IN THE EAST; Lithuania: A Land Dominated by Grasping Neighbors	WORLD	1	0						
20	Jan 14		Cold Warriors, From A to Z	OPINION	1	0					0	
21	Jan 14	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST: Soviet Union; GORBACHEV HINTS HE WOULD ACCEPT MULTIPARTY RULE	WORLD	1	0						
22	Jan 14	BILL KELLER	THE WORLD; Can Gorbachev Stay On if Lithuania Chooses to Leave?	WEEK IN REVIEW	1	0					1	
23	Jan 15		Excerpts from a Speech by Gorbachev Before the Lithuanian Communists	WORLD	1	0						

24	Jan 15	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Baltics + Z - F.S.R.	OPINION	1	1				1	„legations in Washington“	1	Pilna citata: „Nine U.S. Presidents have supported their [Baltijos šalių] independence-asserting legations in Washington.“
25	Jan 15	BILL KELLER	SOVIET AZERBAIJAN IN ETHNIC TURMOIL	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
26	Jan 15	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST: SIBERIA; MINERS THREATEN NEW SOVIET STRIKE	WORLD	1	0							
27	Jan 16	JONAS ULENAS	U.S. Can Help Soviet Private Entrepreneurs; Don't Listen, Lithuania	OPINION	1	1	1					1	
28	Jan 17	THOMAS L. FRIEDMAN	UPHEAVAL IN THE EAST: U.S. POLICY; SOVIETS' RESPONSE GETS U.S. SUPPORT	WORLD; WASHINGTON	1	0							
29	Jan 18	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East; Gorbachev Is Backed On Azerbaijan Combat	WORLD	1	0							
30	Jan 18	CRAIG R. WHITNEY	PRAGUE DISMAYED AT TROOP TALKS	WORLD	1	0							
31	Jan 19		Nationalism at Its Nastiest	OPINION	1	0						1	
32	Jan 20	DAVID C. UNGER	THE EDITORIAL NOTEBOOK; The Boundaries of War	OPINION	1	0						0	
33	Jan 20	THOMAS L. FRIEDMAN	Upheaval in the East: U.S. Policy; A Worried Washington Is Keeping Its Distance	WORLD; WASHINGTON	1	0							
34	Jan 21	ALAN TRUSCOTT	Pastimes; Bridge	STYLE	0								
35	Jan 21	ANDREA BARNET	IN SHORT: NONFICTION; GOOD AND EVIL ON CANVAS	ARTS; BOOKS	0								

36	Jan 21	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST: Soviet Union; In Moscow, Heated Cry for an Opposition	WORLD	1	0						
37	Jan 22	BILL KELLER	Upheaval in the East: Soviet Union; Hornet's Nest in the Soviet South: Is Azerbaijan Another Afghanistan?	WORLD	1	0						
38	Jan 23	RICHARD F. SHEPARD	Roman Vishniac, 92, a Biologist and Photographer of Jews, Dies	OBITUARIES	0							
39	Jan 24	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East: Soviet Union; AZERBAIJAN TENSE AS CLASHES GO ON AND TOLL MOUNTS	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
40	Jan 25	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; Soviet Minorities Undeterred by Strife	WORLD	1	0						
41	Jan 25	WILLIAM KOREY	A Fear of Pogroms Haunts Soviet Jews	OPINION	1	0					0	
42	Jan 28	ALAN RIDING	Changes in Eastern Bloc Heighten Nationalist Yearnings of Basques	WORLD	1	0						
43	Jan 28	BILL KELLER	YEARNING FOR AN IRON HAND	MAGAZINE	1	0					1	
44	Jan 29	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Reading Gorby's Mind	OPINION	1	0					0	
45	Jan 29	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: SOVIET UNION; Force as a Last Resort: Armed Power Salvages Moscow's Facing Authority	WORLD	1	0					0	
46	Jan 30	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East: Soviet Union; KREMLIN BYPASSED IN MEDIATION OFFER	WORLD; FRONT PAGE	1	0						

47	Jan 31	FRED M. HECHINGER	EDUCATION; About Education	EDUCATION; NEW YORK AND REGION	1	0						Įtraukta į politines aktualijas, nes kalbama apie vadovėlių keitimą su Lietuva susijusių politinių pokyčių kontekste.
			Iš viso publikacijų	47								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		42							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			6						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		4							

4 PRIEDAS. Vasaris: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	Feb 02	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: SOVIET UNION; AZERBAIJAN TALKS STARTING IN LATVIA	WORLD	1	0						
2	Feb 02		UPHEAVAL IN THE EAST; Soviet Commander in Azerbaijan Sees Troop Pullback Starting Soon	WORLD	1	0						
3	Feb 03	PETRAS V. KISIELIUS	Lithuanian Breakaway Deserves U.S. Support	OPINION	1	1	1		1	Lithuanian American Community of the U.S.A.	1	Pilna citata: „Natl. Vice President, Lithuanian American Community of the U.S.A.“
4	Feb 3		Upheaval in the East: Soviet Union; Azerbaijanis Begin Talks With Armenians on Peace	WORLD	1	0					0	
5	Feb 04	BRUCE WEBER	WORKS IN PROGRESS; Song of Vilnius	MAGAZINE	1	0					1	
6	Feb 04	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: Soviet Union; GORBACHEV BACKS MULTIPARTY STATE, SOME IN PARTY SAY	WORLD	1	0						
7	Feb 04	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; With Baltic Aid, Rival Republics Agree on Truce	WORLD	1	0						
8	Feb 04	VERNON KIDD	A SPECIAL GUIDE TO CRUISE WORLDWIDE; Eastward Ho! To Baltic and Black Seas	TRAVEL	0							
9	Feb 05		Upheaval in the East; Gorbachev and the Party: 5 Years of Breathless Change	WORLD	1	0						
10	Feb 05	BILL KELLER	Upheaval in the East; Gorbachev as Houdini	WORLD; FRONT PAGE	1	0						

11	Feb 06	WALTER GOODMAN	Review/Television; Soviet Bathing Beauties on Parade	MOVIES; ARTS	0								
12	Feb 06	Leon Aron	For Moscow, Another Winter Of Revolution?	OPINION	1	0						0	
13	Feb 06	BILL KELLER	GORBACHEV CALLS ON PARTY TO FORGO POWER MONOPOLY; MEETS HARD-LINE OPPOSITION	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
14	Feb 07	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East: The Soviet Union; GORBACHEV GAINS SUPPORT IN RAUCOUS DEBATE ON ROLE OF PARTY, DELEGATES REPORT	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
15	Feb 07	BILL KELLER	Upheaval in the East; Shadow of Eastern Europe Looms In Nightmares of Soviet Speakers	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
16	Feb 07	BILL KELLER	Upheaval in the East: The Baltics; Lithuanian Sees Completely Different Future for Communism	WORLD	1	0							
17	Feb 08	TOM WICKER	IN THE NATION; No End to the Threat	OPINION	1	0						0	
18	Feb 08	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST: SOVIET UNION; SOVIET LEADERS AGREE TO SURRENDER COMMUNIST PARTY MONOPOLY ON POWER	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
19	Feb 08	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; Caution: The Soviet Party Is Not Over	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
20	Feb 08		The Third Russian Revolution; Transforming the Communist Party.	OPINION	1	0						0	
21	Feb 9	CRAIG R. WHITNEY	Upheaval in the East; Hard Feelings for Communist Faithful	WORLD	1	0							
22	Feb 10		Upheaval in the East; Lithuanian Parliament Calls Soviet Annexation Unlawful	WORLD	1	0							
23	Feb 10	CLYDE HABERMAN	Upheaval in the East: Hungary; Hungarians and Vatican Restore Diplomatic Ties	WORLD	1	0							

24	Feb 11	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: The Baltics; Baltics Say the Kremlin Blocks Economic Shifts	WORLD	1	0						
25	Feb 11	BILL KELLER	THE WORLD; While Gorbachev Gives In, The World marvels at His Power	WEEK IN REVIEW	1	0					1	
26	Feb 11	JOEL BRINKLEY	Likud's Civil War: Insults, Then Apologies	WORLD	0							Apic Izraeli
27	Feb. 12	TOM WICKER	IN THE NATION; Heritage for the World	OPINION	1	0					0	
28	Feb 13	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: SOVIET UNION; Session Called on Soviet Chief's Role	WORLD	1	0						
29	Feb 15	MICHAEL JANOFSKY	One German Team Seems Likely	SPORTS	0							
30	Feb 15	CRAIG R. WHITNEY	Upheaval in the East: Soviet Union; SOVIET LEGISLATORS LOOK FOR ANSWERS	WORLD	1	0						
31	Feb 17	BARBARA BASLER	Draft Law for Chinese Rule Stirs Protest in Hong Kong	WORLD	1	0						
32	Feb 18	MARC D. CHARNEY and ANNE ZUSY	Up-to-the-Minute Scores From the Revolution in the East Bloc	WEEK IN REVIEW	1	0					0	
33	Feb 19	WILLIAM E. SCHMIDT	UPHEAVAL IN THE EAST; Ethnic Groups in Chicago Aid East European Homelands	WORLD	1	1		1	1	Joseph Prunskis, „Draugas“, 400 men and women of Lithuanian descent, local Lithuanian groups, people of Polish and Lithuanian descent		
34	Feb 19		The Startling Spring of 1990	OPINION	1	0					0	

35	Feb 21	ALGIRDAS LANDSBERGIS	For Jews, Lithuania Is Oasis of Tolerance	OPINION	1	1	1				0	Įtraukta į politines aktualijas, nes rašoma apie Grigorijų Kanovičių, kaip Sąjūdžio narį, išrinktą į liaudies deputatus, tačiau neįtrauktas į antrąją dalį, nes tekstas veikia apie antisemitizmą.
36	Feb 22		UPHEAVAL IN THE EAST; Four U.S. Congressmen Barred From Lithuania	WORLD; WASHINGTON	1	1		1		Richard Durbin, Bill Sarpalius		
37	Feb 23	Bill Keller	Upheaval in the East; Soviet Party Appealing for Calm As Anxiety Mounts Over Rallies	WORLD	1	0						
38	Feb 23	Bill Keller	Upheaval in the East; Soviet Union; Lithuanians Unruffled as First Free Election Nears	WORLD	1	0						
39	Feb 24	Bill Keller	Upheaval in the East; LITHUANIANS SEEK TO REMOVE K.G.B.	WORLD	1	0						
40	Feb 25	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; For the Russians, Food and Shelter Are a Bigger Topic Than Germany	WORLD	1	0						
41	Feb 25	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST: SOVIET UNION; Republic by Republic, Soviet Vote Points to a Murky Political Future	WORLD	1	0						
42	Feb 26	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; Nationalists Victorious In Lithuanian Election	WORLD	1	0						
43	Feb 26	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: SOVIET UNION; LITHUANIANS VOTE STRONGLY FOR INDEPENDENCE BACKERS; SOVIET CROWDS ASK CHANGE	WORLD; FRONT PAGE	1	0						

44	Feb 27	ALLAN KOZINN	Review/Music; Merkin Program of Works by Baltic Composers	ARTS	0							
45	Feb 28	GLENN FOWLER	Samuel R. Mozes Is Dead at 66; A Former New York City Planner	OBITUARIES	0							
46	Feb 28		UPHEAVAL IN THE EAST; Kremlin Says It Found Secret Soviet-Nazi Pact	WORLD	1	0					0	
			Iš viso publikacijų		46							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		40							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			4						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		7							

5 PRIEDAS. Kovas: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	Mar 1	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Lithuania Steps Up Drive to Leave Soviet Union	WORLD	1	0						
2	Mar 2	VINCENT CANBY	Reviews/Film; Connery as Captain of a Renegade Soviet Sub	MOVIES; ARTS	0							
3	Mar 2	MICHAEL WINES	UPHEAVAL IN THE EAST; C.I.A. Says a Gorbachev Removal Is the Sole Threat to Soviet Change	WORLD	1	0						
4	Mar 4		UPHEAVAL IN THE EAST; Elections in the Slavic Republics	WORLD	1	0						
5	Mar 6	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; SOVIET UNION; REFORM MAJORITIES LIKELY IN MOSCOW AND IN LENINGRAD	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
6	Mar 7		The Best Kind of Soviet Reform	OPINION	1	0					0	
7	Mar 7	BILL KELLER	Upheaval in the East; SOVIETS APPROVE THE RIGHT TO OWN SMALL BUSINESSES	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
8	Mar 7	BILL KELLER	Lithuanian Parliament Expected to Declare Independence Sunday	WORLD	1	0						
9	Mar 8	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV WANTS LITHUANIA TO PAY BILLIONS TO SECEDE	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
10	Mar 8	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; A Sakharov Heir Is Back in the Arena	WORLD	1	0						
11	Mar 9	GLENN FOWLER	Jay Lovestone, Communist Leader Who Turned Against Party, Dies	OBITUARIES	0							
12	Mar 9	CLYDE H. FARNSWORTH	Patent Suit Becomes Trade Battle	TECHNOLOGY ; BUSINESS	1	0						

13	Mar 10		Soviet Georgia Wants Talks on Independence	WORLD	1	0												
14	Mar 11	WILLIAM E. SCHMIDT	American Voices: Doubts As the Cold War Ends - A Special Report: In U.S, Unease as World Changes	U.S.; WASHINGTON	1	0												
15	Mar 12		Two Liberations in Lithuania	OPINION	1	0											1	
16	Mar 12	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; PARLIAMENT IN LITHUANIA, 124-0, DECLARES NATION INDEPENDENT	WORLD; FRONT PAGE	1													
17	Mar 12		Quotation of the Day	NEW YORK AND REGION	1	0												
18	Mar 12	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; Estonian Congress Calls for a Republic	WORLD	1	0												
19	Mar 12	THOMAS L. FRIEDMAN	UPHEAVAL IN THE EAST; U.S. Advises Moscow To 'Respect' Lithuania	WORLD	1	1		1	1					Stasys Lozoraitis Jr, the [Lithuanian] legation				
20	Mar 12		UPHEAVAL IN THE EAST; Lithuania's Long Path From and Back Toward Freedom	WORLD	1	0												
21	Mar 12	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; For Gorbachev, an Uncertain Anniversary	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
22	Mar 13	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV CALLS LITHUANIA'S MOVE AN 'ALARMING' STEP	WORLD	1	0												
23	Mar 13	FLORA LEWIS	Russia's President?	OPINION	1	0											0	
24	Mar 13	JOHN KIFNER	UPHEAVAL IN THE EAST; Poland's Leaders Praise Lithuanian Sovereignty	WORLD	1	0												
25	Mar 13	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; Morning After in Lithuania: Pride Is Tempered by Doubt	WORLD; FRONT PAGE	1	0												

26	Mar 14	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East; Lithuania Move Is 'Illegitimate,' Gorbachev Says	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
27	Mar 14	MAUREEN DOWD	Bush Urges Congress to Act On Aid to New Democracies	WORLD; WASHINGTON	1	0							
28	Mar 14	SUZANNE DALEY	Upheaval in the East; Lithuanian-Americans React With Joy After 50-Year Wait	WORLD; WASHINGTON	1	1		1	1			Daiva Meile, Asta Banionis, Cornelius Bucnys, American Lithuanian Council, Lithuanian-American Community Inc., Lithuanian-language weekly, Darbininkas, Lithuanian-language radio program Chicago's large Lithuanian community, Chicago's Lithuanians, country's other Lithuanian communities Lithuanian-Americans	
29	Mar 14		Excerpts From President's News Session on Foreign and Domestic Issues	U.S.; WASHINGTON	1	0							
30	Mar 14	Lawrence Summers	Gorbachev Should Pay Lithuania	OPINION	1	0							1
31	Mar 15	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East; Latvian Lawmakers Ask Gorbachev to Begin Talks on Their Republic's Independence	WORLD	1	0							
32	Mar 16	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East; Soviet Congress Rejects Lithuanian Secession Move	WORLD	1	0							
33	Mar 16	FERDINAND PROTZMAN	West Having Trouble Collecting Soviet Debts	BUSINESS	1	0							
34	Mar 16		Lithuanian Move Rejected	WORLD; FRONT PAGE	1	0							

35	Mar 16	BILL KELLER	Upheaval in the East; GORBACHEV TAKES NEW POST AND PLEDGES TO SPEED MOVE TOWARD A MARKET ECONOMY		1	0												
36	Mar 17		Cheer Lithuania, but Don't Meddle	OPINION	1	0											1	
37	Mar 17	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; The Question of Sovereignty Is Everything in Estonia	WORLD	1	0												
38	Mar 17	CLYDE HABERMAN	Turkey Remains Confident It Will Join European Community	WORLD	1	0												
39	Mar 18	DANIEL PATRICK MOYNIHAN	The Price of Lithuania	OPINION	1	0											1	
40	Mar 18	ALLEN R. MYERSON	Business Diary: March 11-16	BUSINESS	1	0												
41	Mar 18	BILL KELLER	MR. PREZIDENT; Democracy, Gorbachev's Way	WEEK IN REVIEW	1	0											1	
42	Mar 18		LITHUANIA REJECTS MOSCOW'S DEMAND	WORLD; WASHINGTON	1	0												
43	Mar 19	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; Gorbachev Denies That an Ultimatum Has Been Issued to Lithuania	WORLD	1	0												
44	Mar 19	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; Opposition Sees Gain in Moscow Vote	WORLD	1	0												
45	Mar 20	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; Moscow Putting Added Pressure on Lithuanians	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
46	Mar 20		UPHEAVAL IN THE EAST; Text of Soviet Statement Warning Lithuania Against Breaking With Moscow	WORLD	1	0												
47	Mar 21		U.S. Concern on Lithuania	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
48	Mar 21		Avoiding Fire in Lithuania	OPINION	1	1				1							Lithuanian-Americans	1
49	Mar 21	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Moscow and Lithuanians Stand Firm	WORLD	1	0												

50	Mar 21	THOMAS L. FRIEDMAN	Upheaval in the East; Shevardnadze Comments	WORLD; WASHINGTON	1	0												
51	Mar 21	ANDREW ROSENTHAL	Upheaval in the East; U.S., in Sharper Tone, Is Worried by Soviets' Pressure on Lithuania	WORLD; WASHINGTON	1	0												
52	Mar 22	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; GORBACHEV TELLS THE LITHUANIANS TO TURN IN ARMS	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
53	Mar 22	ANDREW ROSENTHAL	Washington Talk; The Vision Thing Again, But Some Don't See It	U.S.	1													
54	Mar 22	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East; Lithuanian Soldiers Are Outcasts in Soviet Army	WORLD	1	0												
55	Mar 23	KENNETH N. GILPIN	CREDIT MARKETS; Treasury Prices Rise on Rumors	BUSINESS	1	0												
56	Mar 23	ESTHER B. FEIN	Upheaval in the East; LITHUANIA ASSAILS MOSCOW'S TACTICS AS CONVOY ARRIVES	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
57	Mar 23	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; Behind the Lithuania Crisis; Military and K.G.B. Make Gorbachev Err	OPINION	1	0												1
58	Mar 23		Upheaval in the East; SOVIET PAPER LINKS MOSCOW TO KATYN	WORLD	1	0												
59	Mar 23	ANDREW ROSENTHAL	Upheaval in the East; Bush Urges Gorbachev to Avoid A Military Assault in Lithuania	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0												
60	Mar 23	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Gorbachev Pressing Lithuanians To Shun Any Self-Defense Plans	WORLD	1	0												
61	Mar 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Let Lithuania Go	OPINION	1	0												1
61	Mar 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Let Lithuania Go	OPINION	1	0												1

62	Mar 24	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; MOSCOW'S FORCES STEP UP PRESSURE ACROSS LITHUANIA	WORLD; WASHINGTON	1	1	1	1	Stasys Lozoraitis, Lithuanian legation in Washington	
63	Mar 24		Upheaval in the East; Lithuanian Resolution	WORLD	1	1	1	Mr. Stasys Lozoraitis, Lithuanian Information Service	Citata: „as translated by the Lithuanian Information Service <...> [jei AT veikimas būtų suvaržytas dėl smurto] to delegate extraordinary ambassadorial and representation powers of the republic of Lithuania, restored on March 11, 1990, to the representative of independent Lithuania in Washington and the Holy See, Mr. Stasys Lozoraitis.“	
64	Mar 24	ANDREW ROSENTHAL	Upheaval in the East; U.S. Is Alarmed as Kremlin Steps Up Troop Movements	WORLD; WASHINGTON	1	0				
65	Mar 24	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST: The Baltic Bind; Lithuania Seems to Dare Gorbachev to Act And He Seems Only to Harden Its Resolve	WORLD	1	0				
66	Mar 24		Quotation of the Day	NEW YORK AND REGION	1	0				
67	Mar 24	MARTHA BRILL OLCOTT	Gorbachev's Vast Overreaction in Lithuania	OPINION	1	0				1
68	Mar 25		U.S. Taking Watchful Attitude	WORLD; WASHINGTON	1	0				
69	Mar 25	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; From a Dark Convoy, Stalin's Specter Looms	WORLD	1	0				

70	Mar 25	ANN COOPER	UPHEAVAL IN THE EAST; Visitors to Vilnius Glimpse Their Parents' Past	WORLD; WASHINGTON	1	1					Carla Gruodis, Joseph Kazickas, Edward R. Tuskenis, Canadian of Lithuanian heritage, a contingent of North Americans, Lithuanian emigres, Lithuania's prosperous diaspora		
71	Mar 25		UPHEAVAL IN THE EAST; Quayle Backs Moscow on Army Deserters	WORLD; WASHINGTON	1	0							
72	Mar 25	FRANCIS X. CLINES	THE WORLD; Lenin Is Alive and Well and Reporting From Lithuania	WEEK IN REVIEW	1	0						1	
73	Mar 25	JOEL BRINKLEY	Peres at an Impasse in Forming Israeli Government	WORLD	0								Apie Izraelį.
74	Mar 25	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; LITHUANIAN AIDES WON'T TURN OVER ARMY'S DESERTERS	WORLD; WASHINGTON	1	0							
75	Mar 26	CLYDE HABERMAN	UPHEAVAL IN THE EAST; Pope Urges Just Solution To Dispute on Lithuania	WORLD	1	0							
76	Mar 26	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; Freedom in a Locked Ward in Vilnius	WORLD	1	0							
77	Mar 26		Waiting in Lithuania, Choosing in Hungary	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
78	Mar 26	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST: MAN IN THE NEWS; Lithuanian to the Core: Vytautas Landsbergis	WORLD	1	0							
79	Mar 26	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; Hazard Sign for Soviets As the Ukraine Wavers	WORLD; FRONT PAGE	1	0							

80	Mar 26	TOM WICKER	IN THE NATION; After Humpty Dumpty	OPINION	1	0							1
81	Mar 26		UPHEAVAL IN THE EAST; Party in Estonia Votes Split and Also a Delay	WORLD	1	0							
82	Mar 27	BILL KELLER	Upheaval in the East; For Lithuania, Few Allies in Moscow	WORLD	1	0							
83	Mar 27	WILLIAM E. SCHMIDT	Upheaval in the East; Fear for Lithuania Has U.S. Emigres on the Watch	WORLD	1	1	1	1	Anthony Markus , Tolius Slutas, Fran [Slutas] U.S. Emigres, St. George's Roman Catholic Church, Chicago's oldest Lithuanian congregation, Patria, a Lithuania bookstore and gift shop, Chicago radio program, "The Lithuanian-American Hour" Lithuanian magazine called "Horizons" [Akiračiai], Chicago's Lithuanian- Americans, Lithuanian-Americans, Lithuanian emigre, Lithuanian writers in exile ir t.t.	0			
84	Mar 27	JANUSZ GLOWACKI	Of Mother Russia - and a Hat	OPINION	1	0							0
85	MA Y 27	JOEL BRINKLEY	Orthodox Leader in Israel Appears to Spurn Peres	WORLD	0								Apie Izraelį
86	Mar 27	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Soviet Troops, Storming Hospital, Seize Lithuanian Army Deserters	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
87	Mar 28	ANDREW ROSENTHAL	UPHEAVAL IN THE EAST; U.S. SOFTENS TONE ON LITHUANIA ISSUE	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0							
88	Mar 28		Cautious Courage About Lithuania	OPINION	1	1	1		Lithuanian-Americans	1			

89	Mar 28	ROBERT PEAR	UPHEAVAL IN THE EAST; Moscow Worries About Effect of Nationalist Tensions on Army	WORLD	1	0							
90	Mar 28	BILL KELLER	UPHEAVAL IN THE EAST; Foreigners Told to Leave Lithuania	WORLD; WASHINGTON	1	0							
91	Mar 28	David J. Scheffer	A Way to Save Lithuania	OPINION	1	1			1	Lithuanian, Estonian and Latvian legations	1	Citata: „Lithuanian, Estonian and Latvian legations still enjoy diplomatic status in Washington“	
92	Mar 28	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; LITHUANIAN POLICE GUARD PARLIAMENT AS PRESSURE RISES	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
93	Mar 29	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; The Standoff In Lithuania	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
94	Mar 29	ANDREW ROSENTHAL	Upheaval in the East; FOLEY SUPPORTS BUSH ON LITHUANIA	WORLD; WASHINGTON	1	1		1		Richard J. Durbin, Bill Sarpalius			
95	Mar 29	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; The U.S. Intervenes	OPINION	1	0					1		
96	Mar 29	Jonas Mekas	No, My Friends, We Won't Go Slow	OPINION	1	1	1	1		[DP KARTA] poets and artists, all Lithuanian, in displaced-persons camps after World War II	1		
97	Mar 30	LEONARD SILK	Economic Scene; The 2-Front Battle Facing Moscow	BUSINESS	1	0							
98	Mar 30	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Baltics to Baghdad	OPINION	1	0					1		
99	Mar 30	[?]	TOPICS OF THE TIMES; Unreal Estate	OPINION	1	0					1	Apie Molotovo-Ribentropo paktą; reguojama į senatoriaus Daniel Patrick Moynihan tekstą.	
100	Mar 30	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; LITHUANIA OFFERS TO DISCUSS A VOTE ON ITS SOVEREIGNTY	WORLD; FRONT PAGE	1	0							

101	Mar 31	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; MOSCOW'S FORCES SEIZE 2 KEY SITES FROM LITHUANIANS	WORLD	1	0							
102	Mar 31	MICHAEL R. GORDON	UPHEAVAL IN THE EAST; U.S. Will Avoid Inflaming Crisis, Bush Assures Gorbachev in Note	WORLD; WASHINGTON	1	0							
103	Mar 31		Upheaval in the East; Visiting U.S. Lawyer Expert on the Baltics	WORLD	1	1	1	1			Victor A. Nakas, Washington office of the Lithuanian Information Center		
			Iš viso publikacijų		103								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		9	9							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			1	2						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		2	0							

6 PRIEDAS. Balandis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	Apr 1		Quotation of the Day	NEW YORK AND REGION	1	0						
2	Apr 1	VINCENT CANBY	FILM VIEW; With Movies Like These, One Never Knows	MOVIES; ARTS	0	0						
3	Apr 1	BILL KELLER	AFTER COMMUNISM; Gorbachev, at a Dizzying Height, Prepares to Kick Away the Ladder	WEEK IN REVIEW	1	0					1	
4	Apr 1	BARTH HEALEY	Pastimes; Stamps	STYLE	1							Apie filateliją, tačiau politinių permainų Baltijos šalyse kontekste.
5	Apr 1	ANDREW ROSENTHAL	UPHEAVAL IN THE EAST; U.S. Fears Baltic Crisis Will Hurt Moscow Ties	WORLD; WASHINGTON	1	0						
6	Apr 1	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV OFFERS CONDITIONAL TALKS WITH LITHUANIANS	WORLD	1	0						
7	Apr 1	JOHN F. BURNS	Understanding de Klerk, Party Man With a Twist	WORLD	0							Apie Pietų Afriką.
8	Apr 1		The 51st and 52d States; Let Puerto Ricans Decide Their Fate, but Fairly	OPINION	1	0					0	
9	Apr 1		UPHEAVAL IN THE EAST; Texts of Gorbachev's Statements to Lithuanians	WORLD	1	0						
10	Apr 2	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Moscow Sends Armored Vehicles Through Tense Lithuania Capital	WORLD; FRONT PAGE	1	1		1		Aidas Palubinskas, a spokesman for the republic		
11	Apr 2	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; The Grave Consequence	OPINION	1	0					1	
12	Apr 3	FRANCIS X. CLINES a	UPHEAVAL IN THE EAST; LITHUANIA LEADER SOFTENS HIS TONE TOWARD MOSCOW	WORLD	1	0						
13	Apr 3	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; Estonia Sends Firmer Signal to Moscow	WORLD	1	0						

14	Apr 3	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; A Chance for Lithuania	OPINION	1	0														1	
15	Apr 4	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Nothing but Nice Things to Say of Gorbachev	WORLD	1	0															
16	Apr 4	CRAIG R. WHITNEY	Upheaval in the East; LITHUANIANS MEET GORBACHEV'S AIDE; SEEK TO EASE CRISIS	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0.5							a spokeswoman for the government								
17	Apr 4	R. W. APPLE	Upheaval in the East; Dual Bluffs On Lithuania	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0															
18	Apr 5	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; Youths in Estonia Defying the Soviet Military Are Finding Eager Helpers	WORLD	1	0															
19	Apr 5		Baker Cautions... BROKEN LINK	FRONT PAGE																	Neįmanoma peržiūrėti teksto.
20	Apr 5	TOM WICKER	IN THE NATION; Overkill in Panama	OPINION	1	0														0	Lietuva paminima dviejose pastraipose, tačiau rašoma labiau apie 1989 m. gruodį, argumentai neplėtojami.
21	Apr 5	ROMAN SZPORLUK	Gorbachev's Need: A Diminished Russia	OPINION	1	0															1
22	Apr 5	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV WARNS ESTONIA ON MOVES FOR INDEPENDENCE	WORLD; FRONT PAGE	1	0															
23	Apr 5	THOMAS L. FRIEDMAN	UPHEAVAL IN THE EAST; Baker Warns Shevardnadze Against Clamp on Lithuania	WORLD; WASHINGTON	1	0.5							demonstrators waving yellow, green and red Lithuanian flags and carrying signs that said "Mr. Bush, Remember China," and "Mr. President, Force Is Being Used."								

24	Apr 6	CELESTINE BOHLEN	Upheaval in the East; Restive Yugoslavs Weigh Options	WORLD	1	0							
25	Apr 6	ANDREW ROSENTHAL	Upheaval in the East; Support for German Unity Found Growing in U.S.	WORLD; WASHINGTON	1	0							
26	Apr 6		Upheaval in the East; D'Amato on the Road	WORLD; WASHINGTON	1	0							
27	Apr 6	THOMAS L. FRIEDMAN	Upheaval in the East; U.S.-SOVIET SUMMIT IS PLANNED MAY 30 WITH BUSH AS HOST	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0							
28	Apr 6	FRANCIS X. CLINES	Upheaval in the East; Kremlin Troops Move In to Evict Lithuania Aides	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
29	Apr 7	THOMAS L. FRIEDMAN	UPHEAVAL IN THE EAST; MOSCOW REPORTED TO YEILD ON NEUTRALITY OF GERMANY; NO BREAKTHROUGH ON ARMS	WORLD; WASHINGTON	1	0							
30	Apr 7	CLYDE H. FARNSWORTH	Czech-U.S. Trade Pact Set; Accord With Soviets Seen	TRAVEL; BUSINESS; WASHINGTON	1	0							
31	Apr 7		Upheaval in the East; Excerpts From News Conferences in Washington	WORLD; WASHINGTON	1	0							
32	Apr 7	R.W. APPLE JR	UPHEAVAL IN THE EAST; Outline of a New Europe	WORLD; WASHINGTON	1	0							
33	Apr 7		Upheaval in the East; D'AMATO STOPPED AT POLISH BORDER	WORLD	1	0							
34	Apr 8	MICHAEL JANOFFSKY	OLYMPICS; Lithuanians Want Sports Independence	SPORTS	1	0							Apie sportą, tačiau politikos kontekste.
35	Apr 8		U.S. Doubts on Gorbachev	WORLD	1	0							
36	Apr 8	SAMUEL G. FREEDMAN	WHAT REALLY MAKES NEW YORK WORK: SECRET POWERS; VERNA GILLIS: THE MUSE OF THE MELTING POT	WORLD; MAGAZINE	0								
37	Apr 8	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Nobody Is Perfect	OPINION	1	0						0	
38	Apr 8	MICHAEL R. GORDON	UPHEAVAL IN THE EAST; U.S. and Soviets Differ Over Ban On Multiple-Warhead Missiles	WORLD	1	0							

39	Apr 8	THOMAS L. FRIEDMAN	UPHEAVAL IN THE EAST: A Baltic Chill On Relations; Momentum Is Slower In Superpower Talks	WORLD	1	0							
40	Apr 8		Lithuania Is Not Tiananmen Square	OPINION	1	0							1
41	Apr 9		UPHEAVAL IN THE EAST; Yugoslavia Holds Free Vote For First Time Since 1940's	WORLD	1	0							
42	Apr 10	CRAIG R. WHITNEY	Gorbachev's Line on Lithuania Grows Stricter but Less Specific	WORLD; FRONT PAGE	1	0.5						A spokeswoman for the Lithuanian government	
43	Apr 10	HENRY KAMM	Upheaval in the East; Leaders of 3 East Europe Nations Seek to Improve Ties With West	WORLD	1	0							
44	Apr 10	JOHN V. CHERVOKAS	Vilnius to Moscow:	OPINION	1	1	1			1		Lithuanian community in Massachusetts	1
45	Apr 11	LES ASPIN	Moscow's New Worry: Its Army	OPINION	1	0							1
46	Apr 11	JUDE WANNISKI	Lithuanian Independence Deserves Recognition; Support for Gorbachev	OPINION	1	0							1
47	Apr 11	ARUNAS T. APANAVICIUS	Lithuanian Independence Deserves Recognition	OPINION	1	1	1			1		Lithuanian communities in the United States and other countries, voting-age Lithuanian Americans	1
48	Apr 11	CRAIG R. WHITNEY	UPHEAVAL IN THE EAST; The News of Lithuania, But With Kremlin Spin	WORLD	1	0							
49	Apr 11	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV SPEAKS OF LITHUANIA MOVE	WORLD	1	0							

50	Apr 12	THOMAS L. FRIEDMAN	UPHEAVAL IN THE EAST; WHITE HOUSE BARS A UNITED GERMANY IN BOTH ALLIANCES	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	1				1	Leaders of Baltic-American groups, American communities of Lithuania, Estonia and Latvia		
51	Apr 12	CLYDE H. FARNSWORTH	U.S. Role In Aid Bank Draws Fire	BUSINESS	1	0							
52	Apr 12	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; A Kind of Treachery	OPINION	1	0						1	
53	Apr 13	MICHAEL R. GORDON	UPHEAVAL IN THE EAST; Soviet Military Is Reported To Reassert Itself at Kremlin	WORLD	1	0							
54	Apr 13	LEONARD SILK	Economic Scene; Why Gorbachev Delays Reforms	BUSINESS	1	0							
55	Apr 13	ESTHER B. FEIN	UPHEAVAL IN THE EAST; Estonian Parliament Votes To End All Military Service	WORLD; WASHINGTON	1	0							
56	Apr 14	ANDY GRUNDBERG	Review/Photography; Fashion and Glamour in 3 Shows	ARTS	0								
57	Apr 13	PAUL C. WARNKE	Soviet Intransigence on Arms Control? No, Just Sensible Negotiating	OPINION	1	0						0	
58	Apr 14	LLOYD L. BROWN	What Lenin Really Said	OPINION	0							0	Neįtraukta į aktualijas, nes patikslinama Lenino citata, vartota tekste apie Lietuvą kovo 25 d.
59	Apr 14	ANDREW ROSENTHAL	Upheaval in the East; New Soviet Threat 'Disturbing' to Bush	WORLD; WASHINGTON	1	0							
60	Apr 14	FRANCIS X. CLINES	UPHEAVAL IN THE EAST; GORBACHEV WARNS LITHUANIA OF BAN ON MAJOR SUPPLIES	WORLD	1	0.5					Lithuanian information office	0	
61	Apr 14		Upheaval in the East; Text of Kremlin's Letter of Warning to the Lithuanians	WORLD	1	0							
62	Apr 14		Quotation of the Day	NEW YORK AND REGION	1	0							

63	APRIL 15	JOHN A. DROBNICKI	Hitler-Stalin Pact Involved More Than Poland; No Frontier, No Invasion	OPINION	1	0						0	Įtraukta į politines aktualijas, nes šiuo atveju praėjus paaškinama 1990 m. situacija.
64	Apr 15	CHARLES CHOTKOWSKI	Hitler-Stalin Pact Involved More Than Poland	OPINION	1	0						0	Įtraukta į politines aktualijas, nes šiuo atveju praėjus paaškinama 1990 m. situacija.
65	Apr 15	JOEL KURTZMAN	FORUM; A Slowdown for Soviet Joint Ventures	BUSINESS	1	0							
66	Apr 15	CRAIG R. WHITNEY	EVOLUTION IN EUROPE; Military's Voice Being Heard on Lithuania, a Soviet Aide Says	WORLD	1	0							
67	Apr 15	R. W. APPLE JR	Reporter's Notebook; Behold Bush, A Diplomat Of the Mists	WORLD; WASHINGTON	1	0							
68	Apr 15		EVOLUTION IN EUROPE; Senators Critical of Moscow For Threatening Lithuanians	WORLD; WASHINGTON	1	0							
69	Apr 15	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; How to Desert A Friend	OPINION	1	1		1			Lithuanian Americans	1	
70	Apr 15	ANDI RIERDEN	CONNECTICUT Q&A: JEREMY BRECHER; The History of 'Everyday People'	NEW YORK AND REGION	0	0							
71	Apr 15	PETER SCHNEIDER	IS ANYONE GERMAN HERE?; A Journey Into Silesia	MAGAZINE	1	0						0	
72	Apr 16	WALTER GOODMAN	Critic's Notebook; Professional Judgment vs. Visual Imperatives in TV News	ARTS	0								
73	Apr 16	CLYDE HABERMAN	Evolution in Europe; John Paul Says a Prayer For Lithuania's Success	WORLD	1	0							
74	Apr 17	ESTHER B. FEIN	EVOLUTION IN EUROPE; LITHUANIANS OFFER NEW COMPROMISES TO AVOID BLOCKADE	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
75	Apr 17	VICTOR DANILENKO	Vilnius: Its Own Worst Enemy	OPINION	1	0						1	
76	Apr 18	ESTHER B. FEIN	Evolution in Europe; MOSCOW SAYS CUTS IN ENERGY SUPPLIES TO LITHUANIA BEGIN	WORLD	1								

77	Apr 18	ANDREW ROSENTHAL	Bush Warns Moscow of U.S. Move Over Cut in Fuel for Lithuanians	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0								
78	Apr 19	THOMAS L. FRIEDMAN	EVOLUTION IN EUROPE; U.S. Is Artfully Silent on Oil Threats to Lithuania	WORLD; WASHINGTON	1	0								
79	Apr 19	ESTHER B. FEIN	EVOLUTION IN EUROPE: LITHUANIANS SAY MOSCOW HAS CUT MAIN OIL PIPELINE; Growing Pressure	WORLD; FRONT PAGE	1	0.5						The Lithuanian information office		
80	Apr 19		Zeal Won't Free Lithuania	OPINION	1	0							1	
81	Apr 19		EVOLUTION IN EUROPE; Text of Letter and Resolution by Lithuanians	WORLD	1	0								
82	Apr 19	PETER PASSELL	EVOLUTION IN EUROPE: LITHUANIANS SAY MOSCOW HAS CUT MAIN OIL PIPELINE; Soviets Hold All the Cards	WORLD; FRONT PAGE	1	0								
83	Apr 19	TOM WICKER	IN THE NATION; Panama and the Press	OPINION	1	0							0	
84	Apr 20	R. W. APPLE JR.	Evolution in Europe; Bush and Mitterrand Are Putting Moscow Ties Ahead of Lithuania	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0								
85	Apr 20	ESTHER B. FEIN	Evolution in Europe; TOUGHENING STAND, MOSCOW CUTS BACK GAS FOR LITHUANIA	WORLD; FRONT PAGE	1	0								
86	Apr 21	John B. Oakes	Mr. Bush, Lean on the Lithuanians	OPINION	1	0							1	
87	Apr 21	BILL Keller	EVOLUTION IN EUROPE; Lithuania Considers Delaying Full Independence	WORLD	1	0								
88	Apr 21		Baker and Soviets Confer on Strategic Arms	WORLD	1	0								

89	Apr 21	FRANCIS X. CLINES	Evolution in Europe: Gorbachev's Game; The Soviets Must Make Things Hard Or Risk More Calls for Independence	WORLD	1	0							
90	Apr 22		EVOLUTION IN EUROPE; LITHUANIA CLOSES MOST INDUSTRIES	WORLD	1	0							
91	Apr 22	THOMAS L. FRIEDMAN	TOUGH CALL; Why the U.S. Has a Case of The Mumbles On Lithuania	WASHINGTON; WEEK IN REVIEW	1	0						1	
92	Apr 22	CLYDE HABERMAN	THE WORLD; How Rome Worked Its Way Back Into the Eastern Bloc	WEEK IN REVIEW	1	0						0	Neįtraukta į antrąją dalį, nes tekstas veikia apie sugrįžtančią Vatikano įtaką Rytų bloke.
93	Apr 22		BUSINESS DIARY: April 15-20	BUSINESS	1	0							
94	Apr 22	OLGA ANDREYEV CARLISLE	In Moscow, a Happy Ending For a Jewish Film Festival	MOVIES; ARTS	0								
95	Apr 22		CURRENCY; Trade in Rumors About the Deficit	BUSINESS	1	0							
96	Apr 22	JUDITH MILLER	HOLOCAUST MUSEUM: A TROUBLED START	MAGAZINE	0								
97	Apr 22		Gorbachev's Other Crisis	OPINION	1	0						1	
98	Apr 23		EVOLUTION IN EUROPE; NEW YORK RALLY BACKS LITHUANIA	WORLD; WASHINGTON	1	1		1	1		Angela K. Nelsas, Baltic American Freedom League, 1,000 demonstrators waving Lithuanian flags		
99	Apr 23		EARTH DAY 1990; In Europe, the Intentions Outpace Real Progress	U.S.	0								
100	Apr 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; World to Vilnius: Suffer	OPINION	1	0						1	

101	Apr 23	DANIEL SCHORR	Pardon North, Poindexter and the Rest	OPINION	1	0														0
102	Apr 24		Evolution in Europe; SOLE OIL REFINERY IN LITHUANIA SHUT BY SOVIET EMBARGO	WORLD; FRONT PAGE	1	0														
103	Apr 24	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; Hold People Power	OPINION	1	0														1
104	Apr 24	ANDREW ROSENTHAL	Evolution in Europe; LITHUANIA ACTION BY BUSH EXPECTED	WORLD; WASHINGTON	1	0														
105	Apr 24	Roderick MacFarquhar	King Canute's Message to Gorbachev	OPINION	1	0														1
106	Apr 25	ANDREW ROSENTHAL	EVOLUTION IN EUROPE; Bush Delays Action on Lithuania, Not Wanting to Harm Gorbachev	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0														
107	Apr 25		Latin Aid Bill Advances in Senate	WORLD; WASHINGTON	1	0														
108	Apr 25	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; Gorbachev Is Said to Delay Soviet Economic 'Shock Therapy' Plan	WORLD	1	0														
109	Apr 25		The Bush Message to Vilnius: Talk	OPINION	1	0														1
110	Apr 26	R. W. APPLE JR.	Evolution in Europe; Bush Defends Lithuania Policies, Saying Americans Support Them	WORLD; WASHINGTON	1	0.5														Lithuania's parliamentary press office
111	Apr 26	BILL KELLER	Evolution in Europe; LITHUANIANS HALT SOVIET SHIPMENTS	WORLD	1	0														
112	Apr 27	ALAN RIDING	EVOLUTION IN EUROPE; U.S. Reaches Trade Deal With Moscow	WORLD; WASHINGTON	1	0														
113	Apr 27	MARTINS ZVANERS	Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania; Forcibly Occupied	OPINION	1	0														1
114	Apr 27	REO M. CHRISTENSON	Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania	OPINION	1	0														1
115	Apr 27	LOUIS JAY HERMAN	Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania; Ancient Declensions	OPINION	0															Neįtraukta į politines aktualijas, nes tekstas yra pataisymas dėl lingvistikos klausimų, reaguojant į bal. 10 d. tekstą.

116	Apr 27	ALAN RIDING	EVOLUTION IN EUROPE; LITHUANIA IS ASKED BY PARIS AND BONN TO HALT DECISIONS	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
117	Apr 27	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; In Lithuania, on Its Own, Determination and Doubt	WORLD; FRONT PAGE	1	0												
118	Apr 28		Dissension in Senate Over U.S.-Soviet Pact	WORLD	1	0												
119	Apr 28	FELICITY BARRINGER	Evolution in Europe; Four Years Later, Soviets Reveal Wider Scope to Chernobyl Horror	WORLD	1	0												
120	Apr 28	RICHARD L. BERKE	Evolution in Europe; 9 G.O.P. Senators Attack Bush on Lithuania	WORLD	1	0												
121	Apr 29	VERNON KIDD	A WORLD OF MUSIC; From a Myriad of Music, 20 Gems	TRAVEL	0													
122	Apr 29	NICOLE PLETT	In Segal's Campus Sculpture, a Call for Compassion	NEW JERSEY	0													
123	Apr 29	ELI N. EVANS	DODGING THE BURDEN OF HISTORY	BOOK REVIEW	0													
124	Apr 29	JOSEPHINE WOLL	EXPECTING TO RETURN	ARTS; BOOKS	0													
125	Apr 29	NICK RAVO	Weicker's Senate Successor Wins Rapid Prominence	NEW YORK AND REGION	1	0												
126	Apr 29	FRANCIS X. CLINES	THE WORLD; A Man With No Mandate Yearns for Consensus	WEEK IN REVIEW	1	0											0	
127	Apr 29	FRANCIS X. CLINES	EVOLUTION IN EUROPE; MOSCOW ENDORSES PARIS-BONN EFFORT IN LITHUANIA CRISIS	WORLD	1	0												0
128	Apr 29	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; Lithuania Pays the Price And Acquires a Stoicism	WORLD	1	0												0
129	Apr 30		Lithuanians Send A Signal of Their Solidarity															Neįmanoma peržiūrėti teksto.
130	Apr 30	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Repeal the Fourth Of July	OPINION	1	0												1
131	Apr 30	WALTER GOODMAN	Review/Television; A Series Examining The New Soviet Union	ARTS	0													

132	Apr 30	CHRISTOPHER S. WREN	COMMUNIST IS BACK TO PRESS PRETORIA	WORLD	0								Apie Pietų Afriką.
133	Apr 30	ELLIOTT ABRAMS	Bush's Unrealpolitik	OPINION	1	0							1
			Iš viso publikacijų		133								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		11	4							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			6							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			6							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		18								Neįskaičiuota publikacija (bal. 5), kurios neįmanoma peržiūrėti.

7 PRIEDAS. Gegužė: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	MAY 1	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE: REPORTER'S NOTEBOOK; For Lithuanian City, the Embargo Is No Reason to Lose Composure	WORLD	1	0						
2	May 1		Lithuanians Mourn a Martyr of Independence		1	0						
3	MAY 1	RICHARD L. BERKE	On Right, Signs of Discontent With Bush	U.S.; WASHINGTON	1	0						
4	MAY 1	CLYDE H. FARNSWORTH	New U.S.-Soviet Trade Pact Stirs Criticism in Congress	BUSINESS	1	0						
5	MAY 1	SUSAN CHIRA	Soldiers Learn Russian As Language of Peace	U.S.; WASHINGTON	1	0						
6	MAY 2	ANDREW ROSENTHAL	Evolution in Europe; Lithuanian Leader, on 'Private' Visit, to Meet Bush	WORLD; WASHINGTON	1	1		1		Edward Tuskenis		-
7	MAY 2	BILL KELLER	Evolution in Europe; GORBACHEV JEERED AT MAY DAY RALLY	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
8	MAY 2		Evolution in Europe; What's in a Slogan?	WORLD	1	0						
9	MAY 2		Bush to Meet With Lithuanian	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
10	MAY 2		OBSERVER; At the End of The Polls	OPINION	1	0					0	
11	MAY 3	CLYDE H. FARNSWORTH	U.S. SEEKS TO EASE TECHNOLOGY SALES IN EASTERN EUROPE	WORLD; WASHINGTON	1	0						
12	MAY 3	RICHARD F. SHEPARD	Everything About the Holocaust	ARTS; BOOKS	0							

13	MAY 3		Evolution in Europe; Vilnius Turns to Paris and Bonn	World	1	1		1	Rita Dapkus, an official at the Lithuanian Parliament's information office	
14	MAY 4	MAUREEN DOWD	Evolution in Europe; Lithuania Premier Sees Bush, But There's No Red Carpet	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	1		1	Lithuanian-American community, Lithuanian-American organization based in Washington	
15	MAY 4		Evolution in Europe; Excerpts From Session By Bush on Arms Talks	WORLD	1	0				
16	MAY 4	THOMAS L. FRIEDMAN	Evolution in Europe; NATO ADOPTS PLAN TO REVAMP ITSELF FOR GERMAN UNITY	FRONT PAGE; U.S.	1	0				
17	MAY 4		Quotation of the Day	NEW YORK AND REGION	1	0				
18	MAY 4	STEPHEN THOMAS	Soviet Law May Block Estonia and Latvia	OPINION	1	0				1
19	MAY 5	MAUREEN DOWD	Evolution in Europe: Reporter's Notebook; Praise for Gorbachev From a Lithuanian Admirer	WORLD	1	0				
20	MAY 5		For Lithuanians only							Neįmanoma peržiūrėti teksto.
21	MAY 5	ESTHER B. FEIN	Evolution in Europe; LATVIA LAWMAKERS MOVE TO DISSOLVE LINKS TO MOSCOW	WORLD	1	0				
22	MAY 5	ANDREW ROSENTHAL	Evolution on Europe; Bush Sees Revamped NATO As Core of Europe's Power	WORLD	1	0				

23	MAY 6	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; Gorbachev Speaks of Retaliation Over Latvia's Independence Move	WORLD	1	0							
24	MAY 6	THOMAS L. FRIEDMAN	EVOLUTION IN EUROPE; Shadow on Arms Talks: Threat of Soviet Turmoil	WORLD	1	0							
25	MAY 6	MAUREEN DOWD & THOMAS L. FRIEDMAN:	THE FABULOUS BUSH & BAKER BOYS	MAGAZINE; WASHINGTON	1	0						0	
26	MAY 7	ESTHER B. FEIN	EVOLUTION IN EUROPE; Latvian, Warned by Gorbachev, Adopts the Soft Line	WORLD	1	0							
27	MAY 7	THOMAS L. FRIEDMAN	EVOLUTION IN EUROPE; Baker Visits Warsaw to Try To Calm Fears Over Border	WORLD; WASHINGTON	1	0							
28	MAY 8	STEPHEN M. MEYER	The Army Isn't Running Gorbachev	OPINION	1	0							1
29	MAY 9	R. W. APPLE JR.	EVOLUTION IN EUROPE; Did Bush Err on Lithuania? 12 Say He Didn't	WORLD; WASHINGTON	1	0							
30	MAY 10	CRAIG R. WHITNEY	Evolution in Europe; Thatcher Urges Lithuanian To Compromise With Soviets	WORLD	1	0							
31	MAY 10	CELESTINE BOHLEN	Evolution in Europe; Soviet Soldiers Honored at a Time of Few Heroes	WORLD	1	0							
32	MAY 12		2d Lithuanian Sets Himself Ablaze, Near Soviet Border	WORLD	1	0							
33	MAY 12	CASIMIR PUGEVICIUS	Lithuania's Leaders Know What They're Doing; Not a Secession	OPINION	1	1	1			1	Lithuanian Information Center	1	
34	MAY 12	VYTAUTAS GEORGE MAZEIKA	Lithuania's Leaders Know What They're Doing	OPINION	1	1	1					1	
35	MAY 12	JACQUES BACIC	Lithuania's Leaders Know What They're Doing; Debt to the Red Army	OPINION	1							1	

36	MAY 13	ESTHER B. FEIN	Evolution in Europe: In Unity, Perhaps Strength; 3 Baltic Chiefs Agree to Coordinate Their Policies	WORLD	1	0						
37	MAY 13	B. DRUMMOND AYRES JR	VIRGINIA GOVERNOR SEEKS DIVESTITURE	U.S.	0							Minima Pietų Afrika, rasinė atskirtis.
38	MAY 13	ALAN RIDING	Much to Be Said For Neighborliness In the New Europe	WEEK IN REVIEW	1	0						0
39	MAY 13		THE WORLD; Catching Up With Change In Eastern Europe: First Steps and Second Thoughts	WEEK IN REVIEW	1	0						0
40	May 13	ROBIN TONER	New Political Realities Create Conservative Identity Crisis	U.S.; WASHINGTON	1	0						
41	MAY 14	ALAN RIDING a	Evolution in Europe; For West's Christian Democrats, the East Offers a Chance and a Challenge	WORLD	1	0						
42	MAY 15	CELESTINE BOHLEN	GORBACHEV BARS INDEPENDENCE BIDS OF 2 BALTIC LANDS	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
43	MAY 15	SUSAN HELLER ANDERSON	Chronicle	STYLE	0							
44	MAY 15	CLYDE H. FARNSWOR TH	WORLD TRADE BODY IS EXPECTED TO LET SOVIETS HAVE ROLE	FRONT PAGE; BUSINESS; WASHINGTON	1	0						
45	MAY 15	STEPHEN ENGELBERG	EVOLUTION IN EUROPE; Glut of Potatoes in Poland Is Showing The Price of Change to Free Market	WORLD	1	0						
46	MAY 17	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; LITHUANIA AGREES TO SUSPEND LAWS ON INDEPENDENCE	WORLD; FRONT PAGE	1	1		1			Rita Dapkus, a spokeswoman for the Lithuanian Parliament	
47	MAY 17	KEN BODE	Senate Control: Who Cares?	OPINION	1							0
48	MAY 17	THOMAS L. FRIEDMAN	EVOLUTION IN EUROPE; U.S. and Soviets Begin Task Of Shaping Arms Accords	WORLD	1	0						

49	MAY 17		Excerpts From the Bush News Conference on Foreign and Domestic Issues	U.S.	1	0							
50	MAY 18	BILL KELLER	Evolution in Europe; GORBACHEV MEETS WITH LITHUANIAN; 'BIG STEP' IS CITED	WORLD; FRONT PAGE	1	0							
51	MAY 18	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; Mr. Bush's Backdoor Bombshells	OPINION	1	0					1		
52	MAY 19	BILL KELLER	Evolution in Europe; BAKER SAID TO ASK VILNIUS TO SUSPEND INDEPENDENCE ACT	WORLD; WASHINGTON	1	0							
53	MAY 19	CELESTINE BOHLEN	Evolution in Europe; For Russians in Latvia, Hostility Feeds Anxiety	WORLD	1	0							
54	MAY 19	THOMAS L. FRIEDMAN	Evolution in Europe; Arms Deals Elusive After Baker Meets Gorbachev for 5 Hours	WORLD; WASHINGTON	1	0							
55	MAY 20		EVOLUTION IN EUROPE; Lithuania Debates Gorbachev Demand	WORLD	1	1		1			Spokeswoman, Rita Dopkus		
56	MAY 20	A.M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Who Needs Friends?	OPINION	1	1			1		Lithuanian legation in Washington	1	
57	MAY 20		Lithuania Debates Concession	WORLD	1	0							
58	MAY 20	WILLIAM SAFIRE	On Language; Bogie, Anyone?	MAGAZINE	1	1		1			Steven Heller of Washington	0	Pilna citata: "My grandfather used to tell me of his childhood in Vilna," writes Steven Heller of Washington. "This was Vilna, Lithuania. Now Soviet tanks are parked in Vilnius. Same place?"

59	MAY 20		EVOLUTION IN EUROPE; Text of Statement by Baker	WORLD	1	0						
60	MAY 20	JUDITH SHULEVITZ	IN SHORT; NONFICTION	ARTS; BOOKS	0							
61	MAY 20	THOMAS L. FRIEDMAN	THE WORLD; Arms Talks: Essential, but Less Sexy	WASHINGTON; WEEK IN REVIEW	1	0					1	
62	MAY 20	JOSEPH F. SULLIVAN	11 Vie for Florio and Courter House Seats	NEW YORK AND REGION	1	0						
63	MAY 22		Lithuania's Way Out	OPINION	1	0					1	
64	MAY 23	ESTHER B. FEIN	EVOLUTION IN EUROPE; Lithuanian Compromise With Moscow Unravels	WORLD	1	0						
65	MAY 24	THOMAS L. FRIEDMAN	Evolution in Europe; Baker Snaps at Critics Of Moscow Arms Deals	WORLD	1	0						
66	MAY 25	ESTHER B. FEIN	EVOLUTION IN EUROPE; GORBACHEV OFFERS DEAL TO LITHUANIA	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
67	MAY 25	R. W. APPLE JR	BUSH WITHHOLDING NORMAL TRADE TIES FROM THE SOVIETS	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
68	MAY 25	SUSAN F. RASKY	LATIN AID PACKAGE VOTED BY CONGRESS	WORLD; WASHINGTON	1	0						
69	MAY 25	WILLIAM G. HYLAND	The First Post-Cold War Summit	OPINION	1	0					1	
70	MAY 25		Excerpts From Bush's News Session on China's Trade Status With U.S.	WORLD; WASHINGTON	1							
71	MAY 26	ALESSANDR A STANLEY	Evolution in Europe; For Ottawa, A Gorbachev On the Run	WORLD; WASHINGTON	1	1			1	Canadians of Lithuanian descent, Lithuanians in Canada, Canadians of Eastern European, Baltic and Russian descent		
72	MAY 26	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; A Two-Eyed Summit	OPINION	1	0					0	

73	MAY 27	BILL KELLER	TOWARD THE SUMMIT; Gorbachev's Need: To Still Matter	WORLD; WASHINGTON	1	0							
74	MAY 27	CLYDE H. FARNSWORTH	THE WORLD; TIME TO DEAL?	TECHNOLOGY; SCIENCE; WEEK IN REVIEW	1	0						0	
75	MAY 27	ALLEN R. MYERSON	BUSINESS DIARY	BUSINESS	1	0							
76	MAY 28		COMMENCEMENTS; New Rochelle	NEW YORK AND REGION	0								
77	MAY 28	R W. APPLE JR.	TOWARD THE SUMMIT; A Summit Without Maps	WORLD; WASHINGTON	1	0							
78	MAY 29	ALESSANDR A STANLEY	TOWARD THE SUMMIT; Canadians Will Give Gorbachev a Preview of U.S., Starting Today	WORLD	1	0							
79	MAY 29	CLYDE H. FARNSWORTH	TOWARD THE SUMMIT; Negotiations Concluded Over U.S.-Soviet Trade	TECHNOLOGY; WORLD; WASHINGTON	1	0							
80	MAY 29	ANTHONY LEWIS	ABROAD AT HOME; Vision at the Summit	OPINION	1	0						0	
81	MAY 29	CLIFFORD KRAUSS	TOWARD THE SUMMIT; Moscow's New Ambassador An Old Hand in Washington	WORLD; WASHINGTON	1	0							
82	MAY 30		Evolution in Europe; ARMENIANS MOURN STRIFE CASUALTIES	WORLD	1	0							
83	MAY 30		A New Kind of Summit	OPINION	1							0	
84	MAY 30	MICHAEL ORESKES	Toward the Summit; American Fear of Soviets Declines, Survey Finds	WORLD; WASHINGTON	1	0							

85	MAY 30	ALESSANDR A STANLEY	Toward the Summit: Reporter's Notebook; The Gorbachev Show Must Go On	WORLD	1	0,5				handful of Lithuanian and Estonian flags waved by a few demonstrators, One young man from Lithuania		
86	MAY 30	MATTHEW L. WALD WITH MARLISE SIMONS	High Price for Energy Freedom	BUSINESS	1	0						
87	MAY 30	JOHN F. BURNS	Toward the Summit; Problems Back in Moscow Greet Gorbachev in Canada	WORLD	1	0						
88	MAY 31		SUMMIT IN WASHINGTON; On the Table: Knots to Untie, Deals to Strike	WORLD	1	0						
89	MAY 31	JOHN F. BURNS	SUMMIT IN WASHINGTON; Gorbachev Reaffirms Stand On German Role in NATO	WORLD	1	0,5				1,500 protesters waving placards and flags supporting the move of the Soviet Union's three Baltic republics to leave the Soviet Union		
90	MAY 31	CELESTINE BOHLEN	EVOLUTION IN EUROPE; YELTSIN TAKES AIM AT CENTRAL RULE	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
91	MAY 31	MAUREEN DOWD	SUMMIT IN WASHINGTON: REPORTER'S NOTEBOOK; What a Team! K.G.B. Plus U.S. Skill	WORLD; WASHINGTON	1	0,5				normal crowd of demonstrators in the park, a few new sign- bearers		
92	MAY 31	R. W. APPLE JR	SUMMIT IN WASHINGTON; BESIEGED AT HOME, GORBACHEV ARRIVES IN U.S. FOR SUMMIT	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						

93	MAY 31	STEPHEN SESTANOVI CH	Gorbachev's Last Summit?	OPINION	1	0							0
			Iš viso publikacijų		93								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		87								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			10							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			3							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		12								

8 PRIEDAS. Birželis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	JUNE 1	CELESTINE BOHLEN	Evolution in Europe; Yeltsin Faces a Sharply Split Russian Parliament	WORLD	1	0					0	
2	JUNE 1	DWIGHT JAMES SIMPSON	Gorbachev Backs Lithuanian Sovereignty	OPINION	1	0					1	
3	JUNE 1	R. W. APPLE JR.	Summit in Washington; Bush and Gorbachev Discuss New Ideas on Germany	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
4	JUNE 1	GARRY TRUDEAU	Dress-White Blues	OPINION	1						0	
5	JUNE 1	BILL KELLER	Summit in Washington; Over Caviar, Gorbachev Relaxes and Charms	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
6	JUNE 1	FELICITY BARRINGER	Summit in Washington; Raisa Gorbachev's Thaw in Relations	WORLD	1	0,5				emigre branches of the Russian church and by Estonian, Latvian and Lithuanian pastors		
7	JUNE 1		Summit in Washington; Excerpts From Remarks by Gorbachev at the Soviet Embassy Luncheon	WORLD; WASHINGTON	1	0						
8	JUNE 1	ANTHONY LEWIS	ABROAD AT HOME; Democratic Imperative	OPINION	1	0					0	
9	JUNE 2	CELESTINE BOHLEN	Evolution in Europe; 2 Baltic Republics Appeal To Yeltsin for Cooperation	WORLD	1	0						
10	JUNE 2	CLYDE H. FARNSWORTH	Summit in Washington; Trade Accord Holds Many Prizes, But Obstacles to Passage Remain	WORLD; WASHINGTON	1	0						
11	JUNE 2	CLYDE H. FARNSWORTH	SUMMIT IN WASHINGTON; BUSH AND GORBACHEV SIGN MAJOR ACCORDS ON MISSILES, CHEMICAL WEAPONS AND TRADE	WORLD; WASHINGTON	1	0						

12	JUNE 2	R.W. APPLE JR.	Test of a Summit	WORLD; WASHINGTON	1	0							
13	JUNE 2		Summit in Washington; Excerpts From Gorbachev's Remarks at Breakfast With U.S. Lawmakers	WORLD; WASHINGTON	1	0							
14	JUNE 2	MAUREEN DOWD	SUMMIT IN WASHINGTON: Reporter's Notebook; Masters of the Sound Bite Cede Match to Gorbachev	WORLD; WASHINGTON	1	0							
15	JUNE 2		SUMMIT IN WASHINGTON; The Other Agreements, in Brief	WORLD; EDUCATION; WASHINGTON	1	0							
16	JUNE 2	FOX BUTTERFIELD	SUMMIT IN WASHINGTON; Family First, Mrs. Bush Tells Friend and Foe at Wellesley 44	WORLD	1	0							
17	JUNE 3	SUSAN F. RASKY	SUMMIT IN WASHINGTON; U.S. Lawmakers Tie Soviet Trade Pact to Kremlin Progress on Lithuania	WORLD; WASHINGTON	1	0							
18	JUNE 3	BILL KELLER	Summit in Washington; 2 Leaders Spend Day in Relaxed Talks at Camp David	WORLD; WASHINGTON	1	0							
19	JUNE 3	ALFONSE M. D'AMATO	Some Subjects for Summiteers to Ponder On; Lithuanian Injustices	OPINION	1	0						1	
20	JUNE 3	PAULA SCHWARZ	THEATER; Foreign Flavor	Theater	0								
21	JUNE 3	FRANCIS X. CLINES	The Nation; In Moscow, Yeltsin Has A Summit To Himself	WASHINGTON; WEEK IN REVIEW	1	0						0	
22	JUNE 3	CRAIG R. WHITNEY	EVOLUTION IN EUROPE; Burst of Freedom in Czechoslovakia May Split Czechs From the Slovaks	WORLD	1	0							
23	JUNE 3	WALTER GOODMAN	TV VIEW; 'Yes - and No - Prime Minister!'	ARTS	0								
24	JUNE 4	ANDREW ROSENTHAL a	SUMMIT TALKS END WITH WARMTH BUT FAIL TO RESOLVE KEY ISSUES; WORDS OF RESPECT	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0							
25	JUNE 4	BILL KELLER	SUMMIT IN WASHINGTON; Gorbachev May Be a Prophet Without Honor at Home	WORLD; WASHINGTON	1	0							

26	JUNE 4		Side by Side at the Summit	OPINION	1	0					0	
27	JUNE 4		SUMMIT IN WASHINGTON; Key Sections From the Bush-Gorbachev News Conference	WORLD; WASHINGTON	1	0						
28	JUNE 4	R. W. APPLE JR.	SUMMIT TALKS END WITH WARMTH BUT FAIL TO RESOLVE KEY ISSUES; The Doubts That Linger	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
29	JUNE 5	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; The Summit's Critics	OPINION	1	0					1	
30	JUNE 5	DAVID K. SHIPLER	A Workmanlike Summit	OPINION	1	0					0	
31	JUNE 5	ANDREW ROSENTHAL	After the Summit; WHITE HOUSE SEES AURA FROM SUMMIT	WORLD; WASHINGTON	1	0						
32	JUNE 5	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; The Right Shoulder	OPINION	1	0					0	
33	JUNE 5	CLYDE HABERMAN	After the Summit; In Europe, Few Are Cheering But Satisfaction Is General	WORLD; WASHINGTON	1	0						
34	JUNE 5	DAVID E. SANGER	After the Summit; Japanese Feel Ready for a Visit From Gorbachev	WORLD; WASHINGTON	1	0						
35	JUNE 5	R. W. APPLE JR.	After the Summit; Gorbachev Urges Major Changes In the World's System of Alliances	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
36	JUNE 6	RICHARD PERLE	U.S. Sellout at the Summit	OPINION	1	0					1	
37	JUNE 6	ANDREW ROSENTHAL	EVOLUTION IN EUROPE; BUSH GAINS TIME AS MOSCOW DELAYS LAW ON EMIGRATION	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
38	JUNE 6	HEILA RULE	House of Lords Bars War-Crimes Trials in Britain	WORLD	0	0						Neįtraukta į politines aktualijas, nes kitas kontekstas – karo nusikaltimai, Holokaustas.
39	JUNE 7	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Warmth and Ice	OPINION	1	0					1	
40	JUNE 7	CLYDE H. FARNSWORTH a	Evolution in Europe; Soviets to Repay Lend-Lease After a Trade Accord	WORLD	1	0						

41	JUNE 7	LEONARD S. SPECTOR	India-Pakistan War: It Could Be Nuclear	OPINION	1	0						0
42	JUNE 7	FRANCIS X. CLINES	Evolution in Europe; 40 REPORTED DEAD IN SOVIET CLASHES	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
43	JUNE 7	VINCENT CANBY	Review/Film; A Documentary Chat With Abbie Hoffman	MOVIES; ARTS	0	0						
44	JUNE 8	ALAN RIDING	EVOLUTION IN EUROPE; U.S. to Relax Standards On High-Tech Exports	TECHNOLOGY; SCIENCE; WORLD	1	0						
45	JUNE 9	ANDREW ROSENTHAL	IN MIDWEST, BUSH SELLS HIS SUMMIT	U.S.; WASHINGTON	1	0,5					150 protesters waved the Lithuanian flag; demonstrators carried signs demanding Lithuanian independence	
46	JUNE 10		Votes in Congress	NEW YORK AND REGION	1	0						
47	JUNE 10	VLADIMIR PETROV	Gorbachev, Though Besieged, Isn't Defeated	OPINION	1	0						0
48	JUNE 12	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; In Possible Compromise, Moscow Is Said to Invite Lithuanian	WORLD	1	0						
49	JUNE 13	BILL KELLER	Evolution in Europe; Moscow Lays Out Terms for Baltics	WORLD	1	1			1		Rita Dapkus, a government spokeswoman	
50	JUNE 13	FRANCIS X. CLINES	Evolution in Europe; Russian Patriarch Asks Church Role in Schools	WORLD; EDUCATION	1	0						
51	JUNE 13		Three Baltic Leaders Meet With Gorbachev	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
52	JUNE 14	FRANCIS X. CLINES	EVOLUTION IN EUROPE; MOSCOW LOOSENS ECONOMIC SANCTION AGAINST LITHUANIA	WORLD; FRONT PAGE	1	1			1		Rita Dapkus, a Lithuanian spokeswoman	
53	JUNE 14	ANDREW ROSENTHAL	EVOLUTION IN EUROPE; Bush Sees 'Significant Change' in Baltic Standoff	WORLD; WASHINGTON	1	0						

54	JUNE 14		Preventing Soviet Disunion	OPINION	1	0						1	
55	JUNE 14		To Bush: The Right Has Other Choices	OPINION	1	0							
56	JUNE 15	ANTHONY LEWIS	ABROAD AT HOME; Bush Vindicated	OPINION	1	0						1	
57	JUNE 17	RON JENKINS	In Lithuania, An Old Trouper Called Resistance	ARTS; THEATER	1	1			1	Lithuanian Cultural Center in Chicago	0		Tekstas įtraukiamas į politines aktualijas, nes rašoma apie Lietuvos teatro pasipriešinimą sovietinei sistemai.
58	JUNE 17		Campus Life: UCLA; Professor Joining Reopened School In Lithuania	EDUCATION; STYLE	1	1		1		Algirdas Avizienis	0		Tekstas įtraukiamas įaktualijas, nes rašoma apie atkuriamą Vytauto Didžiojo universitetą.
59	JUNE 17	FRANCIS X. CLINES	EVOLUTION IN EUROPE; LITHUANIA LEADERS URGE SUSPENDING INDEPENDENCE BID	WORLD	1	0							
60	JUNE 17	BILL KELLER	The World; Moscow Rethinks The Art Of the Deal	WEEK IN REVIEW	1	0						1	
61	JUNE 19		Openings for Vilnius, and Moscow	OPINION	1	0						1	
62	JUNE 20		EVOLUTION IN EUROPE; Lithuanians Plan Poll on Gorbachev Offer	WORLD	1	0							
63	JUNE 21		Evolution in Europe; Nettled, Gorbachev Dares His Critics	WORLD	1	0							
64	JUNE 23	MICHAEL WINES	Evolution in Europe; Soviets Are Said to Pull Nuclear Arms From Some Restive	WORLD	1	0							
65	JUNE 24		Evolution in Europe; Moldavia Assembly Declares Sovereignty of the Republic	WORLD	1	0							
66	JUNE 24	FRANCIS X. CLINES	AS THE WORLD TURNS, IT'S NEWS WITH A SPIN; Soviet Union: Soliloquies Still, But With a Smile	ARTS	1	0							Maskvos korespondentės tekstas, rašoma apie politinių aktualijų nušvietimą SSRS televizijoje.

67	JUNE 24	BILL KELLER	Lenin's City of Revolution Is Turning Its Back on Him	WORLD	1	0							
68	JUNE 24	ANNE MATTHEWS	The Poppers and the Plains	MAGAZINE	0								
69	JUNE 28	ANN COOPER	Moscow Journal; matchmaker's Dream: From Russia With Love	WORLD; WASHINGTON	1	0							
70	JUNE 29		Evolution in Europe; Lithuanians Debating a Freeze on Independence	WORLD	1	0							
71	JUNE 30		Evolution in Europe; The Lithuanian Resolution	WORLD	1	0							
72	JUNE 30	BILL KELLER	EVOLUTION IN EUROPE; LITHUANIA AGREES TO 100-DAY DELAY ON INDEPENDENCE	WORLD	1	1		1			Rita Dapkus, a spokeswoman for Parliament		
73	JUNE 30	FRANJO TUDJMAN	All We Croatsians Want Is Democracy	OPINION	1	0						1	
			Iš viso publikacijų		73								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas			68							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora				5						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas				2						
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje			9							

9 PRIEDAS. Liepa: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	JULY 1	SHIRLEY HORNER	ABOUT BOOKS	NEW YORK AND REGION	0							
2	JULY 1	FRANCIS X. CLINES	Defiance of Kremlin's Control Is Accelerating in Soviet Asia	WORLD	1	0						
3	JULY 1	FRANCIS X. CLINES	EVOLUTION IN EUROPE; SOVIETS OPEN LINE FOR LITHUANIA OIL TO HELP END CRISIS	WORLD; WASHINGTON	1	0						
4	JULY 3	JAMES R. OESTREICH	Review/Music; Sacred and Contemporary From Russia	ARTS	0	0						
5	JULY 4	JAMES R. RUMBAUGH	Call the Second Amendment Freedom Insurance	OPINION	1	0					0	
6	JULY 7	DAVID E. SANGER	Tokyo Leader Bars Aid to Soviets Until Settlement of Island Dispute	WORLD	1	0						
7	JULY 8	WILLIAM SAFIRE	On Language; O Solecism Mio	MAGAZINE	1	0					0	
8	JULY 8	YVONNE R. FREUND	South America	OPINION	0						0	
9	JULY 9	ISABEL WILKERSON a	Catholic Parish Closings Bring Tears in Chicago	U.S.	0							
10	JULY 15	PATRICIA HAMPL	SCREAMS IN THE NIGHT	ARTS; BOOKS	0							
11	JULY 16	CHRISTOPHER LEHMANN-HAUPT	Books of The Times; English: A Linguistic Success Story	ARTS; BOOKS	0							
12	JULY 17	FRANCIS X. CLINES	Evolution in Europe; Ukrainians Declare Republic Sovereign Inside Soviet System	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
13	JULY 19	BILL KELLER	Evolution in Europe; To Thwart Moscow's Draft, Lithuania Prepares Its Own	WORLD	1	0						
14	JULY 20	CHRISTOPHER S. WREN	South African Communist on the Air	WORLD	0							Apie Pietų Afriką
15	JULY 20		Be Nice to the Germans'	OPINION	1	0					0	
16	JULY 22	JAN T.	Present at the Miracle	ARTS; BOOKS	0							

		GROWW											
17	JULY 22	PETER STEINFELS	THE WORLD; In Eastern Europe's Churches, Triumph Leads to Uncertainty	WEEK IN REVIEW	1	0							0
18	JULY 22		Campus Life;; Summer's Hot Topics: East Bloc and the Earth	EDUCATION; STYLE	0								
19	JULY 22	PADMA DESAI	If We Don't Give Gorbachev Help, Europe Will	OPINION	1	0							0
20	JULY 24	MICHAEL JANOFSKY	Burrell Edges Lewis in Goodwill 100 Meters	SPORTS	0								
21	JULY 24		Comments by President On His Choice of Justice	U.S.	1	0							
22	JULY 25	GEORGE VECSEY	It's Familiar Story for U.S. As Soviets Triumph Again	SPORTS	0								
23	JULY 28,	FRANCIS X. CLINES	EVOLUTION IN EUROPE; BYELORUSSIA JOINS SOVEREIGNTY MOVE	WORLD	1	0							
24	JULY 28	DOUGLAS MARTIN	About New York; A 'Bum' Gleans The Discarded To Find History	NEW YORK AND REGION	0								
25	JULY 29	BENJAMIN WEINER	FORUM; Where a Boom May Not Be a Boon	BUSINESS	1	0							
26	JULY 29	GEORGE VECSEY a	GOODWILL GAMES; Basketball Gold Is Still in Sight for U.S	SPORTS	0								
27	JULY 29	CHRISTOPHER S. WREN	The World; South Africa, Alone Again, Makes Way For Communism	WEEK IN REVIEW	0								Apie Pietų Afriką
28	JULY 29	NATHAN SILVER	LONG ISLAND OPINION; What Does It Mean to Be Old?	LONG ISLAND	0								
29	JULY 30	LYDE H. FARNSWORTH	INTERNATIONAL REPORT; President of Soviet Republic Seeks U.S. Business Deals	BUSINESS; WASHINGTON	1	0							
30	JULY 31	ARI L. GOLDMAN	Tisha B'av, a Fast Day, Helps Bridge Judaism's Secular and Religious Sides	NEW YORK AND REGION	0								
			Iš viso publikacijų		30								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		14								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		1								

10 PRIEDAS. Rugsjūtis: kodavimo rezultātu lentelē

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminējimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autors	Pavadinājums	Rubrika	1	2	3			Anotācija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	AUG. 3	George Vecsey	SPORTS OF THE TIMES; Time for U.S. To Cross Magic Line	SPORTS	0							
2	AUG. 5	JOEL KURTZMAN	FORUM; Boris Yeltsin, Man of the Hour?	BUSINESS	1	0						
3	AUG. 6	JENNIFER DUNNING	Puerto Rican Ballet Makes Its Bow With a 15-Year-Old Gold Medalist	ARTS	0							
4	AUG. 13,	CELESTINE BOHLEN	In Soviet Georgia, Unity On Self-Rule Falls Apart	WORLD	1	0						
5	AUG. 16	JOAN COOK	Henry Crown, Industrialist, Dies; Billionaire, 94, Rose From Poverty	OBITUARIES	0							
6	AUG. 18	BILL KELLER	Gorbachev Vows to Reorganize Military	WORLD	1	0						
7	AUG. 19	PAUL R. LAWRENCE	Two Cheers for the Soviet Boom	BUSINESS; OPINION	1	0					0	
8	AUG. 19	FELICITY BARRINGER	IDEAS & TRENDS; What IS Youth Coming To?	HEALTH; EDUCATION; WEEK IN REVIEW	0							
9	AUG. 25		Tadzhikstan Declares Sovereignty	WORLD	1	0						
10	AUG. 26	ROGER ROSENBLATT	Give Law a Chance	ARTS; BOOKS	0							
11	AUG. 27	CLIFTON BROWN	From Lithuania to Seton Hall	SPORTS	0							
12	AUG. 27	BILL KELLER	At Gulag Cemetery, a Struggle Against Forgetting	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
13	AUG. 30	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; The Hate Conference	OPINION	1	0					0	

14	AUG. 31	MARTIN MALIA	The Soviet Union Has Ceased To Exist . . .	OPINION	1	0							0
			Iš viso publikacijų		14								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		8								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		1								

11 PRIEDAS. Rugsėjis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	SEPT. 9		THE ANNOTATED CALENDAR: THEATER	ARTS; THEATER	0							
2	SEPT. 12	RICHARD L. BERKE	Washington at Work; What Might Have Been: Emotions Under Wraps, A Senator Looks Back	U.S.; WASHINGTON	1	0						
3	SEPT. 13	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Free The Baltics II	OPINION	1	0					1	
4	SEPT. 13	THOMAS L. FRIEDMAN	EVOLUTION IN EUROPE; Four Allies Give Up Rights in Germany	WORLD; FRONT PAGE; WASHINGTON	1	0						
5	SEPT. 22	CELESTINE BOHLEN	GORBACHEV SEEKS SWEEPING POWERS TO MEET A 'CRISIS'	WORLD	1	0						
6	SEPT. 22	NICHOLAS D. KRISTOF	Tibet After Martial Law: Whispers of Protest	WORLD	1	0						
7	SEPT. 23	WILLIAM SAFIRE	On Language; Those Defining Moments	MAGAZINE	1	0					0	
8	SEPT. 27	MARTIN GILBERT	EVOLUTION IN EUROPE; THE REJOINING OF GERMANY - EUROPEAN VOICES; Finding a New Weak Link	WORLD	1	0						
9	SEPT. 23	JACK ROSENTHAL	Editorial Notebook; The Last Jewish Farmer	OPINION	1	0					0	Įtraukta į politines aktualijas, nes gausiai cituojamas politikas Emanuelis Zingeris, tačiau tekstas netinkamas antrosios dalies analizei, nes jame veikia kalbama apie žydų mažumą Lietuvoje, su ja susijusius istorinės atminties klausimus.
10	SEPT. 30	ALEKSANDR I. SOLZHENITSYN	RACE RELATIONS; The Third World War	OPINION	1						0	

11	SEPT. 30	ALVIN KLEIN	THEATER; New Season: Audacious, Varied and Vital	THEATER; NEW YORK AND REGION	0								
			Iš viso publikacijų		11								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		9								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0							
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje		1								

12 PRIEDAS. Spalis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	OCT. 1		EVOLUTION IN EUROPE; UKRAINIANS RALLY AGAINST MOSCOW	WORLD	1	0						
2	OCT. 7	ROBERTA HERSHENSON	How One Family's Mementos Made the Journey to Ellis Island	NEW YORK AND REGION	0							
3	OCT. 7	PETER PASSELL	THE WORLD; In Domestic Soviet Trade, Russia Has the Most Chips	WEEK IN REVIEW	1	0					0	
4	OCT. 8	JACK ROSENTHAL	Editorial Notebook; What Shall We Do With Lenin?	OPINION	1						0	
5	OCT. 13		Olya Margolin, Jewish Women's Leader, 81	OBITUARIES	0							
6	OCT. 14	WILLIAM H. PRITCHARD	A Portrait of the Critic as a Young Boy	ARTS; BOOKS	0							
7	OCT. 16	DAVID GONZALEZ	An Orthodox Synagogue Perseveres in the South Bronx	NEW YORK AND REGION	0							
8	OCT. 17	John Budris	To Oslo, Via Vilnius	OPINION	1	1	1				1	Autorystė rekonstruota pagal reakcijas lapkričio 4 d.
9	Oct. 17	PETER PASSELL	Economic Scene; Russia Rules, But Gently	BUSINESS	1	0						
10	Oct. 17	CHRIS HEDGES	Old Marxist Returns, With Hope for South Africa	WORLD	0							Tekstas apie Pietų Afriką.
11	OCT. 19	FRANCIS X. CLINES	EVOLUTION IN EUROPE; Militant Students in Ukraine Force the Party Into Retreat	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
12	OCT. 20	JAMES R. OESTREICH	Review/Music; Leningrad Chamber Group	ARTS	0							
13	Oct. 20		Soviet Capitalism? First, Stability	OPINION	1	0					0	
14	Oct. 20		Campus Life: Keene State; Soccer Victory Doesn't Dampen Exchange Plans	EDUCATION; STYLE	0							
15	Oct. 20	KATHERINE CHUMACHENKO	Lenin at Chernobyl	OPINION	1	0					0	Neįtraukta į antrąją dalį, nes rašoma pie

13 PRIEDAS. Lapkritis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	NOV. 2	GEORGE VECSEY	SPORTS OF THE TIMES; N.B.A. Story: Green Parrot To Tokyo	SPORTS	0							
2	NOV. 4	GINTE DAMUSIS	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; 'Your Excellency'	OPINION	1	1	1	1	1	John Budris, Lithuanian Information Center	0	Tekstas neįtraukiamas į antrąją dalį, nes yra klaidos atitaisymas.
3	NOV. 4	NATHANIEL RICHMOND	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania	OPINION	1	1		1		John Budris	1	
4	NOV. 4	AUDREY L. ALTSTADT	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; Peace Mocked	OPINION	1	0					1	Įtraukta į antrąją dalį dėl bendros antraštės, nors Lietuva tik vienoje pastraipoje.
5	NOV. 4	LYNN TURGEON	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; Subsidy and Separatism	OPINION	1	0					1	Įtraukta į antrąją dalį dėl bendros antraštės, nors Lietuva tik vienoje pastraipoje.
6	NOV. 4	STANLEY PAGE	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; Leninism Not Obsolete	OPINION	1	0					0	Tekstas neįtraukiamas į antrąją dalį, nes Lietuva jame neminima. Komentuodamas sovietinių simbolių likimą, autorius rašo apie Lenino asmenybę.
7	NOV. 4	WILLIAM E. SCHMIDT	What's Doing In; Chicago	TRAVEL	0							
8	NOV. 4	DONALD THUMIM	Bulgaria	OPINION	0							Nepriskirta aktualijoms, nes kalbama apie lingvistinius klausimus.
9	NOV. 6	Russell Baker	OBSERVER; What? Me Worry?	OPINION	1	0					0	
10	NOV. 8	BILL KELLER	Gunman Fires Twice Close to Gorbachev At a Moscow Parade	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
11	NOV. 11	PETER HOFFMANN	Looking the Other Way	ARTS; BOOKS	0							
12	NOV. 13	FRANCIS X. CLINES	Yeltsin Wants Economic Pact Before Union Treaty	WORLD; EDUCATION	1	0						
13	NOV. 16	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Hijack in Washington	OPINION	1	1			1	The Baltic-American communities	1	

14	NOV. 18		EVOLUTION IN EUROPE; Gorbachev's Five Years: Era of Tumult and Change	WORLD	1	0													
15	NOV. 18	JOYCE JOHNSON	Worlds Apart	MAGAZIN E	1	0												0	Įtraukta į aktualijas, nes rašoma apie su politika susijusius literatūrinio gyvenimo pokyčius Sovietų Sąjungoje.
16	NOV. 19	ALAN RIDING	SUMMIT IN EUROPE ; Designing the New Europe: Plenty to Argue About	WORLD; WASHING TON	1	0													
17	NOV. 20		Dancing Fast Enough in Moscow?	OPINION	1	0												0	
18	NOV. 20	SERGE SCHMEMANN	SUMMIT IN EUROPE: REPORTER'S NOTEBOOK; At the Summit, a Glance Homeward	WORLD	1	0													
19	NOV. 20	FRANCIS X. CLINES	Yeltsin Rejects Gorbachev's Reorganization Plan	WORLD; FRONT PAGE	1	0													
20	NOV. 20	R. W. APPLE JR.	SUMMIT IN EUROPE; East and West Sign Pact to Shed Arms in Europe	WORLD; FRONT PAGE	1	0													
21	NOV. 20	ALAN RIDING	Eastern Leaders at Summit Warn Against New Divisions in Europe	WORLD; FRONT PAGE	1	0													
22	NOV. 22	ALAN RIDING	SUMMIT IN EUROPE; The Question Than Lingers on Europe: How Will Goals Be Achieved?	WORLD	1	0													
23	NOV. 24	FRANCIS X. CLINES	Resolute Gorbachev Offers Unity Plan	WORLD	1	0													
			Iš viso publikacijų			23													
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas			1													
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora																
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas																
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas pirmajame puslapyje			4													

14 PRIEDAS. Gruodis: kodavimo rezultatų lentelė

(TAIP – 1, NE – 0, numanomas diasporos paminėjimo atvejis – 0,5)

Nr.	Data	Autorius	Pavadinimas	Rubrika	1	2	3			Anotacija	4	Pastaba
							1	2	3			
1	DEC. 1		Jacques Schurre, Lawyer, 89	OBITUARIES	0							
2	DEC. 1	SUSAN HELLER ANDERSON	CHRONICLE	STYLE	0							
3	DEC. 3	JOHN ROCKWELL	Copland, Dean of American Music, Dies at 90	FRONT PAGE; OBITUARIES	0							
4	DEC. 10		Freedom Soon for the Baltics	OPINION	1	0					1	
5	DEC. 11	WILLIAM C. RHODEN	SPORTS OF THE TIMES; Lend Us Your Tried And True	SPORTS	0							
6	DEC. 16	ISRAEL SHENKER	Strange Sounds of the Highlands	TRAVEL	0							
7	DEC. 16	BILL KELLER	The World: Dial 911; Gorbachev Turns To the Forces Of Law and Order	WASHINGTON; WEEK IN REVIEW	1	0					0	
8	DEC. 16	OREST S. DEYCHAKIWSKY	Moscow Faces Apocalyptic Times in the Spring; Their Own Fates	OPINION	1	0					1	
9	DEC. 18	BILL KELLER	Gorbachev Asks Votes on Unity In the Republics	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
10	DEC. 18	HENRY KAMM	Estonians Escape Draft With Civilian Service	WORLD	1	0						
11	DEC. 19	BILL KELLER	Gorbachev Asks Votes on Unity In the Republics	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
12	DEC. 19	BILL KELLER	Selling Soviet Unity; Federation Debate Resembles a Bazaar, And Hagglng on Treaty Is Far From Over	WORLD; FRONT PAGE	1	0						
13	DEC. 20	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Bad Year for Women	OPINION	1	0					0	Neįtraukta į antrąją dalį, nes komentuojami moterų dalyvavimo politikoje klausimai.

14	DEC. 21		CRISIS IN THE KREMLIN; The Gorbachev Era Up to Now: Five Explosive Years	WORLD	1	0								
15	DEC. 21	GLENN FOWLER	Dr. Joseph Zubin, 90, Professor And Research Psychologist, Dies	OBITUARIES	0									Nekrologas publikuotas dviejuose numeriuose.
16	DEC. 22		Dr. Joseph Zubin, 90, Research Psychologist	OBITUARIES	0									
17	DEC. 22	BILL KELLER	Crisis in the Kremlin; SOVIET AIDES WORK TO PLACATE FEARS OF ABRUPT CHANGE	WORLD	1	0								
18	DEC. 23	ALBERT J. PARISI	ELLIS ISLAND JOURNAL; Celebrating Gateway to Nation, Debating Link to Jersey City	NEW YORK AND REGION	0									
19	DEC. 25	BILL KELLER	Soviet Congress Backs Looser Federation	WORLD	1	0								
20	DEC. 27	BILL KELLER	GORBACHEV NAMES A PARTY LOYALIST TO VICE PRESIDENCY	WORLD; FRONT PAGE	1	0								
21	DEC. 28	ANTHONY LEWIS	ABROAD AT HOME; Politics by Command	OPINION	1	0							1	
			Iš viso publikacijų		21									
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas		13									
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose minima diaspora			0								
			Iš viso publikacijų apie politines aktualijas, kuriuose numanomas diasporos paminėjimas			0								
			Iš viso publikacijų pirmajame puslapyje		4									Nekrologas neįskaičiuotas, nes nepriklauso politinių aktualijų kategorijai.

15 PRIEDAS. Antroji tyrimo dalis: bendra kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11					
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	3	4				
Jan. 3	ROBERT SCHAEFFER	To Lithuania: Stay Put	1							1				1	1				1							1	1				1							1				1
Jan. 13		Lithuania and the U in U.S.S.R.	1							1	1				1								1							1	1							1				1
Jan. 14	CZESLAW MILOSZ	A POET'S POLAND				1				1				1				1	1					1						1				1				1				
Jan. 14	BILL KELLER	THE WORLD; Can Gorbachev Stay On if Lithuania Chooses to Leave?				1				1	1							1						1						1				1				1				
Jan. 15	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Baltics + Z - F.S.R.		1				1						1	1							1		1						1	1			1				1				
Jan. 16	JONAS ULENAS	U.S. Can Help Soviet Private Entrepreneurs; Don't Listen, Lithuania				1				1				1				1								1	1				1			1				1				
Jan. 19		Nationalism at Its Nastiest	1							1	1							1				1				1				1	1			1				1				
Jan. 28	BILL KELLER	YEARNING FOR AN IRON HAND				1				1				1	1							1				1	1				1			1				1				
Feb. 03	PETRAS V. KISIELIUS	Lithuanian Breakaway Deserves U.S. Support				1				1				1	1							1				1	1				1	1						1				
Feb. 04	BRUCE WEBER	WORKS IN PROGRESS; Song of Vilnius				1				1				1				1								1	1				1			1				1				
Feb. 11	BILL KELLER	THE WORLD; While Gorbachev Gives In, The World Marvels at His Power				1				1				1				1								1				1	1			1				1				
Mar. 12		Two Liberations in Lithuania	1							1	1				1							1				1				1	1			1				1				
Mar. 14	LAWRENCE SUMMERS	Gorbachev Should Pay Lithuania				1				1				1								1		1						1	1			1				1				
Mar. 17		Cheer Lithuania, but		1			1							1	1							1				1				1	1			1	1			1				

		Don't Meddle																										
Mar. 18	DANIEL PATRICK MOYNIHAN	The Price of Lithuania				1			1			1			1			1			1	1				1		1
Mar. 18	BILL KELLER	MR. PREZIDENT; Democracy, Gorbachev's Way		1					1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 21		Avoiding Fire in Lithuania				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 23	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; Behind the Lithuania Crisis; Military and K.G.B. Make Gorbachev Err				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Let Lithuania Go				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 24	MARTHA BRILL OLCOTT	Gorbachev's Vast Overreaction in Lithuania				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 25	FRANCIS X. CLINES	THE WORLD; Lenin Is Alive and Well and Reporting From Lithuania				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 26	TOM WICKER	IN THE NATION; After Humpty Dumpty				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 28		Cautious Courage About Lithuania				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 28	DAVID J. SCHEFFER	A Way to Save Lithuania				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 29	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; The U.S. Intervenes				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 29	JONAS MEKAS	No, My Friends, We Won't Go Slow				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 30	[?]	TOPICS OF THE TIMES; Unreal Estate				1			1			1			1			1			1			1			1	1
Mar. 30	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Baltics to Baghdad				1			1			1			1			1			1			1			1	1

Apr. 1	BILL KELLER	AFTER COMMUNISM; Gorbachev, at a Dizzying Height, Prepares to Kick Away the Ladder				1				1						1						1																							
Apr. 2	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; The Grave Consequence			1					1							1						1																						
Apr. 3	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; A Chance for Lithuania				1											1							1																					
Apr. 5	ROMAN SZPORLUK	Gorbachev's Need: A Diminished Russia								1							1							1																					
Apr. 8		Lithuania Is Not Tiananmen Square	1							1							1							1																					
Apr. 10	JOHN V. CHERVOKAS	Vilnius to Moscow:															1							1																					
Apr. 11	LES ASPIN	Moscow's New Worry: Its Army								1							1								1																				
Apr. 11	JUDE WANNISKI	Lithuanian Independence Deserves Recognition; Support for Gorbachev	1														1								1																				
Apr. 11	ARUNAS T. APANAVICIUS	Lithuanian Independence Deserves Recognition																1								1																			
Apr. 12	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; A Kind of Treachery																1							1																				
Apr. 15	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; How to Desert A Friend																1							1																				
Apr. 17	VICTOR DANILENKO	Vilnius: Its Own Worst Enemy	1															1							1																				
Apr. 19		Zeal Won't Free Lithuania	1																1							1																			
Apr. 21	JOHN B. OAKES	Mr. Bush, Lean on the Lithuanians	1							1															1																				

Apr. 22	THOMAS L. FRIEDMAN	TOUGH CALL; Why the U.S. Has a Case of The Mumbles On Lithuania			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
Apr. 22	MARSHALL I. GOLDMAN	Gorbachev's Other Crisis				1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1
Apr. 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; World to Vilnius: Suffer			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
Apr. 24	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; Hold People Power				1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1
Apr. 24	RODERICK MACFARQUHAR	King Canute's Message to Gorbachev				1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1
Apr. 25		The Bush Message to Vilnius: Talk	1					1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
Apr. 27	MARTINS ZVANERS	Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania; Forcibly Occupied				1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1
Apr. 27	REO M. CHRISTENS ON	Give Gorbachev Benefit of Doubt on Lithuania	1					1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
Apr. 30	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Repeal the Fourth Of July			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
Apr. 30	ELLIOTT ABRAMS	Bush's Unrealpolitik			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
May 4	STEPHEN THOMAS	Soviet Law May Block Estonia and Latvia			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
May 8	STEPHEN M. MEYER	The Army Isn't Running Gorbachev	1					1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
May 12	CASIMIR PUGEVICIUS	Lithuania's Leaders Know What They're Doing; Not a Secession			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	
May 12	VYTAUTAS GEORGE MAZEIKA	Lithuania's Leaders Know What They're Doing			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1			1	

May 12	JACQUES BACIC	Lithuania's Leaders Know What They're Doing; Debt to the Red Army	1					1				1							1			1					1			
May 18	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; Mr. Bush's Backdoor Bombshells			1			1				1							1			1				1				
May 20	A.M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Who Needs Friends?		1				1				1							1	1									1	
May 20	THOMAS L. FRIEDMAN	THE WORLD; Arms Talks: Essential, but Less Sexy			1			1				1							1			1				1			1	
May 22		Lithuania's Way Out			1			1				1							1	1		1			1	1	1			
May 25	WILLIAM G. HYLAND	The First Post-Cold War Summit	1			1						1							1			1			1		1		1	
June 1	DWIGHT JAMES SIMPSON	Gorbachev Backs Lithuanian Sovereignty	1					1				1							1			1	1			1	1		1	
June 3	ALFONSE M. D'AMATO	Some Subjects for Summiteers to Ponder On; Lithuanian Injustices						1				1							1			1	1			1	1		1	
June 5	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; The Summit's Critics	1			1						1							1			1			1		1		1	
June 6	RICHARD PERLE	U.S. Sellout at the Summit		1				1				1							1			1			1	1			1	
June 7	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Warmth and Ice		1				1				1							1			1			1		1		1	
June 14		Preventing Soviet Disunion	1					1				1							1	1		1			1	1	1			
June 15	ANTHONY LEWIS	Bush Vindicated	1			1						1							1			1			1		1	1		
June 17	BILL KELLER	The World; Moscow Rethinks The Art Of the Deal				1						1							1			1			1		1		1	
June 19		Openings for Vilnius, and Moscow	1			1						1							1			1			1	1	1			

Sept. .13	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Free The Baltics II		1					1				1				1				1			1				1												
Oct. 17	JOHN BUDRIS	To Oslo, Via Vilnius		1						1				1				1				1					1													
Nov. 4	LYNN TURGEON	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; Subsidy and Separatism							1									1				1				1														
Nov. 4	NATHANIEL RICHMOND	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania	1											1		1									1															
Nov. 4	AUDREY L. ALTSTADT	Gorbachev Steers Middle Course on Lithuania; Peace Mocked		1																		1				1														
Nov. 16	A. M. ROSENTHA L	ON MY MIND; Hijack in Washington		1																		1				1														
Dec. 10		Freedom Soon for the Baltics			1																	1				1														
Dec. 16	OREST S. DEYCHAKI WSKY	Moscow Faces Apocalyptic Times in the Spring; Their Own Fates																																						
Dec. 28	ANTHONY LEWIS	ABROAD AT HOME; Politics by Command		1																		1				1														
		Iš viso:	20	30	19	11	16	19	7	38	11	10	11	48	13	2	65	3	5	6	66	4	2	7	67	6	11	16	47	35	1	44	6	74	19	61	18	12	6	44

(Koduojant prie tinkamos opcijos lentelėje žymėtas 1. Kodavimo principai pateikiami pirmajame priede.)

16 PRIEDAS. Diasporos narių ir susijusių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11									
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	1	2	3	4						
Jan. 14	CZESLAW MILOSZ	A POET'S POLAND				1					1					1					1					1					1					1					1					1
Jan. 16	JONAS ULENAS	U.S. Can Help Soviet Private <...>			1						1					1					1					1					1					1					1					
Feb. 03	PETRAS V. KISIELIUS	Lithuanian Breakaway <...>				1					1				1					1					1					1					1					1						
Mar. 14	LAWRENCE SUMMERS	Gorbachev Should Pay Lithuania				1					1					1					1					1					1					1					1					
Mar. 29	JONAS MEKAS	No, My Friends <...>		1							1					1					1					1					1					1					1					
Apr. 5	ROMAN SZPORLUK	Gorbachev's Need: A Diminished Russia			1						1					1					1					1					1					1					1					
Apr. 10	JOHN V. CHERVOKA S	Vilnius to Moscow:				1					1					1					1					1					1					1					1					
Apr. 11	ARUNAS T. APANAVICIUS	Lithuanian Independence <...>				1					1					1					1					1					1					1					1					
Apr. 27	MARTINS ZVANERS	Give Gorbachev Benefit of <...>				1					1					1					1					1					1					1					1					
May 12	CASIMIR PUGEVICIUS	Lithuania's Leaders Know <...>				1					1					1					1					1					1					1					1					
May 12	VYTAUTAS GEORGE MAZEIKA	Lithuania's Leaders Know <...>				1					1					1					1					1					1					1					1					
Oct. 17	JOHN BUDRIS	To Oslo, Via Vilnius				1					1					1					1					1					1					1					1					
Dec. 16	OREST S. DEYCHAKI WSKY	Moscow Faces <...>				1					1					1					1					1					1					1					1					
		Iš viso:	0	6	3	4	0	4	0	9	0	0	2	11	1	0	12	0	3	0	10	0	2	1	9	0	1	1	11	8	0	5	3	10	5	8	0	5	0	5	0	8				

17 PRIEDAS. Konservatyvių autorių ir susijusių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11				
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	3	4			
Jan 15	WILLIAM SAFIRE	ESSAY <...>		1				1						1	1						1				1				1				1				1				1
Mar. 18	DANIEL P. MOYNIHAN	The Price of Lithuania				1				1				1							1				1				1				1				1				1
Mar. 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Mar. 29	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; The <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Mar. 30	[?]	TOPICS OF THE <...>				1				1				1							1				1				1				1				1				1
Mar. 30	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Baltics to Baghdad		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Apr. 2	WILLIAM SAFIRE	ESSAY <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Apr. 12	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; A Kind of Treachery		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Apr. 15	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; How to Desert <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Apr. 23	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; World to Vilnius<...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Apr. 30	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Repeal the Fourth Of July		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Apr. 30	ELLIOTT ABRAMS	Bush's Unrealpolitik		1						1				1							1				1				1				1				1				1
May 20	A.M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Who <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
June 3	ALFONSE M. D'AMATO	Some Subjects for Summiteers <...>				1				1				1							1				1				1				1				1				1
June 6	RICHARD PERLE	U.S. Sellout at the Summit		1						1				1							1				1				1				1				1				1
June 7	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Warmth <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Sept. 13	WILLIAM SAFIRE	ESSAY; Free <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
Nov. 16	A. M. ROSENTHAL	ON MY MIND; Hijack <...>		1						1				1							1				1				1				1				1				1
		Iš viso:	0	15	0	3	0	14	1	3	0	1	7	10	4	0	14	0	0	1	17	0	0	2	16	0	7	2	9	10	0	8	1	17	11	7	0	4	2	12	

18 PRIEDAS. NYT redakcinių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11															
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	3	4														
Jan. 13		Lithuania and the U in U.S.S.R.	1							1	1						1				1				1				1												1								1			
Jan. 19		Nationalism at Its Nastiest	1							1	1						1							1																									1			
Mar. 12		Two Liberations in Lithuania	1							1	1						1							1																	1								1			
Mar. 17		Cheer Lithuania, but Don't Meddle			1							1	1											1																									1	1		
Mar. 28		Cautious Courage About Lithuania		1									1											1	1																				1				1	1		
Apr. 8		Lithuania Is Not Tiananmen Square	1							1			1											1																					1				1			
Apr. 19		Zeal Won't Free Lithuania	1							1			1											1																					1				1	1		
Apr. 25		The Bush Message to Vilnius: Talk	1							1			1											1																					1	1			1			
May. 22		Lithuania's Way Out			1					1			1											1																					1				1	1		
June. 14		Preventing Soviet Disunion	1							1			1											1																					1				1	1		
June. 19		Openings for Vilnius, and Moscow	1							1			1											1																					1				1	1		
Dec. 10		Freedom Soon for the Baltics			1					1			1											1																					1				1	1		
		Iš viso:	8	1	3	0	6	0	2	4	3	2	0	7	4	1	7	2	1	1	8	2	0	1	9	1	1	3	7	6	0	6	2	10	2	10	8	1	1	2		2										

19 PRIEDAS. NYT Maskvos korespondentų tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11																	
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	3	4																
Jan. 14	BILL KELLER	THE WORLD; Can Gorbachev Stay On if Lithuania Chooses to Leave?			1					1	1								1	1						1							1							1	1													
Jan. 28	BILL KELLER	YEARNING FOR AN IRON HAND			1					1			1	1					1	1						1							1	1						1	1													
Feb. 04	BRUCE WEBER	WORKS IN PROGRESS; Song of Vilnius			1					1			1						1	1						1							1	1						1	1													
Feb. 11	BILL KELLER	THE WORLD; While Gorbachev Gives In, The World Marvels at His Power			1					1			1						1	1						1							1	1						1	1													
Mar. 18	BILL KELLER	MR. PREZIDENT; Democracy, Gorbachev's Way		1						1			1						1	1						1							1	1						1	1													
Mar. 25	FRANCIS X. CLINES	THE WORLD; Lenin Is Alive and Well and Reporting From Lithuania		1						1		1		1					1	1						1							1	1						1	1													
Apr. 1	BILL KELLER	AFTER COMMUNISM; Gorbachev, at a Dizzying Height, Prepares to Kick Away the Ladder			1					1			1						1	1						1							1	1						1	1													
June 17	BILL KELLER	The World; Moscow Rethinks The Art Of the Deal			1					1			1						1	1						1							1	1						1	1													
		Iš viso:	0	2	4	2	0	0	0	8	1	1	1	5	2	0	6	0	0	3	5	0	0	2	6	0	0	1	7	3	0	5	0	8	0	8	0	8	0	0	0	0	8											

20 PRIEDAS. Su NYT sietinų autorių tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11			
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	1	2	3	4				
Mar. 23	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; Behind the Lithuania Crisis...			1			1				1			1				1				1			1			1			1		1	1					
Mar. 26	TOM WICKER	IN THE NATION; After Humpty Dumpty		1			1						1						1				1	1				1					1		1	1				
Apr. 3	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; A Chance for Lithuania			1		1					1							1				1			1			1				1		1	1				
Apr. 21	JOHN B. OAKES	Mr. Bush, Lean on the Lithuanians	1							1						1							1			1	1				1		1	1						
Apr. 22	THOMAS L. FRIEDMAN	TOUGH CALL; Why the U.S. Has a Case of The Mumbles On Lithuania			1								1									1			1						1						1			
Apr. 24	FLORA LEWIS	FOREIGN AFFAIRS; Hold People Power			1		1				1											1			1			1				1			1			1		
May 18	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; Mr. Bush's Backdoor Bombshells			1			1					1										1			1						1		1			1			
May 20	THOMAS L. FRIEDMAN	THE WORLD; Arms Talks: Essential, but Less Sexy			1								1									1			1						1			1				1		
June 5	LESLIE H. GELB	The Editorial Notebook; The Summit's Critics	1				1						1										1			1				1			1					1		
June 15	ANTHONY LEWIS	Bush Vindicated	1				1						1										1			1					1		1	1						
Dec. 28	ANTHONY LEWIS	ABROAD AT HOME; Politics by Command		1						1			1									1			1							1			1				1	
		Iš viso:	3	2	6	0	5	1	3	2	2	4	0	5	0	0	11	0	0	0	11	0	0	1	10	1	0	4	6	2	0	9	0	11	0	11	5	0	3	3

21 PRIEDAS. Akademikų tekstų blokas: kodavimo rezultatų lentelė

Data	Autorius	Pavadinimas	1				2				3				4			5				6				7				8			9		10		11				
			1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	1	2	1	2	1	2	3	4	
Jan 3	ROBERT SCHAEFFER	To Lithuania....	1							1				1	1			1							1	1			1					1		1				1	
Mar. 24	MARTHA BRILL OLCOTT	Gorbachev's Vast ...		1						1		1						1								1			1						1		1				1
Mar. 28	DAVID J. SCHEFFER	A Way to Save Lithuania			1				1		1							1								1			1						1	1		1			
Apr. 17	VICTOR DANILENKO	Vilnius...	1				1				1							1								1			1						1	1		1			
Apr. 22	MARSHAL L I. GOLDMAN	Gorbachev's Other Crisis				1				1				1				1				1				1			1						1		1				1
Apr. 24	R. MACFARQU HAR	King Canute's Message ...		1						1				1				1								1			1						1		1		1		
Apr. 27	REO M. CHRISTENS ON	Give Gorbachev Benefit ...	1				1				1							1								1			1						1	1		1			
May. 8	STEPHEN M. MEYER	The Army ...	1							1				1				1								1	1		1						1		1		1		1
May. 25	WILLIAM G. HYLAND	The First Post-Cold War Summit	1				1							1				1								1			1						1		1				1
June 1	DWIGHT JAMES SIMPSON	Gorbachev Backs...	1							1				1				1								1			1						1		1				1
Nov. 4	LYNN TURGEON	Gorbachev Steer...				1				1				1				1				1				1			1						1		1				1
Nov. 4	NATHANIEL RICHMOND	Gorbachev Steers...	1							1	1							1								1	1		1						1		1		1		1
Nov. 4	AUDREY L. ALTSTADT	Gorbachev Steers...		1						1		1						1								1			1						1		1		1		1
		Iš viso:	7	3	1	2	3	0	1	9	4	1	1	7	1	0	12	1	0	0	11	2	0	0	11	4	2	2	5	4	0	9	0	13	1	12	3	1	0	9	